

**Київський національний торговельно-економічний
університет**

Міжвузівський науково-методичний семінар

**ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛІ
ЗМІШАНОГО НАЧАННЯ ПРИ
ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

Тези доповідей

21 березня 2018 р.

Київ 2018

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

УДК 378.147:81'243

Використання моделі змішаного навчання при викладанні іноземних мов: тези доповідей.— Київ.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. — 111 с.

У збірнику тез міжвузівського науково-методичного семінару «Використання моделі змішаного навчання при викладанні іноземних мов» висвітлено основи, особливості та складові сучасної навчальної гібридної методики (blended learning), яка займає провідне місце у освітньому процесі в різних країнах світу.

УДК 378.147:81'243

Редакційна колегія: А. Г. Латигіна, зав. каф. іноземної філології та перекладу, доц.; К. В. Богатирьова, доц.

Відповідальний за випуск: К. В. Богатирьова, доц.

Тези друкуються в авторській редакції

Електронне видання

Міжвузівський науково-методичний семінар

**ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛІ
ЗМІШАНОГО НАЧАННЯ ПРИ
ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

Тези доповідей

(Київ, 21 березня 2018 р.)

Видавець і виготовлювач
Київський національний торговельно-економічний університет
вул. Кіото, 19, м. Київ-156, Україна, 02156
E-mail: knteu@knteu.kiev.ua

Бербенець Л. І., Зощенко Л. А.

Реалізація особистісно-діяльнісного підходу до вивчення іноземної мови професійного спілкування через систему змішаного (blended) навчання8

Білоус Н. П., Чала Н. М.

Платформа КАННОТ як інструмент моделі «перевернутого навчання» при викладанні іноземної мови 11

Боровик К. Ю.

Особливості викладання польської мови для студентів нефілологічних спеціальностей 14

Буленок С. М., Коваленко Л. В.

Специфіка викладання другої іноземної мови (німецької) у закладах вищої освіти 15

Воробйова Ж. Ю.

Формування курікулуму професійної підготовки викладачів іноземних мов у вищих навчальних закладах Мексики 18

Галаган В. Я.

Сучасні методи використання змішаного навчання при вивченні іноземної мови у ВНЗ..... 21

Гоголь О. І.

Модель змішаного навчання іноземної мови студентів немовних вузів 23

Гребінник Л. В.

Інструментарій та вимоги до студента й викладача при застосуванні змішаного навчання іноземним мовам..... 26

Гуминська Н. В.

Індивідуалізація самостійної роботи студентів у процесі впровадження моделі змішаного навчання немовному ВНЗ 29

Довженко І. В., Новохатська Н. В.

QR код у методиці змішаного навчання 32

Дроздова Ю. В., Колот Л. А.

Змішане навчання як форма ефективної організації мовної освіти у вищому начальному закладі 35

Дубініна О. В.

Інформаційні технології у процесі навчання іноземних мов у ЗВО економічного профілю (blended learning model) 38

Дячук Л. С.

Модель L'Apprentissage Mixte та її використання у викладанні французької мови..... 42

Іваненко Г. П., Тютченко Е. П.

Особливості культури іншомовного діалогу у підготовці майбутніх фахівців сфери економічної конкуренції 45

Карабітська Н. О.

Використання моделі змішаного навчання при викладанні іноземних мов 47

Катеруша О. В., Кайда Н. О.

Use of Web-technologies as models of blended learning for the development of language skills 50

Китченко А. С.

Використання Інтернет-ресурсів при вивченні англійської лексики 53

Клименко Т. І.

Міжнародний досвід реалізації змішаного навчання у викладанні іноземних мов..... 55

Косарєв Т. В.

Особливості реалізації інструментарію електронного навчання 57

Латигіна А. Г., Латигіна Н. А.

Змішане навчання як невід'ємний елемент модернізації освітнього процесу..... 59

Лещенко Л. П., Шамхалова Н. А.

Використання викладачем сучасних моделей мовної підготовки фахівців у закладах вищої освіти 63

Мойсієнко О. Б.

Використання мобільних пристроїв для вивчення іноземної мови67

Нікіфорова В. Г.

Гейміфікація викладання іноземної мови70

Образ О. Г., Циб К. В.

Поєднання аудиторної та позааудиторної діяльності.....73

Олійник Н. Ю.

Методичні аспекти використання змішаного навчання інформатики іноземних студентів підготовчого відділення77

Пасик Н. О.

Методологія впровадження моделей змішаного навчання.....80

Прима В.В.

Модель змішаного навчання – «за» і «проти».....83

Сошко О. Г.

Змішане навчання як форма реалізації навчального процесу в сучасному ВУЗі86

Строкань Н. О.

Читання як вид мовленнєвої діяльності у концепції змішаного навчання89

Унтіла М. П.

Використання відео-лекцій як компоненту змішаного навчання при викладанні іноземних мов91

Циганок О. М., Винничук С. Я.

Про використання веб-сайтів при вивченні латинської мови94

Цимбал С. В.

Використання змішаного навчання дисципліни «Англійська мова за професійним спрямуванням» 96

Цимбалиста О. А., Кривенко О. В.

Модель обертання (ротаційна модель) як найефективніша форма змішаного навчання при викладанні іноземних мов 99

Чуркіна О. В.

Model of foreign languages blended learning: advantages and disadvantages 102

Шапаренко О. В.

Importance of blended learning for Ukrainian students..... 106

Ювковецька Ю. О., Тонконог І. В.

Студент як невід’ємна складова змішаного навчання..... 109

РЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТІСНО-ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ ЧЕРЕЗ СИСТЕМУ ЗМІШАНОГО (BLENDED) НАВЧАННЯ

*Бербенець Л. І., доцент кафедри іноземної філології та перекладу,
Зоценко Л. А., ст. викладач кафедри іноземної філології та
перекладу*

Київський національний торговельно-економічний університет

Однією з найсуттєвіших вимог до професійної компетентності майбутнього фахівця є обов'язкове практичне володіння хоча б однією мовою, що зумовлюється Законом України «Про вищу освіту».

Під впливом змін, що відбуваються в суспільстві останнім часом, ситуація в галузі навчання студентів іноземної мови в немовному вузі значно змінилась: рейтинг курсу «Іноземна мова» суттєво підвищився. Орієнтація вузівського курсу на формування у студентів умінь різних видів професійного спілкування з використанням іноземної мови вимагає вирішення цілого ряду питань, що стосуються оптимізації процесу навчання згідно сучасних вимог.

Для успішної діяльності майбутній фахівець повинен оволодіти навичками та вміннями спілкування іноземною мовою, знаннями національних особливостей цільової культури та міжкультурних відмінностей. Предмет «Іноземна мова» повинен перейти з розряду «додаткових дисциплін» до переліку обов'язкових, таких, що супроводжують вивчення основного фаху, та роблять професійне спілкування засобами іноземної мови на міжнародній арені не лише можливим а й успішним.

Ціль навчання іноземній мові майбутніх спеціалістів повинна максимально зближати основний фах з використанням іноземної мови, тому для немовних ВНЗ основною метою навчання іноземній мові є розвиток насамперед професійно орієнтованої комунікативної компетенції.

І основну роль повинна відігравати діяльність засобами іноземної мови у навчально-професійних ситуаціях. Таким чином, принцип діяльнісного підходу поєднується з комунікативним і реалізується в особистісно-діяльнісному підході через систему змішаного навчання.

Кінцева мета повинна відповідати уявленням студентів про їх майбутню професійну діяльність (предметність) стимулювати потребу

студентів у вивченні іноземної мови (мотивованість), а також усвідомлення ними необхідності вивчення іноземної мови як запоруки для того, щоб стати освіченою, культурною, професійно конкурентоспроможною людиною (усвідомленість діяльності).

Одним з важливих питань з проблеми професійно спрямованої іншомовної підготовки фахівців немовних спеціальностей є також питання спеціалізації в мові, тематики та змісту матеріалу в їх зв'язку з профільюючими дисциплінами. На думку фахівців, існує необхідність раннього включення в курс іноземної мови матеріалу для читання, аудіювання та усного мовлення безпосередньо пов'язаного з майбутнім фахом, що дозволить з самого початку вивчати певну «підмову» певної галузі спеціальностей студентів.

В умовах обмеженої кількості годин на іноземну мову для студентів немовних ВНЗ реальне поглиблення знань, умінь і навичок забезпечується за рахунок розробки та впровадження навчально-методичних комплексів, що враховують дійсні потреби суб'єктів навчання для їх подальшої професійної діяльності. На основі НМКД створюється структурна модель курсу, формується зміст курсу, визначаються базові принципи навчальної взаємодії викладача та студента, розробляються зміст і форми поточного проміжного та підсумкового контролю.

Під час укладання самого змісту НМКД необхідно враховувати такі параметри як варіативність, наступність, внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки.

Різноманітні навчальні посібники, аудіо- та відеоматеріали, комп'ютерні та інші технічні засоби дозволяють моделювати іншомовне середовище і стимулювати до спілкування іноземною мовою. Мультимедійні носії можна використовувати для роботи як безпосередньо на занятті, так і вдома. Змішане навчання як комплексне використання матеріально-технічних засобів дає можливість переходити від навчальної діяльності до виконання самостійних творчих завдань в рамках тем, визначених в НМК. До таких завдань можна віднести проведення тематичних конференцій і свят, конкурсів, підготовку доповідей на студентську наукову конференцію, рефератів, проектну діяльність. Все це значно підвищує рівень володіння мовою і внутрішню мотивацію.

Вивчення іноземної мови професійного спрямування передбачає, що випускники немовних вищих навчальних закладів, як члени суспільства виконують не лише професійні, але й соціальні ролі і

завдання. Виконання соціальних ролей і завдань являє собою форму цілеспрямованої взаємодії людини з широким оточенням. Тобто навчання іноземної мови студентів має базуватись на діяльнісно – зорієнтованому підході. Загальною ознакою такого підходу можна вважати створення умов для розвитку і саморозвитку особистості студента, побудова відповідних до рівня розвитку іншомовної комунікативної компетенції студентів видів діяльності на основі діалогу та співробітництва, через самопізнання, самоорганізацію та самоздійснення.

Більш високі вимоги висуваються в особистісно – діяльнісному підході до виконання недирективних ролей викладача. Це ролі консультанта, фасилітатора, партнера, коннектора з метою формування колективного сукупного суб'єкта і реалізації принципу змішаного комунікативного навчання. Студенти навчаються вирішувати питання про вибір форм і видів мовленнєвої діяльності, тематику навчальних матеріалів, навчаються нести відповідальність за результати своєї діяльності.

Інтеграція України у європейський та світовий освітній простір зумовлює нове бачення основної мети вивчення іноземних мов у вищих закладах освіти. Насамперед, це зміна статусу дисципліни «Іноземна мова» з точки зору її культурологічної функції, оскільки мова – не тільки джерело комунікативної діяльності, але й засіб пізнання, формування і передачі думки, засіб реалізації усіх потреб освіченої людини. Таким чином провідною метою вивчення іноземної мови студентами ВНЗ різних напрямів підготовки стає іншомовна компетентність особистості, а бажаним результатом – використання іноземної мови як доступного засобу спілкування і збагачення досвіду фахової підготовки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Majumdar A. Blended Learning: Different Combinations that Work. [http://www.gc-solutions.net /blog/blended – learning – different - combinations-that work/](http://www.gc-solutions.net/blog/blended-learning-different-combinations-that-work/).
2. Корницька Ю.А. «Особистісно-діяльнісний підхід в навчанні іноземних мов студентів технічних вузів». «Педагогические науки»/2.
3. О. Мельничук «Реалізація діяльнісно-комунікативного підходу у навчанні англійської мови». [Library.udpu.org.ua/ Library-files/stud/2009 visnuk_91 p.d.f](http://Library.udpu.org.ua/Library-files/stud/2009_visnuk_91_p.d.f).

ПЛАТФОРМА КАНООТ ЯК ІНСТРУМЕНТ МОДЕЛІ «ПЕРЕВЕРНУТОГО НАВЧАННЯ» ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Білоус Н. П., кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземної філології та перекладу

Чала Н. М., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

У зв'язку зі стрімким розвитком онлайн технологій сучасний світ майже неможливо уявити без їх повсякденного використання. Діти змалечку вчаться освоювати мобільні пристрої: смартфони, планшети, ноутбуки, які оточують їх повсюдно. Можливості технологій сприяють їх широкому використанні не лише для дозвілля, а й навчального процесу, що й визначає актуальність дослідження.

Нові педагогічні підходи до навчання постійно вимагають пошуку новітніх засобів, які здатні привнести в навчальний процес елемент новизни, підвищити інтерес здобувачів вищої освіти. До останніх сміливо можна віднести інформаційно-комунікативні технології як складової змішаного навчання (англ. «Blended Learning»), які здатні активізувати розумову діяльність, сприяють розширенню кругозору студентів, поглибленню їхніх знань про навколишній світ, розвитку мовлення і мислення, ефективності та продуктивності процесу навчання, забезпечують інноваційність, мобільність та інтерактивність заняття [1].

Однак при цьому залишається ще один важливий аспект освіти загалом та навчального процесу зокрема, яким не можна нехтувати і потрібно забезпечити сповна – мотивація здобувачів вищої освіти. Саме тут у нагоді стає модель «перевернутого навчання» (англ. «Flipped Learning»). Завдяки використанню технології «перевернутого класу» забезпечуються умови вільного доступу до навчальних ресурсів, співпраці в навчальній діяльності і можливості для особистісного та компетентнісного розвитку.

«Перевернуте» навчання (англ. Flipped Learning) – це технологія, яка передбачає, самостійне прослуховування і перегляд відеоуроків, вивчення додаткових джерел з подальшим обговоренням нових понять та ідей під час заняття. Така модель навчання дозволяє замінити місцями елементи подачі нового матеріалу та домашнього завдання, а також

спонукає здобувачів вищої освіти до індивідуальної роботи та саморозвитку.

Термін «перевернуте навчання» набув популярності у 2011-2012 рр. завдяки роботам Дж. Бергмана, А. Самса і С. Хана. На думку П'янковської І. В., застосування «перевернутого навчання» дозволяє: 1) збільшити інтеракцію між студентами та викладачами; 2) заохотити відповідальність студентів за власне навчання; 3) поєднати традиційний і конструктивістський підхід до навчання; 4) активізувати самонавчання студентів; 5) зберігати аутентичні навчальні матеріали для постійного перегляду і повторення; 6) залучати всіх студентів до процесу навчання; 7) застосовувати індивідуальний підхід до навчання; 8) ознайомити студентів з матеріалами до початку заняття; 9) підвищити мотивацію здобувачів вищої освіти готуватися до заняття та краще опрацьовувати матеріал; 10) виявити незрозумілі аспекти теми завдяки попереднім тестам; 11) організувати аудиторне заняття у формі дискусій, дебатів, аналізу інформації, що сприяє покращенню комунікативних умінь [3].

Загалом, метод «перевернутого навчання» може застосовуватися для вивчення граматики, роботи з текстами, фільмами іноземною мовою, аудіювання [2]. Студентів потрібно заздалегідь забезпечити відео з поясненням і вправами з новою лексикою та граматичними структурами. Таким чином відбувається перехід від пасивного сприйняття інформації до практичного застосування отриманих знань, що у свою чергу стимулює здобувачів вищої освіти брати на себе відповідальність за своє навчання.

Одним із способів перевірки самостійно пройденого матеріалу може бути навчальна онлайн платформа Kahoot!. Вона була створена у Норвегії у 2013 році і являє собою вебсайт, на якому викладачі можуть власноруч створювати тести та завдання для своїх студентів і застосовувати їх в онлайн режимі. Серед можливих видів тестування пропонуються:

- Quiz (вікторина) – змагання, в якому учасникам декілька правильних.
- Jumble (переміщення) – змагання, в якому учасники повинні розставити фрагменти відповіді у потрібній послідовності.
- Discussion (обговорення) – дозволяє поставити одне запитання на обговорення. пропонуються запитання з варіантами відповідей, серед яких одне чи

- Survey (опитування) – проведення опитування аудиторії з метою подальшого опрацювання отриманих результатів.

Варто зазначити, що Kahoot! сприяє соціалізації навчання, адже під час використання платформи студенти зазвичай збираються навколо спільного екрану, інтерактивної дошки або проектору, інколи можуть працювати в командах. Також використання Kahoot! – один із способів підвищення активності студентів на заняттях, поживлення їх за рахунок атмосфери змагання. Дослідження показали, що 70 % студентів вважають платформу корисною та дієвою для перевірки знань, в той час як на думку 10-20% опитаних, виконання тестів у Kahoot! забирає занадто багато часу [4]. Проте, до однозначних переваг платформи можна віднести простоту використання, оригінальність оцінювання, можливість виконання завдань студентами як в аудиторний, так і позааудиторний час і звичайно зміна виду діяльності під час заняття, що поживляє та активізує увагу студентів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Максак І. В. «Blended learning» як інноваційний підхід у формуванні професійної компетентності вчителя англійської мови початкової школи [Електронний ресурс] / І. В. Максак. Режим доступу : http://visnyk.chnpu.edu.ua/?wpfb_dl=1334

2. Телев'як І. І. «Перевернутий клас» – новий крок у процесі навчання [Електронний ресурс] / І. І. Телев'як. Режим доступу : er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/2790/3/20161101_Televyak_P289-292.pdf

3. П'янковська І. В. Застосування технології «переверненого навчання» у викладанні дисципліни «Лексичний менеджмент» [Електронний ресурс] / П'янковська І. В. Режим доступу: <http://naub.oa.edu.ua/2016/%D0%B7%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97-%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B5%D0%BD/>

4. <https://en.wikipedia.org/wiki/Kahoot!>

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

*Боровик К. Ю., викладач кафедри іноземної філології та перекладу,
Київський національний торговельно-економічний університет*

У сучасному освітньому процесі невід'ємною складовою підготовки фахівця в будь-якій галузі є вивчення іноземних мов. Саме це дає змогу молодим спеціалістам виходити на міжнародний ринок праці, використовувати іноземні першоджерела, та обмінюватися досвідом з колегами з усього світу. Вивчення іноземних мов передбачає ознайомлення з соціально-культурними особливостями, що дає змогу на високому рівні застосовувати свої знання в умовах світового діалогу.

Найбільшою популярністю іноземні мови користуються серед студентів економічних, правових та туристичних факультетів. Це зумовлено ринковою популярністю фахівців даних галузей.

При вивченні польської мови студентами нефілологічних спеціальностей слід звернути особливу увагу на вузько спеціалізовану лексику. Варто підкреслити, що фахівці немовних спеціальностей повинні вміти застосовувати лексичні засоби не лише зрозумілі іншим спеціалістам цього профілю, але і такі форми та вирази, які будуть зрозумілі пересічним громадянам. Саме тому, вивченню і розширенню словникового запасу фахівця необхідно приділити значну частину часу. Складність при вивченні польської мови на нефілологічних факультетах полягає в тому, що для досягнення рівня знань мови, необхідного для засвоєння профільної лексики, потрібен значний проміжок часу, так як польська мова має складну граматичну систему, то велика кількість граматичних правил і нюансів не дає можливості одразу розпочати професійно скеровану підготовку фахівця.

Розуміння термінів іноземною мовою неможливе без знання цих термінів в рідній мові. Саме тому розпочинати вивчення іноземної мови варто після досягнення студентами певного професійного рівня, тому на початковому етапі вивчення іноземної мови, студентам можна запропонувати тільки прості стилістичні і лексичні звороти, і лише поступово розширювати і поглиблювати ці знання. Для кращого засвоєння матеріалу іноземною мовою необхідно використовувати автентичні джерела, такі як тематичні статті, аудіо і відео матеріали. Починати варто з таких, які розраховані не лише для фахівців даної галузі, але і для широкого загалу, згодом варто ускладнювати і лексичну

і стилістичну складову матеріалів. Такий вид робіт дає змогу студентам навчитися розуміти висловлювання і тексти в рамках обраної тематики, але крім розуміння, майбутні фахівці повинні бути підготовлені до участі в діалогах, комунікативних ситуаціях.

Розвиток граматичної компетенції студентів, які вивчають польську мову як іноземну, є невід'ємною частиною процесу вивчення мови. Хороші знання мови часто засновані на ґрунтовних знаннях граматичних правил. Вміння побудувати речення, які передають зміст сказаного, є ключовим аспектом комунікативної компетенції.

Оскільки вивчення польської мови в Університеті розпочинається з нульового рівня і відбувається на базі підручника, який не розрахований для студентів вузької спеціалізації, може бути доцільним складання навчальних посібників для окремих факультетів, з урахуванням фахових нюансів. Обмежена кількість годин для вивчення польської мови якісно впливає на результати, так як досить складно розпочати професійну підготовку студентів на початковому рівні.

Для більш якісного вивчення польської мови на нефілологічних факультетах, програма для студентів повинна складатися з урахуванням специфіки їх спеціалізації. Крім основних аспектів вивчення мови необхідно додавати вправи для розвитку професійного спілкування з обов'язковим врахуванням соціально-культурних особливостей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Anna Seretny, Ewa Lipińska, ABC Metodyki nauczania języka polskiego jako obcego – Kraków: Uniwersitas, 2005. – 329 str.
2. Anna Dąbrowska, Urszula Dobesz, Małgorzata Pasieka, Co warto wiedzieć. Poradnik metodyczny dla nauczycieli języka polskiego jako obcego na Wschodzie – Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji, 2010. – 236 str.

СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (НІМЕЦЬКОЇ) У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Буленок С.М., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу,

Коваленко Л.В., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

Поняття «друга іноземна мова» означає, що студент уже вивчав принаймні одну іноземну мову. Досвід вивчення першої мови полегшує опанування другої іноземної мови.

«Контакт» двох іноземних мов має позитивні сторони. Результативність вивчення іноземної мови залежить від сукупності таких факторів:

- ефективності провідної методики викладання,
- оцінки цільової аудиторії та її потреб щодо вивчення іноземної мови,
- мотивації студентів.

Об'єктивним фактором, який ускладнює процес засвоєння другої іноземної мови є велика кількість студентів у групі.

Викладання другої іноземної мови має відбуватися на основі тих самих принципів, які використовують при оволодінні першою іноземною мовою, але через меншу кількість годин заняття з другої іноземної мови має бути набагато швидшим аніж з першої іноземної мови, а робота із вправами – інтенсивнішою; пояснення нового граматичного матеріалу має бути максимально лаконічним і стислим; доречним є застосування граматичних та лексичних паралелей з першою іноземною мовою. Завдання і вправи мають бути орієнтовані на порівняння та обговорення аналогій і розбіжностей, мета яких полягає у встановленні зв'язків між рідною мовою, першою та другою іноземною.

Як свідчить практика навчання німецької мови на базі англійської, успішному оволодінню другою мовою на початковому етапі сприяють такі лінгвістичні особливості:

1. генетична спорідненість німецької та англійської мов;
2. латинська спорідненість;
3. деякі спільні моменти у вимові;
4. аналогічні граматичні явища, близькі за структурою та значенням;
5. схожі мовленнєві зразки, що вивчають на початковому рівні.

У німецькій мові є багато тем, які на будь-якому рівні викликають певні труднощі у студентів:

1. вживання та відмінювання артикля;
2. відмінювання прикметників;
3. утворення і вживання пасивного стану дієслів;
4. утворення і вживання форм умовного способу;
5. порядок слів у німецькому реченні, особливо у складнопідрядному.

Отже, враховуючи вищезазначене, можемо зробити такі висновки:

1. Навчання німецької мови, як другої іноземної, здійснюємо за допомогою звуків через усі види мовленнєвої діяльності.

2. Навчання другої іноземної мови здійснюємо на порівнянні або протиставленні фонетики, лексики, граматики рідної мови, першої та другої іноземної мов. Це означає, що слід враховувати знання і досвід, набуті при вивченні першої іноземної мови, а також рівень знань рідної мови.

3. Важливу роль при вивченні німецької мови відіграє оволодіння граматиною. У зв'язку з цим фонетичний аспект мовлення потрібно засвоювати безпосередньо у практичній діяльності під час оволодіння тематичним лексичним і граматичним матеріалом. Згідно з комунікативним підходом до навчання, новий мовний матеріал (лексичний і граматичний) подаємо в певному контексті, а вже потім активізуємо в усному і писемному мовленні за допомогою відповідних вправ і завдань.

При цьому особливо важливим є підбір сучасного й аутентичного матеріалу, що сприяє розвитку мотивації та свідчить про актуальність обраної мови, її популярність. При вивченні німецької мови як другої іноземної мови доречним є використання матеріалів DW. Запропоновані DW навчальні матеріали є методично вдалими. Вони містять вправи з лексики, граматики, фонетики для різних рівнів навчання – від A1 до C2. Водночас несуть дуже великий виховний потенціал, оскільки в основу покладено країнознавчий матеріал, що сприяє розвитку кругозору та міжкультурної комунікації.

Незважаючи на всі суб'єктивні та об'єктивні труднощі при викладанні та оволодінні німецькою мовою як другою іноземною більшість студентів мають високий інтелектуальний та лінгвістичний потенціал щодо вивчення мови. Проте основне завдання вбачаємо не тільки у вивченні певної сукупності граматичних явищ та лексичних одиниць, а й в тому, щоб пробудити й розвинути інтерес до мови, країни, культури.

ФОРМУВАННЯ КУРІКУЛУМУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ МЕКСИКИ

*Воробйова Ж. Ю., старший викладач кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації факультету МеіМ
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»*

В контексті дослідження міжнародного освітнього простору як сукупності просторів окремих освітніх систем, що взаємовпливають і взаємодіють між собою, потребують дослідження не тільки спільні уніфіковані характеристики, а й культурологічні особливості кожної національної системи освіти.

У статті – «Формування курікулуму професійної підготовки викладачів іноземних мов у вищих навчальних закладах Мексики» - проаналізовано теорію і практику формування курікулуму професійної підготовки вчителів іноземних мов у вищих навчальних закладів Мексики.

У статті охарактеризовано теоретичні засади формування курікулуму професійної підготовки майбутніх викладачів іноземних мов, розглянуто історію становлення і розвитку курікулярної теорії, що зазнала значного впливу американської педагогічної думки. На основі аналізу сучасної мексиканської педагогічної теорії визначено структуру курікулуму, що включає такі компоненти: вивчення та аналіз потреб суспільства щодо запланованої навчальної програми, розробку освітньо-професійної характеристики випускників, навчальних плану і програм, визначення мети, завдань, змісту навчання, управління педагогічним процесом на різних рівнях освітньої системи. Мексиканські дослідники аналогічно американським розрізняють формальний, прихований, нульовий та реальний курікулуми.

Формальний курікулум є офіційним, запланованим та зареєстрованим проектом, що містить логічно структуровані завдання, зміст та методологію навчання і є інструментарієм щодо виконання освітньо-професійної функції певним навчальним закладом.

Прихований курікулум відображає ті процеси, що не входять до формального курікулуму: взаємостосунки викладачів та студентів, соціальні відносини й атмосферу, що встановлюються у навчальному закладі. Метою прихованого курікулуму є контроль над соціальним життям та утвердження морально-етичних й культурних цінностей, що

не виражені у формальному курікулумі. Нульовий курікулум відображає важливий професійно-педагогічний матеріал, що не входить до змісту офіційних програм підготовки вчителів.

Реальний курікулум – це процес реалізації в умовах конкретного навчального закладу формального курікулуму. Реальний курікулум охоплює рихований і нульовий і включає конкретні характеристики викладацького, студентського, управлінського складу, почуття, переживання, зіткнення різних думок, інтересів, очікувань усіх учасників навчального процесу, суперечності між офіційними, науковими та соціально-культурними освітніми концепціями і альтернативним, а інколи й опозиційним освітнім мисленням.

У статті визначено, що формування курікулуму професійної підготовки викладачів іноземних мов у Мексиці теоретично обґрунтовується та практично реалізується з позицій соціально-критичної перспективи, надається особлива увага історико-ретроспективному аналізу системи освіти, вивченню соціально-культурного та політико-економічного контекстів, дослідженню навчального закладу як соціального інституту, дискурсивному аналізу законодавчо-правових засад його управління. При формуванні курікулуму застосовуються інституціональна й культурологічна теорії, якісні (квалітативні) методи дослідження.

Інституціональна теорія формування курікулуму розглядає виражені і приховані норми, ієрархічну підпорядкованість, морально-етичні цінності, значення, символи, іміджі, конфлікти, що характерні для повсякденного життя навчальної установи. При розбудові курікулуму професійної підготовки вчителів іноземних мов на основі інституціональної теорії особлива увага надається аналізу педагогічних завдань, характеристиці персоналу (викладачі, адміністрація, технічний персонал); матеріальним ресурсам, організаційній тактиці, що застосовується для виконання поставлених завдань.

Предметом культурологічної теорії формування курікулуму є соціально-культурний простір, в якому відбувається професійних розвиток особистості і який характеризується смисловим полем певних знаків, значень, моральних норм, цінностей, ідеалів.

У ході формування курікулуму широко практикуються методи якісного дослідження: дискурсивний аналіз, методи наративу, освітньо-етнографічні методи та інші. Метод дискурсивного освітнього аналізу ґрунтується на застосуванні аналітичних стратегій вивчення освітніх об'єктів, що поєднують вербальні і невербальні компоненти. Методи

нарративу застосовуються для дослідження життєвого досвіду викладачів, студентів, управлінців, тобто суб'єктів педагогічного процесу.

У статті проаналізована технологія проектів, що використовується під час підготовки майбутніх викладачів іноземних мов; визначено педагогічні умови її ефективного застосування: особистісна значущість проекту для студента; чітке формулювання теми та проблеми проекту; можливість виходу за межі ситуативних вимог у ході навчального пізнання; застосування власного досвіду; дотримання комплексного підходу до розробки навчального проекту, використання дослідницьких методів, дотримання певної послідовності дій (обговорення методів дослідження, збір, систематизація і аналіз одержаних даних, оформлення результатів, їх презентація); важливість ролі викладача на всіх етапах роботи над проектом.

З'ясовані критерії зовнішнього оцінювання проектної діяльності, а саме: адекватність використання методів дослідження і обробки отриманих результатів; активність кожного учасника проекту; когнітивний характер прийняття рішень; характер спілкування і наявність взаємодопомоги між учасниками проекту; достатня глибина занурення у проблему; використання знань з інших галузей; аргументація прийнятих рішень та висновків; естетика оформлення результатів проекту; уміння відповідати на критичні зауваження; лаконічність і доказовість відповідей кожного учасника проекту.

Зосередження уваги на інтерактивних технологіях навчання зумовлене акцентуванням співробітництва між студентами, викладачами в процесі реалізації курікулуму професійної підготовки викладачів іноземних мов, що ґрунтується на гуманістично-антропологічних принципах педагогічної освіти. Різноманітні інтерактивні технології навчання («робота в парах», «робота в малих групах», «рольова гра», «дискусія», «незакінчена розповідь», «дерево рішень», «броунівський рух», «акваріум», «дощ ідей» та інші) включають такі компоненти – спільну навчальну мету для всіх учасників навчального процесу; чітко спланований кінцевий результат навчання; методи і прийоми, що стимулюють діяльність студентів; умови і процедури досягнення запланованих результатів; засоби оцінювання для корекції та вибору прийомів навчання; системність; педагогічне керування процесом навчання; підтвердження ефективності застосованої технології.

ВИСНОВКИ

На основі здійсненого дослідження можна зробити такі висновки:

Курікулум професійної підготовки викладачів іноземних мов у мексиканських ВНЗ ґрунтується на комунікативно-орієнтованих методиках, у ході реалізації яких застосовуються різноманітні технології навчання. Особливе місце займають інтерактивні технології, що зорієнтовані на мотивацію студентів до вивчення іноземних мов упродовж всього життя як умови забезпечення постійного особистісного розвитку і самовдосконалення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Zhizhko E. Las investigaciones sobre enseñanza de lenguas extranjeras en el estado de Zacatecas // Las investigaciones sobre la enseñanza y el aprendizaje de lenguas extranjeras en México. Hermosillo: Plaza y Valdez, 2007. – P. 123–136.
2. Zhizhko E. Formación de profesores y proceso de enseñanza de lenguas extranjeras // Memorias FEULE 2006. Puerto Vallarta: FEULE, 2006. – P. 1–21.
3. Zhizhko E., Formación de los profesores de lenguas extranjeras. Un estudio en el Centro de Idiomas, UAZ. Universidad Autónoma de Zacatecas, Docencia Superior. Zacatecas: UAZ, 2007. – P. 147.
4. Zhizhko E. Tantas veces eres persona, cuantas lenguas sabes // Mucho más que dos. 175/UAZ. Zacatecas: UAZ, 2007. – P. 48–56.

СУЧАСНІ МЕТОДИ ВИКОРИСТАННЯ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВНЗ

Галаган В. Я. старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

Використання змішаного навчання «blended learning», в основі якого знаходиться концепція об'єднання аудиторного навчання і технологій електронного навчання, яке базується на нових дидактичних можливостях з використанням ІКТ, надає сучасному викладачу необмежені можливості процесі викладання предмету іноземна мова.

Даний метод навчання насамперед дозволяє завдяки гнучкості та доступності розширити можливості студентів, прийняти до уваги індивідуальні потреби, ритм та темп засвоєння матеріалу, який вивчається; стимулювати утворення активної позиції студента, підвищення його мотивації, самостійності, соціальної активності; зробити процес навчання більш індивідуальним і в той же час персоналізувати навчальний процес. Це допоможе студенту самостійно визначати свої цілі та методи їх досягнення, в той час, як викладач виступатиме в ролі наставника. Адже всім відомі тези про те що, «посередній вчитель лише викладає матеріал, гарний пояснює його, а видатний показує і надихає».

В наше сьогодення значення електронного навчання e-learning у вищій школі постійно зростає. У КНТЕУ при вивченні іноземної мови активно використовується електронне навчання, оскільки воно відповідає вимогам сучасних студентів, які живуть у час електронних технологій. Ці технології одночасно допомагають і викладачу у його нововведеннях, а також сприяють обміну знаннями та досвідом на внутрівузівському та міжвузівському рівнях, значно розширюють горизонти дистанційного навчання, роблячи доступним матеріал для студентів як великих міст так і малих селищ.

Використання ІТР відповідає глобальним тенденціям розвитку, а також допомагає студенту адаптуватися у сучасному суспільстві стрімкого розвитку. При змішаному навчанні поєднання електронного навчання з традиційним очним не тільки доповнює традиційне навчання та скорочує час, який студент проводить при вивченні матеріалу в аудиторії, а також є невід'ємною складовою навчального процесу. Стратегія організації по розвитку електронного навчання повинна виходити з того що, електронне навчання є новою освітньою парадигмою, і ґрунтується на готовності організації реалізувати електронно/змішане навчання.

Роль та значення досвіду викладача при змішаному викладанні є досить важливими, оскільки при використанні в навчальному процесі лише ІТР існує ймовірність неправильного трактування студентами теоретичного матеріалу, відсутність соціального контакту з іншими учасниками навчання.

Одна з основних ролей викладача при змішаному навчанні полягає у наданні допомоги та консультації при виборі освітньої траєкторії, організації та скеровуванні навчального процесу, підготовки електронного варіанту навчального матеріалу. Викладач організовує

самостійну когнітивну діяльність студента. Змішане навчання стимулює формування та навички самонавчання і пошуку необхідного матеріалу та інформації. Практика говорить, що найбільший ефект досягається лише при поєднанні традиційного очного та дистанційних навчань. Змішана форма навчання допомагає значно знизити проблему пропуску студентами занять, оскільки студенти мають можливість самостійно опрацювати матеріал в електронному вигляді і виконати всі необхідні практичні завдання. Змішане навчання допомагає також скорегувати різноманітний рівень знань студентів на початковому етапі. Гнучка система електронного тестування сприяє систематичному контролю знань студентів.

Використання змішаного навчання призводить до підвищення зацікавленості студентами у навчанні, адже відбувається природне засвоєння сучасних комунікативних засобів і засобів організації роботи, що сприяє розвитку інформаційно-комунікативної компетентності студентів.

Концепція змішаного навчання і базується на оптимальному використанні всіх можливостей традиційного та новітнього навчання. Реалізація змішаного навчання передбачає збереження загальних принципів побудови традиційного навчального процесу з використанням сучасних електронних можливостей. Це поєднання може відбуватися як на окремих етапах так і на рівні всієї дисципліни. Досвід викладачів як нашого університету, так і інших навчальних закладів говорить про те, що використання лише «електронного дистанційного навчання» не є достатньо ефективним, оскільки відсутнє «живе» спілкування з викладачем та з іншими студентами, погана організація навчального процесу. На успішність освоєння матеріалу впливає і пропускна система Інтернету, адже вона не завжди, відповідає необхідним вимогам. Проте вороття лише до традиційного навчання однозначно не є ефективним, цю думку розділяють більшість викладачів.

МОДЕЛЬ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ВУЗІВ

*Гоголь І. О., викладач кафедри права та сучасних європейських мов
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ*

Основною метою сучасної вищої професійної освіти є підготовка фахівця, компетентного у сфері своєї професійної діяльності, здатного до ефективної роботи за спеціальністю на рівні світових стандартів, безперервного самовдосконалення й саморозвитку. З цієї причини зростає значимість навчання іноземній мові, формування комунікативної компетентності майбутнього фахівця, виникає потреба вносити зміни до викладання іноземної мови у немовних вузах. Blended learning (технологія змішаного навчання) стає найбільш популярною та ефективною у процесі викладання іноземної мови, бо вона з одного боку, дозволяє максимально ефективно організувати час викладача та студента, а з іншого боку, робить процес вивчення мови цікавим та доступним. Blended learning – це не тільки поєднання певних формальних засобів навчання (робота в аудиторії, вивчення мовленого матеріалу) з неформальними (обговорення важливих аспектів навчального матеріалу за допомогою електронної пошти та Інтернет-конференцій), але й також комбінування різних засобів презентації навчального матеріалу (очне, дистанційне та самостійне навчання). Переваги даної технології – це, насамперед, можливість вибудовувати індивідуальну навчальну траєкторію студента разом з викладачем, можливість безперервної співпраці студента з одногрупниками та викладачем, а також відповідальність самого студента за результати навчання. У середовищі blended learning викладачеві слід ефективно управляти блендом (поєднання аудиторної та самостійної роботи студента), стимулювати самостійну та групову роботу студентів, створювати онлайн підтримку для студентів. Студентам, у свою чергу, необхідно визначити кінцеву мету навчання, сформулювати свій власний стиль навчання, виробити індивідуальну траєкторію навчання.

Викладач та студенти працюють у співпраці, що забезпечує якість навчання іноземної мови. З метою успішної організації самостійного навчання студентів створені цілі мультимедійні системи e-learning або learning management system (система управління навчанням). Ці системи можуть працювати в режимі реального часу, характеризуються високим рівнем інтерактивності, містять величезну кількість індивідуальних та групових завдань. Функціонування даних систем забезпечується так званими «електронними платформами» (online platforms), за допомогою яких можна створити насичену інформаційне середовище та умови для активного навчання іноземній мові. Серед інструментів електронної платформи, які необхідні для індивідуальної та групової дослідницької діяльності студентів (наприклад, підготовка проектів по заданій темі) в

області навчання іноземній мові можна запропонувати наступні: *чат* – форма групового спілкування в Інтернеті онлайн; *блог* – Інтернет-щоденник, його основний контент - постійно додаються пости, які містять текст або зображення; *форум* – набір розділів для обговорення чи обміну думками з певних тем у віртуальній формі; *вікі* – сайт в Інтернеті, структуру і зміст якого користувачі можуть самостійно змінювати за допомогою інструментів, які надаються самим сайтом. Сучасна модель *blended learning* полягає в тому, що студенти можуть легко використовувати всі матеріали практичних занять для самостійного вивчення, так як вони існують не тільки в паперовому, але й в електронному вигляді; у ресурсній карті, яку розробляє викладач, вказуються основні та додаткові навчальні матеріали, посилання Інтернету, якими може користуватися студент під час проходження певного мовленого матеріалу; існує можливість онлайн-спілкування за допомогою чату, форуму, блогу, вікі; студенти розробляють індивідуальні і групові проекти, що розвиває у них навички пошуку, аналізу інформації на іноземній мові, вчить працювати у команді, правильно розподіляти обов'язки та нести відповідальність за власні рішення; широко використовуються навчальні аудіо та відеоматеріали, які значно збагачують процес навчання іноземній мові. Метою *blended learning* є формування у студентів навичок самостійного планування та організації своєї навчальної діяльності, з орієнтацією на кінцевий результат. Студенти вчаться приймати рішення, робити свідомий вибір та нести за нього відповідальність. У процесі застосування даної технології в ході навчання іноземній мові у студентів формуються навички та вміння працювати в іншомовному інформаційному просторі, самостійно шукати, відбирати та аналізувати інформацію, представляти результат з використанням різних сучасних технологій, тобто відбувається формування необхідних мовленнєвих та соціокультурних компетенцій.

Однак, впроваджуючи інноваційні методи та технології у процес навчання іноземній мові, слід пам'ятати про результативність нововведень в навчальному процесі, так як інновації вимагають не тільки критичного підходу, але й повного та ретельного аналізу. Тому виникає необхідність проведення моніторингових досліджень, які дозволять своєчасно виявити труднощі у процесі планування, організації та змісту навчального процесу, проблеми адаптації викладачів та студентів до нових умов освітнього середовища та після аналізу ситуації допоможуть у прийнятті відповідних рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Костина Е. В. Модель смешанного обучения (Blended Learning) и ее использование в преподавании иностранных языков//Известия высших учебных заведений. Серия: Гуманитарные науки. – 2010. – Т. 1. – № 2. – С. 141.
2. Watson J. Blended learning: The convergence of online and face-to-face education. North American Council for Online Learning. 2008, 16 p.
3. Oxford R. L. Teaching and Researching: Language Learning Strategies. Pearson Longman. 2011, 360 p.

ІНСТРУМЕНТАРІЙ ТА ВИМОГИ ДО СТУДЕНТА Й ВИКЛАДАЧА ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ

*Гребінник Л. В., доцент кафедри іноземної філології та перекладу
Київський національний торговельно-економічний університет*

З початком активного застосування цифрових та мультимедійних технологій при викладанні іноземних мов все більше уваги приділяється моделям змішаного навчання. Так само існує багато думок щодо визначення самого поняття. Німецькі вчені пропонують два підходи у розумінні змішаного навчання. З одного боку, йдеться про використання нових мультимедійних технологій при вивченні іноземних мов, з іншого – дидактичні сценарії, які передбачають різноманітні методичні комбінації. З технічного боку пропонується розрізняти три шляхи залучення мультимедійних технологій у навчальний процес: дистрибутивний (доступ до навчальних матеріалів через певні цифрові ресурси), інтерактивний (взаємодія учасників з системою) та колаборативний (взаємодія учасників між собою). З організаційної точки зору розглядаються чотири можливі сценарії змішаного навчання:

1. Аудиторне заняття, доповнене інтернет-ресурсами (онлайн-граматики та словники, тренувальні лексико-граматичні вправи, тести закритого типу).
2. Аудиторне заняття, доповнене онлайн-компонентами комунікативної направленості (учасники отримують по E-Mail чи через

навчальну платформу завдання, які контролюються викладачем, контактують з носіями мови у соцмережах тощо).

3. Чергування аудиторних занять з онлайн-заняттями (групова робота над проектами, презентаціями, віртуальні контакти між учасниками).

4. Повністю віртуальне навчання (самоосвіта під керівництвом викладача-куратора, віртуальна аудиторія, яка також уможливорює групову роботу) [2].

До інструментів, що використовуються для створення і презентації текстів, належать, з одного боку, традиційні програми обробки текстів (напр. Word). Проте на сучасному етапі вже доступні сервіси кооперативних редакторів, які дають змогу створювати і редагувати тексти онлайн разом з іншими учасниками (напр. Google Doc). Сюди ж відносимо всі додатки, розраховані на створення і редагування веб-сторінок, подкастів, відео-кліпів, а також цифрові плеєри [5].

Серед інструментів для створення завдань варто відзначити програму *Hot Potatoes* – простий у використанні інструмент для викладача, який дає змогу створювати завдання закритого типу (множинний вибір, пошук відповідників, заповнення пропусків) з лексичним чи граматичним матеріалом будь-якого рівня складності [1].

Говорячи про комунікативний інструментарій, слід розрізняти синхронні та асинхронні інструменти. До найвідоміших асинхронних інструментів належать електронна пошта, форум, блог; синхронні інструменти представлені чатами та соцмережами (Facebook, Skype, Viber, Instagram тощо), в яких поряд зі звичайним текстовим чатом чи демонстрацією аудіо- та відео-файлів надається можливість синхронного використання складних конференц-інструментів зі спільним доступом до ресурсу.

Попри те, що згаданий інструментарій може виконувати різноманітні функції, не варто забувати про доцільність його застосування. Іншими словами, той чи інший ресурс використовується не тому, що до нього є доступ на занятті, а тому, що з дидактичних міркувань виникає потреба у його застосуванні. Тому, відповідно до мети заняття, певні повідомлення можуть транслюватися прямо (напр. як відео- чи аудіо-конференція), якщо йдеться про спонтанне мовлення; або учасники, попереднього ознайомившись (по E-Mail, у блозі чи форумі) з повідомленням, самостійно плануючи час, готують усний чи письмовий відгук на це повідомлення. У навчальні платформи типу Moodle інтегровано багато вказаних інструментів [4].

Актуальним залишається питання щодо функції викладача на онлайн-етапі змішаного навчання. Більшість погоджується з тим, що ця функція зводиться до ролі куратора-консультанта. З огляду на потреби студента така функція має низку переваг: дійсно корисно мати підтримку консультанта, доступного звідусіль і в будь-який час, особливо тоді, коли стикаєшся з труднощами у процесі виконання певних завдань. Якщо ж аналізувати це з позицій викладача, тоді така функція має і низку недоліків, особливо стосовно затрат часу: перевірка письмових робіт, надісланих студентами, відповіді на питання кожного з них в процесі виконання завдань та адміністрування навчальної платформи не залишають часу власне на роботу над матеріалом дисципліни. Тому рекомендується встановити чіткі часові рамки онлайн-консультацій, а на певні питання не відповідати окремо кожному студенту по E-Mail, а викласти їх стисло у вигляді FAQ-форуму. Така діяльність передбачає постійне підвищення медіа-компетентності викладача [3].

Високого рівня медіа-компетентності потребує і студент на онлайн-етапі змішаного навчання. Це стосується не лише хорошої технічної підготовки, а й медіа-критичного аспекту: важливо вміти правильно оцінити якість інформації, отриманої з інтернет-ресурсів. Навик групової роботи також є необхідною складовою успішного оволодіння знаннями на онлайн-етапі змішаного навчання. Проте особливо варто відзначити на даному етапі вміння самоорганізації: студент має самостійно керувати власним часом і ресурсами і усвідомлювати особисту відповідальність за результати навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Hot Potatoes [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.hotpotatoes.de/>
2. Kranz D., Lüking B. Blended Learning – von der Idee zur Tat, vom Konzept zur Realisierung: Zwei Berichte aus der pädagogischen Praxis der Lehrerbildung. // Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht 10/1. – Darmstadt 2005, online verfügbar unter <http://zif.spz.tu-darmstadt.de/jg-10-1/docs/KranzundLueking2005.pdf>
3. Rautenstrauch Ch. Tele-Tutoren – Qualifizierungsmerkmale einer neu entstehenden Profession. – Bielefeld: Bertelsmann, 2001.
4. Rösler D. E-Learning Fremdsprachen. Eine kritische Einführung. 2. Auflage – Tübingen: Stauffenburg 2007.

5. Würffel N. Kooperatives Schreiben im Fremdsprachenunterricht: Potentiale der Nutzung von Social-Software-Anwendungen am Beispiel kooperativer Online-Editoren. // Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht 13/1, 2008. Online verfügbar unter <http://zif.spz.tu-darmstadt.de/jg-13-1/docs/Wuerffel1.pdf>

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ В ПРОЦЕСІ ВПРОВАДЖЕННЯ МОДЕЛІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В НЕМОВНОМУ ВНЗ

Гуминська Н. В., викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

У вищій школі акцент робиться на самостійній роботі студентів. Реформування системи освіти в умовах Болонського процесу, саме означало збільшення часу відведеного на самостійне опрацювання матеріалу студентами. Самостійна робота займає важливе місце у навчальному процесі: отриманих студентами знань на заняттях від викладача не достатньо, пошук та опрацювання матеріалів має відбуватися і за ініціативи самих студентів. Роль викладача полягає у наданні необхідних консультацій, допомозі з підбором матеріалів та перевірці, оцінюванні результатів. Але надзвичайно важливим етапом є планування самостійної роботи, підготовка завдань та їх правильний розподіл. Врахування особистісних якостей, рівня знань, індивідуальних психологічних особливостей та здібностей кожного студента дозволяє оптимізувати процес виконання самостійної роботи, що сприяє кращому та ефективнішому засвоєнню знань та реалізації творчого потенціалу. До переваг електронного навчання відносять його гнучкість, індивідуалізацію, інтерактивність, адаптованість як можливість організації навчального процесу для студентів з різною підготовкою і різними потребами. До переваг очної форми навчання слід віднести емоційну складову особистого спілкування з викладачем, що також має великий вплив на формування особистості.

Поєднання переваг кожної із форм навчання, стало основою моделі змішаного навчання, яка вже більше 10 років використовується в західних країнах та в США. Впровадження моделі змішаного навчання стає необхідним також при викладанні і вивченні іноземної мови.

Оскільки іноземна мова не є профільюючим предметом і на нього дається не багато навчальних годин. Відповідно, необхідні найбільш сучасні методи, ресурси і способи організації навчального процесу, які дали б можливість найбільш ефективно використати наявні можливості як викладачем так і студентом. Викладачі намагаються розширити мовне навантаження студентам за допомогою поза аудиторної самостійної роботи за рахунок інтеграції найновіших навчальних технологій в процес традиційної освіти.

Володіння іноземною мовою на високому рівні є ключовою вимогою для майбутнього спеціаліста, це дає йому можливості для пошуку актуальної інформації, необхідної для розвитку його професійної діяльності.

Існує декілька моделей змішаного навчання. Кожна із моделей відрізняється переважанням одного із трьох основних компонентів змішаного навчання:

1. Компонент традиційного особистого спілкування між викладачем і студентом.

2. Компонент інтерактивної взаємодії на основі комп'ютерних технологій і електронних інформаційних, освітніх он-лайн ресурсів та програм.

3. Компонент самоосвіти.

В зарубіжній методиці виділяють шість моделей змішаного навчання:

1. Модель «FacetoFaceDriver». Основна частина навчального матеріалу вивчається при безпосередньому спілкуванні з викладачем. Електронне навчання використовується як доповнення до основної програми. Деякі навчальні заклади використовують цю модель для студентів, яким важко дається навчальний матеріал.

2. Модель «Rotation». Навчальний час розподілений між індивідуальним електронним навчанням та навчанням в аудиторії разом із викладачем. Викладач, який працює очно в аудиторії, здійснює також дистанційну підтримку електронного навчання. Як результат студенти стають більш активними і часто конкурують між собою у більш детальному вивченні матеріалу.

3. Модель «Flex». Основна частина навчальної програми засвоюється студентами самостійно за допомогою електронного навчання. Для відпрацювання тем складних для розуміння, викладач проводить консультації з невеликими за кількістю студентів групами або індивідуально.

4. Модель «Onlinelab». Навчальна програма засвоюється в межах навчального закладу за допомогою електронного навчання в аудиторіях з комп'ютерною технікою. Он-лайн навчання супроводжує викладач. Студенти можуть також проходити навчання в традиційній формі в аудиторіях.

5. Модель «Self-blend». Ця модель існує у вищих навчальних закладах Америки. Додаткові курси до основного, студенти вибирають самостійно. Авторами додаткових курсів можуть бути різні навчальні заклади.

6. Модель «OnlineDriver». Більша частина навчальної програми засвоюється за допомогою електронних ресурсів. Але передбачені також очні зустрічі з викладачем, а також обов'язковими є очні консультації. Ця модель змішаного навчання підходить для студентів, які потребують гнучкості, індивідуалізації та незалежності в процесі навчання.

Під індивідуалізацією розуміють систему засобів, що допомагає студенту усвідомити його сильні та слабкі сторони, власні цілі навчання, розвивати самосвідомість, самостійність і відповідальність. В організації та керівництві самостійною роботою у процесі вивчення мови, індивідуалізація відіграє провідну роль, оскільки об'єктивна оцінка здібностей студента, його рівня володіння мовою та надання йому відповідних завдань, підвищує рівень студента та мотивацію до навчання. Використання інформаційних технологій як засіб індивідуалізації самостійної роботи розвиває навички самоорганізованості у студентів, але педагог повинен лишатися консультантом та керівником. Допомога викладача може знадобитися у визначенні цілей, відборі доцільних та аутентичних матеріалів з великого потоку інформації.

Індивідуалізований підхід до такого виду роботи означає врахування особливостей студентів та підтримку формування особистості, розвитку вмінь та навичок. Реалізація вищезгаданого підходу, шляхом застосування інноваційних комп'ютерних технологій у самостійній роботі в процесі вивчення іноземної мови, підвищує ефективність засвоєння знань та дозволяє розкрити творчий потенціал студентів.

Підсумовуючи вище зазначене, вибір моделі змішаного навчання напряму залежить від цілей та результатів, які мають на меті досягти, але в сучасних реаліях запровадження змішаного навчання стає необхідною складовою для досягнення професійного успіху та реалізації багатогранних можливостей студентів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: навчальний посібник [Електронний ресурс]: Індивідуалізація і диференціація навчання / Н. Є. Мойсеюк. – 3-є вид., доповнене. – К., 2001. – 608 с. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/16420711/pedagogika/individualizatsiya_diferentsiatsiya_navchannya
2. Управление самостоятельной работой студентов [Електронний ресурс]: Аналитический обзор международных тенденций развития высшего образования № 4 (июль – декабрь 2002 г.). – Режим доступу: <http://charko.narod.ru/tekst/an4/3.html>
3. ModelsofBlendedLearning. – Режим доступу: <http://www.dreambox.com/blog/6-models-blended-learning>

QR КОД У МЕТОДИЦІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Довженко І. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземної філології та перекладу

Новохатська Н. В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

Необхідність в інших нетрадиційних підходах до навчання очевидна в українських вищих навчальних закладах. 21 століття – вік передових цифрових технологій, що вимагає від сучасного фахівця значної перебудови у методиці викладання предмету. Сьогоднішньому студентові нецікаво весь робочий час проводити в аудиторії. Безліч часу молодь витрачає на онлайн спілкування. Та й зарубіжні колеги нас вчать надавати більшої самостійності тому, хто навчається.

Не секрет, що найменший відсоток засвоєння матеріалу мають традиційні пасивні методики викладання (лекція – 0,5%, читання – 10%), а найбільший – інтерактивні (дискусійні онлайн клуби – 50%, практика через дію – 75%, навчання інших, чи негайне застосування – 90%).

Багато педагогів критично оцінюють наведені дані, адже складно визначити ступінь засвоєння матеріалу. Звичайно є лекції, які чудово закарбовуються у пам'яті слухачів. Є люди з потужною здатністю до засвоєння матеріалу під час читання з чудовою зоровою пам'яттю. Але

в цілому, у більш широких масах, ця закономірність прослідковується на практиці.

На допомогу фахівцеві приходять розроблені онлайн робочі зошити до кожної з вивчених тем під час аудиторного навчання. Студенти закріплюють матеріал, виконують низку розгалужених завдань самостійно, а викладач має змогу оцінити результати зусиль кожного з них.

Позитивними сторонами застосування онлайн навчання є такі, як-от:

1. Підвищення інтересу та мотивації, прагнення до самовдосконалення;
 2. Високий рівень засвоєння матеріалу;
 3. Можливість охоплення великої кількості студентів одночасно;
 4. Зниження стомлюваності студентів;
 5. Самостійність кожного студента;
 6. Вміння самостійно опрацьовувати інформацію і працювати на результат;
 7. Можливість «нецікаве» перетворити на «цікаве»;
 8. Опрацювання додаткових завдань окремими студентами;
 9. Неможливість уникнення виконання вправ;
 10. Відсутність стресового фактору під час спілкування з викладачем;
 11. Врахування індивідуальних особливостей та психологічних факторів у процесі навчання;
 12. Економія часу;
 13. Індивідуальний зручний графік навчання.
- Серед недоліків онлайн занять зазначають такі:
14. Технічні проблеми;
 15. Відсутність прямого контакту з викладачем;
 16. Відірваність від реальних ситуацій віч-на-віч;
 17. Перевантаження слабких студентів;
 18. Запізнення з виконанням завдання.

Отже, вважаємо за доцільне поєднання аудиторних занять з онлайн роботою для підвищення мотивації студентів, оптимального засвоєння і реалізації знань і практичних навичок у майбутній професійній діяльності.

На сьогодні існує безліч способів і технологій інтерактивного застосування моделей викладання в цілому і навчання іноземним мовам

зокрема. Одним із них є застосування QR коду (Quick Response code). За допомогою додатків, встановлених на мобільний телефон чи планшет, студентів можна скерувати на необхідний вебсайт, показати їм певну інформацію чи відправити посилання на відео.

Необхідною умовою є наявність мобільних телефонів зі встановленими на них додатками для фотографування та сканування кодів, а також доступ до мережі Інтернет. Існує безліч сайтів, на яких можна безкоштовно згенерувати такий код і навіть обрати необхідний формат коду та форму його запису. Наприклад, на сайті <https://www.qrstuff.com/> слід обрати тип даних, скопіювати посилання на матеріал, обрати варіант коду (надрукувати, завантажити, відправити на пошту), встановити необхідний колір, можливо навіть згенерувати код із візуальними ефектами накладених образів.

Завдання із залученням QR коду можуть охоплювати велику кількість видів діяльності:

1. Виконання граматичних вправ, які студенти отримують не у друкованому вигляді, а за допомогою додатка;
2. Зазначення правильних відповідей до тесту;
3. Посилання на ілюстративний матеріал чи фонову інформацію;
4. Посилання на відео чи аудіо;
5. Перелік warm-up questions;
6. Завдання на перевірку словникового запасу;
7. Підказки для студентів, за допомогою яких формується правильна відповідь;
8. Додатковий матеріал для студентів, які виконали основний.

На сайті <https://www.klikaklu.com/> є можливість створити квести та вікторини для студентів на зразок гри «У пошуках скарбів». Підказки до розгадки можуть бути закодовані за допомогою кодів, а студенти матимуть змогу їх розкодувати і одночасно з грою отримати знання з необхідної теми. Студенти також можуть самостійно створювати розповіді шляхом вибору певного коду із пропонуваного і персоналізувати їх відповідно до власних уявлень та переконань.

Шляхом створення певного переліку питань і генерування коду з посиланням на них викладач отримує можливість проведення анонімного опитування студентів. Цікавим є проведення екскурсії за допомогою кодів з посиланнями на аудіовізуальний матеріал.

Можливе також використання QR коду офлайн. Наприклад, на сайті <http://qrcode.kaywa.com/> можна ввести текст до 160 знаків і

згенерувати посилання на нього за допомогою коду. Такий вид діяльності стане у нагоді при відсутності якісного Інтернет зв'язку.

Зважаючи на вище зазначену інформацію, беззаперечною істиною вважаємо той факт, що освітня концепція змішаного навчання Blended learning, в рамках якої студент отримує знання як самостійно онлайн, так і очно з викладачем, надає останньому невичерпну кількість можливостей творчо підходити до подачі матеріалу, вносити у навчальний процес елемент гри, пропонувати студентам інтерактивні завдання, отримувати від них неупереджений feedback та відповідати на виклики нового століття.

ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ФОРМА ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ МОВНОЇ ОСВІТИ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Дроздова Ю. В., кандидат психологічних наук, доцент кафедри іноземної філології та перекладу

Колот Л. А., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

Сучасний етап розвитку мовної освіти в умовах вищого навчального закладу визначається домінуванням різноманітних інформаційно-комунікативних технологій, що забезпечують високу ефективність процесу навчання. На нашу думку, найбільш дієвим механізмом сучасної педагогічної взаємодії є саме модель змішаного навчання, яка забезпечує можливість формування оптимальних умов для розвитку мовних та немовних компетентностей, що базуються на індивідуальних потребах студентів.

У 2003 році Американське товариство з навчання та розвитку визначило змішане навчання, як одну з десяти кращих тенденцій у навчанні [1]. Тоді ж було висловлено припущення, що в найближчому майбутньому воно буде використовуватися в 80-90% усіх курсів.

Для більш чіткого розуміння потенціалу даного методу розглянемо термінологічну диференціацію. Іноземні фахівці розглядають змішане навчання як:

– сукупність технологій та традиційного аудиторного навчання на основі гнучкого підходу, який враховує переваги тренувальних та контролюючих завдань в мережі, що може значно покращити якість

навчання, одночасно знижуючи витрати на організацію навчального простору [1];

- сукупність процесів навчання, що забезпечуються особистим спілкуванням і програмними технологіями в межах єдиного навчального простору [2];

- курс навчання, що комбінує особистісне спілкування і використання технологій [3, 4].

Деякі фахівці розглядають змішане навчання як процес організації педагогічної взаємодії, що містить наступні компоненти: 1) безпосереднє навчання за наявності особистого контакту між викладачем та студентом у формі традиційних аудиторних занять; 2) самостійна робота студентів, що включає пошукові завдання в мережі інтернет, вебкести та інші форми роботи без допомоги з боку викладача; 3) спільне електронне навчання, що включає виконання різноманітних завдань в мережі, участь у вебінарах, онлайн конференціях, тощо. (С. Graham, С. Bonk).

Змішане навчання дуже часто називають гібридним навчанням. Це пов'язано з тим, що змішане навчання акцентує увагу на суто механічному підході до змішування різних форм навчання. Гібрид являє собою поєднання нової, передової, з використанням можливостей ІТ технології зі старою технологією і формування нового підходу (новації), з урахуванням відомих можливостей старої технології. Змішані (гібридні) курси визначають як результат інтегрування он-лайн курсів (30%-70% навчального процесу) з традиційними аудиторними заходами, які були проведені згідно з плановим, педагогічно перевіреним технологічним підходом [6].

Серед найбільш важливих переваг використання методу змішаного навчання можна виділити наступні:

- гнучкість парадигми змішаного навчання (можливість варіювати кількісне співвідношення компонентів навчання, вибрати оптимальний темп подачі і засвоєння навчального матеріалу);

- підвищення якості навчання (за рахунок використання більш ефективної моделі, що поєднує в собі найкращі аспекти традиційної і інноваційної форм);

- можливість вносити різноманітність у навчальний процес (з допомогою використання електронних ресурсів);

- підвищення мотивації студентів до вивчення дисципліни (за рахунок впровадження різних форм роботи);

- економія часу на занятті за допомогою винесення певних тем або деяких видів завдань на самостійне вивчення;
- організація контролю з боку викладача і самоконтролю з боку студента (наприклад, можливість фіксувати точну дату виконання завдань);
- формування у студентів навичок планувати і організовувати свою навчальну діяльність, орієнтуючись на поставлені цілі і очікувані результати;
- можливість враховувати індивідуальні особливості студентів щодо сприйняття інформації;
- отримання якісного зворотного зв'язку (що є цінним як для студента, так і для викладача);
- підвищення якості комунікації між студентом і викладачем, в розрізі того, що спілкування набуває характеру наставництва і дозволяє викладачу координувати і моделювати навчальну діяльність студентів.

Змішане навчання вирішує наступні завдання: розширює освітні можливості студентів за рахунок доступності та гнучкості, врахування індивідуальних освітніх потреб; стимулює формування суб'єктної позиції студента: підвищення його мотивації, самостійності, соціальної активності, рефлексії та самоаналізу і, як наслідок, підвищення ефективності освітнього процесу в цілому; трансформує стиль педагога: дозволяє перейти від трансляції знань до інтерактивної взаємодії зі студентом, що сприятиме формуванню процесу конструювання власних знань; персоналізує освітній процес: студент самостійно визначає свої навчальні цілі, способи їх досягнення, враховуючи власні освітні потреби, інтереси та здібності, викладач у даній ситуації є помічником студента.

Усі вище зазначені фактори досить повно розкривають суть змішаного навчання. Таким чином, можна зробити висновок, що змішане навчання поєднує найкращий досвід традиційного навчання і інтерактивної взаємодії в мережі Інтернет, представляє собою систему, що працює в постійній кореляції і утворює єдине ціле [6].

Використання методу змішаного навчання якісно змінює зміст навчання іноземної мови, різноманітність ресурсів електронної складової змішаного курсу відкриває нові можливості презентації навчального матеріалу, дозволяє студентам самостійно визначати індивідуальну траєкторію навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Tomlinson B., Whittaker C. (2013). Blended learning in English teaching: course, design and implementation. London. pp. 12–14.
2. Banados E. A blended-learning pedagogical model for teaching and learning EFL successfully through an online interactive multimedia environment // CALICO Journal. 2006. № 23 (3). pp. 533–550.
3. Stracke E. A road to understanding: A qualitative study into why learners drop out of a blended language learning (BLL) environment // ReCALL. 2010. № 19 (1). pp. 57–78.
4. Sharma P., Barrett B. Blended Learning. Oxford: Macmillan, 2007.
5. Bonk, C. J. & Graham, C. R. Handbook of blended learning: Global perspectives, local designs // San Francisco, CA: Pfeiffer Publishing, 2006. – 571 P.
6. Андреев О. О. Педагогічні аспекти відкритого дистанційного навчання : монографія / О.О. Андреев, К. Л. Бугайчук, Н. О. Каліненко, О. Г. Колгатін, В. М. Кухаренко, Н. А. Люлькун, Л. Л. Ляхощка, Н. Г. Сиротенко, Н. Є. Твердохлебова. // За ред. О. О. Андреева, В. М. Кухаренка – ХНАДУ, Харків: «Міськдрук», 2013. – 212 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗВО ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ (BLENDED LEARNING MODEL)

Дубініна О. В., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

На сучасному етапі входження України до Європейської спільноти, проблема підготовки фахівців для різних галузей народного господарства набуває особливого значення. Поглиблюються економічні, соціальні та культурні зв'язки між нашою державою та європейськими країнами. Українські спеціалісти беруть активну участь у міжнародних проектах, конференціях, симпозіумах та інших заходах з обміну досвідом. Це все передбачає достатньо вільне володіння іноземними мовами. Але обмежена кількість аудиторних годин для вивчення іноземної мови у навчальних закладах економічного профілю, навряд чи дозволить відповідною мірою розвинути іншомовну комунікативну

компетентність студентів. Для вирішення цієї проблеми необхідно знаходити нові шляхи організації навчально-пізнавальної діяльності.

Необхідно відмітити зміни, які відбуваються у суспільстві в цілому і активно впливають на усі сфери нашого життя і, безпосередньо, на систему освіти: інформатизація суспільства, вільний доступ до будь-якої інформації, швидкий обмін даними між користувачами мереж.

Українська вища школа сьогодні зазнає глобальних змін та реформ, відбувається трансформація традиційних методів навчання, інформатизація навчального процесу, впровадження інформаційно-комунікаційних технологій тощо. Одним із шляхів вирішення проблеми оптимізації процесу навчання може стати технологія *blended learning*, або змішане навчання, яке поєднує усі сильні сторони традиційних методів і переваги дистанційного навчання. Змішане навчання є ефективним шляхом вирішення проблеми розбіжностей між вимогами сучасного суспільства і відповідністю можливостей вищої освіти цим вимогам. Особливо актуальним, на нашу думку, є використання технології *blended learning* у процесі викладання іноземної мови за професійним спрямуванням.

Сьогодні у вітчизняній та зарубіжній науці існують різні підходи до визначення поняття «змішаного навчання». С. R. Graham зазначає, що змішане навчання – це підхід, який поєднує традиційне навчання (*face-to-face instruction*) та навчання за допомогою комп'ютера (*computer-mediated instruction*) [4]. Вітчизняні науковці розглядають цю технологію як цілеспрямований процес здобування знань, умінь та навичок в умовах інтеграції аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності суб'єктів освітнього процесу на основі використання і взаємного доповнення технологій традиційного, електронного, дистанційного навчання [2, с. 29]. Змішане навчання – цілеспрямований процес оволодіння знаннями, уміннями та навичками, що здійснюється освітніми установами різного типу в рамках формальної освіти, частина якого реалізується у віддаленому режимі за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій і технічних засобів навчання, які використовуються для зберігання і доставки навчального матеріалу, реалізації контрольних заходів, організації взаємодії між суб'єктами навчального процесу (консультації, обговорення) та під час якого має місце самоконтроль студента за часом, місцем, маршрутами та темпом навчання [1, с. 5].

На думку вчених, існують різні організаційні форми змішаного навчання. Виділяють наступні моделі.

Модель «Rotation», яка базується на принципі ротації. Під час вивчення предмету, опанування певного обсягу знань, навчальний час розподілено між індивідуальним електронним навчанням і навчанням в аудиторії разом з викладачем, який може також здійснювати дистанційну підтримку при електронному навчанні. Зазначена модель включає чотири різновиди: модель ротації з наявністю «он-лайн станцій» (студенти навчаються у групах згідно з певним графіком ротації, що є спільним для всіх); модель ротації з лабораторними роботами (курс або предмет, коли студенти працюють в лабораторії, оснащій комп'ютерною технікою); «перевернутий клас» (flipped classroom), відмінність якого полягає у тому, що студенти отримують заздалегідь основний навчальний матеріал та інструкції он-лайн і самостійно опрацьовують його, заняття з підготовленої теми проводяться у вигляді активної участі студентів у навчальній діяльності; індивідуальна модель ротації (кожен студент навчається за своїм індивідуальним графіком ротації).

Модель «Flex» передбачає засвоєння більшої частини навчального матеріалу саме в умовах електронного навчання, викладач допомагає студентам дистанційно. Якщо у студентів виникають труднощі з розумінням складних питань, викладач може організовувати аудиторні консультації з невеликими групами або індивідуально. Але деякі різновиди цієї моделі допускають суттєву очну підтримку тих, хто навчається.

При використанні моделі «Self-blend» студенти можуть додатково навчатися на он-лайн курсах, як у своїх навчальних закладах, так і в інших освітніх установах.

Віртуально збагачена модель передбачає розподіл навчального часу між відвідуванням аудиторних занять і дистанційною формою навчання. Студенти можуть не відвідувати навчальний заклад кожного дня. Необхідно відмітити, що це не просто система вивчення дисципліни або курсу, а модель роботи всього навчального закладу.

Фахівці вважають, що активне впровадження змішаного навчання у навчальний процес допомагає вирішенню наступних завдань: збільшення освітніх можливостей студентів завдяки врахуванню їх індивідуальних освітніх потреб, темпу опанування навчального матеріалу; підвищення мотивації діяльності студентів, формування умінь самостійної роботи; зміна стилю роботи викладача (перехід від презентації інформації до інтерактивної взаємодії зі студентами); персоналізація процесу навчання (студент самостійно визначає свої

навчальні цілі, шляхи досягнення цих цілей, беручи до уваги власні потреби, здібності, коло інтересів), викладач виступає помічником студента.

До переваг змішаного навчання відносять наступні фактори: автоматизація навчального процесу, постійний доступ до навчальних матеріалів; постійний моніторинг прогресу навчально-пізнавальної діяльності студентів викладачем, розширення засобів діагностики знань та збільшення об'єктивності контролю, можливість взаємодії з викладачем у будь-який час у будь-якому місці; більш ефективне використання навчального часу; навчання роботі у команді; гнучкість (самостійне вивчення теоретичного матеріалу в індивідуальному темпі з подальшою активною аудиторною роботою); розвиток критичного мислення студентів, здатність працювати самостійно з метою пошуку необхідного матеріалу, його аналізу та узагальнення; інтерактивність процесу навчання; необхідність враховувати індивідуальні особливості студентів; можливість навчатися віддалено.

На нашу думку, змішане навчання може виступати пріоритетною формою організації процесу вивчення іноземних мов у сучасних умовах, оскільки воно має безперечні переваги. Організація навчальної діяльності на основі технології *blended learning* створює умови для якісної підготовки студентів, оптимізує процес навчання, робить його більш доступним та ефективним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бугайчук К. Л. Змішане навчання: теоретичний аналіз та стратегія впровадження в освітній процес вищих навчальних закладів / К. Л. Бугайчук. – Інформаційні технології і засоби навчання: електронне наукове фахове видання [Електронний ресурс] / Ін-т інформ. технологій і засобів навчання АПН України, Ун-т менеджменту освіти АПН України; гол. ред.: В. Ю. Биков. – 2016. – Том 54. – № 4. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2016_54_4_3
2. Стрюк А. М. Система «Агапа» як засіб навчання системного програмування бакалаврів програмної інженерії [Текст]: дис. канд. пед. наук: 13.00.10 / Андрій Миколайович Стрюк. – Київ, 2012. – 312 с.
3. Теорія та практика змішаного навчання : монографія / В. М. Кухаренко, С. М. Березенська, К. Л. Бугайчук, Н. Ю. Олійник, Т. О. Олійник, О. В. Рибалко, Н. Г. Сиротенко, А. Л. Столяревська; за ред. В. М. Кухаренка. – Харків: «Міськдрук», НТУ «ХПІ», 2016. – 284 с.

4. Bonk C. J., Graham C. R. Handbook of Blended Learning: Global Perspectives, Local Designs / C. J. Bonk, C. R. Graham. – San Francisco: Pfeiffer Publishing, 2005. – pp. 3– 21.

5. Heather Staker and Michael B. Horn Classifying K–12 blended learning [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.christenseninstitute.org/publications/classifying-k-12-blended-learning-2>

МОДЕЛЬ L'APPRENTISSAGE MIXTE ТА ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ У ВИКЛАДАННІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

*Дячук Л.С., кандидат філологічних наук, старший викладач
кафедри іноземної філології та перекладу*

Київський національний торговельно-економічний університет

Фактично концепція змішаного навчання (l'apprentissage mixte, l'apprentissage hybride, blended learning) виникла в контексті вивчення іноземних мов. Аналіз наукових публікацій з досліджуваної проблематики дозволяє нам виділити такі типові визначення. Змішане навчання – це метод, який поєднує в собі традиційне навчання «обличчям до обличчя» і деякі елементи дистанційного навчання [1]. Це поєднання традиційних формальних засобів навчання – роботи в аудиторіях, вивчення теоретичного матеріалу – з неформальними, наприклад, з обговоренням за допомогою електронної пошти та Інтернет-конференцій [2]. Це цілеспрямований процес здобування знань, умінь та навичок в умовах інтеграції аудиторної і позааудиторної навчальної діяльності суб'єктів освітнього процесу на основі взаємного доповнення технологій традиційного, електронного, дистанційного та мобільного навчання [3, с. 29].

Закордонні фахівці вважають, що blended learning – це поєднання технологій і традиційного навчання в аудиторії на основі гнучкого підходу до навчання, який враховує переваги тренувальних і контролюючих завдань в мережі, але також використовує інші методи, які можуть поліпшити результати студентів і заощадити витрати на навчання [4]. Вони також визначають його як формальні навчальні програми, у рамках яких студенти як мінімум частково навчаються в електронному, онлайн-форматі, і наразі присутні деякі елементи контролю над термінами, ходом і темпом навчання. Або говорять про

нього, як про метод навчання, який комбінує різні ресурси, зокрема, елементи очних навчальних сесій та електронного навчання [5].

Формат змішаного навчання – це різні варіанти поєднання методів електронного і очного навчання.

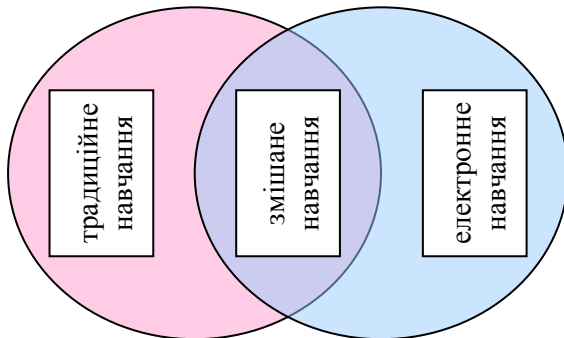

Рис.1 Схематичне зображення методів навчання

До складу програм змішаного навчання може входити величезна різноманітність навчальних технік і підходів, наприклад, електронні курси, практичне навчання, робота над конкретними проектами, службова ротація, електронні книги, мобільне навчання, коучинг, очні курси, виїзне навчання, навчальні ігри та симуляції, формальне навчання з сертифікаціями, і багато іншого [6]. Змішане навчання поєднує різні види навчальних заходів, включаючи очне навчання, онлайн електронне навчання і самонавчання на робочому місці [7]. Це використання двох або більше різних методів навчання. Наприклад, чергування очних занять з онлайн-навчанням, мікс онлайн-навчання з періодичним виходом на викладача для консультацій, комбінація навчання на робочому місці з неофіційними консультаціями у колег або тренера [8].

Поширення французької мови є одним з пріоритетів французької дипломатії у світі. Міжнародний Центр педагогічних досліджень (CIEP) – державна установа, що є представником Міністерства освіти за кордоном, зокрема в сфері популяризації французької мови в світі. Цьому центру відводиться головна роль в розробці методик в навчанні французької мови як іноземної (FLE – français langue étrangère), а також в розробці методик навчання французької як другої мови (FLS – français langue seconde). Вони приділяють велику увагу питанням інтеграції сучасних технологій в процес викладання французької мови, розробці підручників для гібридного навчання, створення умов для вивчення французької мови поза стінами навчального закладу. З'являються підручники-гібриди, навчання за якими виходить за рамки навчальної аудиторії і переміщається в онлайн навчальний простір за допомогою використання електронних додатків, а в навчальному цифровому

просторі зустрічаються студенти різних країн, які вивчають французьку мову на основі цього підручника.

Нові підручники дають змогу студентам використовувати електронні лабораторії. Ця модель змішаного навчання передбачає освоєння навчальної програми в умовах онлайн та на заняттях в аудиторії. Застосування електронної лабораторії видавництва *Didier* «Le Labo de langues» дає змогу як аудиторний, так і в позааудиторний час, розвивати у студентів одночасно такі навички як читання, письмо, аудіювання. Отже, використання електронних лабораторій має багато переваг, що включають можливість дистанційного спілкування із студентами, комп'ютерної та індивідуальної перевірки домашніх завдань, що в свою чергу економить час в навчальному процесі, створення додаткових завдань до кожного заняття тощо. Варто також зазначити, що видавництва *Hachette FLE* та *Clé internationale* також розробили підручники-гібриди зі зручними онлайн інструментами для *L'Apprentissage Mixte* (змішаного навчання, який передбачає використання традиційного підручника в поєднанні з інтерактивними завданнями онлайн). Такий формат дозволяє вивчати французьку мову в будь-який час і в будь-якому місці і може бути легко адаптований під індивідуальні вимоги студента.

Таким чином, можемо зробити висновок, що в століття стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій інтеграція даних технологічних інновацій в процес навчання іноземних мов на сьогодні стало невід'ємною частиною професії викладача іноземних мов. Використання інформаційних технологій на заняттях є дуже гнучким, плідним, зручним і перспективним, що покращує якість комунікації та взаємодії між студентами і викладачем. Змішане навчання розвиває вміння самостійно організовувати роботу, отримувати і аналізувати знання, шукати інформацію, приймати рішення. Крім того, застосування моделі змішаного навчання сприяє розвитку критичного мислення у студентів, формуванню вмінь застосовувати отримані знання на практиці під час комунікації, ефективному засвоєнню нового матеріалу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Логинова А. В. Смешанное обучение: преимущества, ограничения и опасения [Текст]/ А. В. Логинова //Молодой ученый. – 2015. – №7. – С. 809-811.

2. Чередніченко Г. А., Шапран Л. Ю. Модель змішаного навчання і її використання у викладанні іноземних мов [Електронний ресурс]/ Г.А. Чередніченко, Л. Ю. Шапран // Третя міжнародна науково-практична конференція «MoodleMoot Ukraine 2015. – К.: КНУБА, 2015. – 68 с. – Режим доступу: <http://2015.moodlemoot.in.ua/course/view.php?id=83>.

3. Стрюк А. М. Система «Агапа» як засіб навчання системного програмування бакалаврів програмної інженерії [Текст]: дис. ... канд. пед.наук: 13.00.10 / Андрій Миколайович Стрюк. – К., 2012. – 312с.

4. Banados E. A. blended-learning pedagogical model for teaching and learning EFL successfully through an online interactive multimedia environment [Текст] / E. A. Banados // CALICO Journal. – 2006. – № 23 (3) . – P. 533-550.

5. Blended Learning: Define [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/blended-learning>.

6. Духніч Ю. Смешанное обучение [Електронний ресурс]: Портал проекту «Smart Education» / Ю. Духніч. – Режим доступу: <http://www.smart-edu.com/bended-learning.html>.

7. Kathleen M. Frankle Blended Learning: The Key to Successful Web-Based Training and Education [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://goo.gl/hWbR7z>.

8. Friesen Norm Report: Defining Blended Learning [Електронний ресурс] / Norm Friesen (August 2012). – Режим доступу: <http://goo.gl/XFtCv3>.

ОСОБЛИВОСТІ КУЛЬТУРИ ІНШОМОВНОГО ДІАЛОГУ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

*Іваненко Г. П., викладач кафедри іноземної філології та перекладу,
Тютченко Е. П., доцент кафедри іноземної філології та перекладу
Київський національний торговельно-економічний університет*

Сучасна вища освіта має на меті підготувати конкурентно – здатного фахівця, який відповідатиме високим вимогам ринку праці.

Перед українською вищою школою стоїть завдання підготувати конкурентноспроможного висококваліфікованого фахівця, який володіє

теоретичними знаннями, має високий рівень загального розвитку, володіє комунікативними навичками.

Знання іноземних мов – це ключ до успіху в сучасному світі, де спілкування іноземними мовами та обробка величезних обсягів інформації набуває все більшого значення. В наш час інтерес до вивчення мов традиційно великий.

Важливість вивчення англійської мови як мови міжнародного спілкування в сучасних умовах давно не потребує ніяких доказів, це є загальновідомий факт.

Вступ України в єдиний освітній простір підвищує важливість іноземної мови не тільки як академічної дисципліни, але і як засобу оволодіння вузькогалузевою спеціалізацією. Культура іншомовного діалогу як важливий компонент комунікативної культури є невід’ємною складовою підготовки студентів немовних вищих навчальних закладів, зокрема, майбутніх фахівців сфери економічної конкуренції.

У системі ринкових відносин особливе місце займає економічна конкуренція. Отже, особливої актуальності набуває підготовка кваліфікованих фахівців сфери економічної конкуренції, які змогли б забезпечити ефективну роботу в умовах ринкової економіки.

На сьогоднішній день у ділових колах одержання фаху спеціаліста з економічної конкуренції цінується як важлива умова для кар’єри. А володіння іноземною мовою свого фаху стало невід’ємним компонентом повноцінної діяльності спеціалістів, здатних вирішувати професійні завдання іноземною мовою.

Оволодіння іноземною мовою сприяє розвитку студентів даної спеціальності здібності використовувати її як інструмент спілкування у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу.

Структура підготовки майбутніх фахівців сфери економічної конкуренції передбачає не тільки навчальну роботу з оволодіння знаннями, вміннями та навичками, але й діяльність, яка забезпечує студентам можливість продемонструвати активність та самостійність, ініціативу та культуру діалогічного спілкування, формування культури діалогу – це багатограний, тривалий і взаємообумовлений процес, успішна організація якого залежить від багатьох чинників.

Міжкультурна комунікація є фактором розвитку людини. Формування культури міжнаціональних стосунків як основи суб’єктивної взаємодії представників різних культур є одним із пріоритетних завдань ВНЗ у сучасних умовах.

Отже, у працях багатьох дослідників підкреслено, що майбутні фахівці повинні вивчати мову та культури у співвідношенні. Професійна підготовка студентів економічного профілю повинна мати міжкультурну спрямованість. Науковці зауважують, що у навчальному процесі потрібно уникати одностороннього відображення дійсності, навпаки, «багатоголосся» змісту навчання, різноманіття поглядів, думок, залишаючи свободу вибору за студентами, розвивають їх здатність до самостійного мислення. Для досягнення взаєморозуміння між учасниками міжкультурного діалогу необхідно засвоїти навчальну інформацію щодо іншої культури і набути досвід її сприйняття, порівняння, аналізу та оцінювання; уміти інтерпретувати прояви культурних розбіжностей, прагнути глибше вивчати мову іншого народу, яка допомагає осягати сутність його культури та її цінності; бути психологічно готовими до особливостей процесу міжкультурної комунікації.

Професійна культура – невід’ємна якість фахівця високого класу. Однією з особливо важливих умов виховання культурної людини в професійному та загальному плані є соціокультурне середовище – суспільство людей. Ключовою фігурою в цьому середовищі є педагог. Особистий позитивний приклад викладача у ставленні до справи і в поведінці, у спілкуванні зі студентами, готовність надавати не тільки професійну, але й людську допомогу та підтримку – один із способів формування і розвитку професійно важливих якостей особистості майбутнього фахівця сфери економічної конкуренції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. І. В. Кухта, Іншомовна комунікативна культура як складова професійної підготовки майбутніх фахівців сфери економічної конкуренції, – 2011.

2. А. В. Бичок, Формування культури професійного спілкування майбутніх фахівців міжнародного бізнесу.

ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Карабітська Н. О., викладач кафедри права та сучасних європейських мов

Введення нових освітніх стандартів, входження України в Болонський процес та інші міжнародні угоди стимулюють формування нових підходів і розробку принципово нових критеріїв якості освіти. Серед сучасних підходів до навчання провідне місце займає комбіноване або змішане навчання (blended learning), перші згадки про яке за кордоном відносяться до 1995 року.

Механізм реалізації концепції змішаного навчання як процесу передбачає створення комфортного освітнього інформаційного середовища, системи комунікацій, що представляють всю необхідну навчальну інформацію. Таким чином, можна виділити три основних компоненти моделі змішаного навчання, які використовуються в сучасному освітньому середовищі:

- очне навчання (face-to-face) – являє собою традиційний формат аудиторних занять викладач-студент;
- самостійне навчання (self-study learning) – передбачає самостійну роботу студентів: пошук матеріалів за допомогою ресурсної карти, пошук в мережі та ін. [1];
- онлайн навчання (online collaborative learning) – робота студентів і викладачів в режимі онлайн, наприклад, за допомогою Інтернет-конференцій, скайпу або вікі та ін.

За визначенням консорціуму Слоан (The Sloan Consortium), навчання вважається комбінованим (змішаним), якщо дистанційне навчання становить від 20% до 80%.

Комбінація традиційного та дистанційного навчання дозволяє викладачеві використовувати сильні сторони кожного навчального середовища для досягнення навчальної мети. Кінцева мета комбінованого навчання підвищення ефективності навчання з використанням систематичної оцінки взаємопов'язаних змінних та інтеграції засобів навчання. Комбінування навчання сприяє оптимізації ресурсів і часу, навчання стає більш відкритим, студенти мають можливості вчитися керувати своїм навчанням і відчують різні типи мотивації і, як правило, готові до успішного завершення курсу.

Для *впровадження моделі змішаного навчання* в освітній процес доцільним є наступне:

1. *Використання мультимедійних та віртуальних ресурсів при роботі в аудиторії.*

До таких ресурсів відносять відео, віртуальні екскурсії, інтерактивні Web-сайти, пакети програмного забезпечення. Такий тип навчання застосовується в тому випадку, якщо студенти не мають доступу до мережі за межами аудиторії.

2. Використання створених сайтів для підтримки змішаного навчання.

Викладач може самостійно створити сайт, за допомогою якого буде відбуватися підтримка взаємозв'язку між викладачем і студентами. Зайшовши на сайт, можна переглянути свої оцінки, визначитися з датою та місцем контролю, зокрема перескладання того чи іншого матеріалу.

3. Використання систем управління курсом.

До таких систем слід віднести платформи підтримки дистанційного навчання, використання яких в процесі навчання збагачує сам процес та допомагає організувати роботу за моделю змішаного навчання. В таких системах можна розташовувати всю інформацію про навчання: розклад, теоретичний матеріал, робити унаочнення, журнал успішності, різноманітні тести, видавати завдання та збирати всю інформацію.

4. Використання синхронних та асинхронних обговорен.

Застосування обговорень при вивченні теми робить процес навчання більш насиченим. Наприклад, дискутуючи в синхронному режимі, відбувається емоційний зв'язок між студентами та викладачем, що є необхідним елементом у формуванні особистості. А проводячи дискусії асинхронно, кожен учасник може подумати й ґрунтовно викласти свої міркування з приводу поставленої проблеми [6].

Серед позитивних рис моделі змішаного навчання можна назвати наступне:

1. Викладач доступний не тільки під час аудиторного заняття: спілкування з викладачем відбувається як в аудиторії, так і поза нею.

За такої моделі консультацію викладача можна отримати за допомогою електронної пошти, поспілкуватися на форумі та в чаті. Розклад викладача завжди можна побачити на сторінці системи дистанційного навчання.

2. Навчатися можна в будь-якому місці та в будь-який час: матеріали в системі змішаного навчання можуть бути викладені як в онлайн, так і в оффлайн режимі. Всі матеріали компактно розташовані й немає потреби витрачати час на пошуки потрібного матеріалу в

іншому місці. Матеріали завжди можна опрацьовувати в зручному для себе темпі в бібліотеці, вдома, Інтернет-кафе.

3. *Індивідуальний контроль за навчанням:* викладач має можливість спостерігати за прогресом, часом виконання завдань та ритмом роботи кожного студента. Такі дослідження дають можливість будувати певний графік навчання студентів та консультувати кожного студента окремо.

З іншого боку, студенти також мають можливість контролювати свою успішність, ліквідовувати заборгованості та покращувати свої результати.

4. *Навчальні матеріали багаторазового використання* дозволяють викладачеві удосконалювати, доповнювати та змінювати розроблені раніше навчальні матеріали, що робить процес навчання кожного року відмінним від попереднього.

5. *Розмаїття дидактичних підходів:* кожна людина особлива і процес учіння у кожного відбувається по-різному. Хтось краще сприймає зорову інформацію, хтось – слухову. Модель змішаного навчання враховує всі ці особливості, оскільки дозволяє включати в курс аудіо- або відео лекції, графіку тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Рафальська О. О. Технологія змішаного навчання як інновація дистанційної освіти // Науковий журнал «Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво» Луцьк, 2013. Випуск № 11.

2. Чередніченко Г. А., Шапран Л. Ю. Модель змішаного навчання і її використання у викладанні іноземних мов.

3. Рашевська Н. В. Змішане навчання як психолого-педагогічна проблема / Н. В. Рашевська // Вісник Черкаського університету. Випуск 191. Частина IV. Серія «Педагогічні науки», 2010. – С. 89-96.

4. Желнова Е. В. 8 этапов смешанного обучения (обзор статьи «Missed Steps» Дарлин Пейнтер // Training & Development). URL: <http://www.obs.ru/interest/publ/?thread=57>

USE OF WEB-TECHNOLOGIES AS MODELS OF BLENDED LEARNING FOR THE DEVELOPMENT OF LANGUAGE SKILLS

Katerusha O. V., assistant professor of foreign philology and translation department,

Kaida N. O., teacher of foreign philology and translation department

Kyiv National University of Trade and Economics

The rapid development of Internet technologies has already introduced new methods and technologies into the learning process such as slide presentations, digital storytelling, webquests, web projects, etc. How can these web technologies optimize the work of students in the classroom and improve their language skills?

According to E. V. Vulfovich, web technologies can be used to carry out a number of tasks. They allow:

1. Communicating, leaving comments (Livejournal, Twitter, Blogger, Blogspot, Facebook);
2. Creating professional portfolios (Linkendin, Mahara);
3. Creating encyclopedias – due to wiki technology (Wikipedia, Letopisi);
4. Publishing articles (Elibrary, Mendeley, Academia, SSRN);
5. Posting photos, collages, posters, tables, graphics (Flicker, Minus, fotki.Yandex);
6. Posting presentations (Slideshare, Prezi);
7. Putting online videos (YouTube);
8. Using cloud storage to share photos, videos, presentations (Soro, Dropbox);
9. Creating pages with bookmarks or links (Diigo, Delicious, Pinterest);
10. Exchanging messages and conducting conferences (ICQ, Skype) (Vulfovich, 2014).

From A. V. Filatova's point of view, the technology of blogs allows posting, storing, processing and transmitting various kinds of information and searching for it in an array of data, as well as creating communities, which can be managed by several people, with personal access settings for authors and commentators (Filatova, 2009).

The teacher's blog usually contains information about the subject including the curriculum; information about the material studied at a particular lesson; training tasks; a list of recommended sources for further study; links to online tests for independent work, etc. While working with the

teacher's blog, students develop reading and speaking skills to conduct discussions on professional topics in a foreign language.

A collective educational blog is designed for the out-of-class work of a group. In the blog a teacher posts training tasks, reference information, materials for commenting (text, audio, video format).

S.V. Titova notes that due to the use of blogs we can observe the growth of students' cognitive development, the increase of motivation in the study of foreign languages, and an increase in creative self-realization. It is also possible to notice the improvement of critical thinking skills, independent work, and the research and analysis of information. Blogs allow for optimal conditions for the formation of future specialists' intercultural competence due to visual presentation of educational material. Other advantages of blogs are that they are free-of-charge, easy to use, and accessible (Titova, 2004).

Podcasts are another important communication tool in the modern world that is successfully used in the foreign language learning process. There are different types of podcasts related to the study of foreign languages:

- podcasts helpful for the work with vocabulary;
- podcasts aimed to the development of listening skills;
- podcasts specially designed to conduct the whole class in a foreign language;

Interesting podcasts for English learners, for instance, are provided by the World BBC News Service (www.bbc.co.uk/radio/podcasts/).

Video conferencing can also facilitate communication between English learners and native speakers. This tool is used to bring the participants together over distance and exchange their cultural experiences.

The opportunity to learn a foreign language through Skype is currently offered by many schools, and even private individuals. So the ILE-school in California (<http://www.ile-school.com>) offers a method of studying English based on Skype. Communicating with teachers from different countries, students learn to perceive English the same way as if they heard it in real life.

The fast-paced development of digital technologies has changed our lives in the way we communicate, work and study. Modern technologies have impacted education offering a lot of opportunities to make the learning process more efficient. Since computers are actively used in language learning, teachers have a continual need to be tech-savvy and aware of new possibilities in education.

REFERENCES

1. Filatova, A. V. (2009). Optimization of teaching foreign languages through blog technologies for the university students from language specialties. PhD Dissertation, Moscow, Russia.
2. Titova, S. V. (2004). Theoretical bases of the computer-information model of teaching foreign languages. PhD Dissertation, Moscow, Russia.
3. Vulfovich, E. V. (2014, June). The role of mobile learning while optimizing teaching foreign languages. Izvestiia of Volgogradski State Pedagogical University, 6 (91), 161-164.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ ПРИ ВИВЧЕННІ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ

Китченко А. С., асистент кафедри права та сучасних європейських мов

Харківський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету

Останнім часом використання Інтернет-мережі користується великою популярністю серед викладачів іноземних мов. Інтернет-технології стали невід'ємною частиною загальної інформаційної культури викладача та студента. І це не дивно, оскільки інтернет сприяє підвищенню якості навчання, зацікавленості студентів до пізнавальної і творчої діяльності, формує мотивацію до навчання, розширює навчальний матеріал та можливості його застосування. Слід відокремити наступний ряд причин, котрі говорять на користь впровадженням Інтернет-технологій при вивченні іноземної мови, а саме: доступність автентичних матеріалів; комунікативні можливості у середині мережі; мультимедійні можливості, тощо. Велике значення має зручність та доступність в отриманні великої кількості автентичного матеріалу у вивченні та навчанні.

Проблему дослідження ефективності застосування Інтернет-технологій під час навчання іноземної мови вивчають як закордонні так і українські вчені. Ними досліджено шляхи підвищення ефективності навчання іноземної мови з використанням Інтернет-ресурсів при

навчанні іноземної мови, проблема ефективності застосування онлайн-ресурсів під час презентації нової іншомовної лексики та розвитку іншомовного мовлення.

Перед викладачами іноземної мови при роботі зі студентами постають наступні завдання: мотивація студентів до вивчення іноземної мови та утримання їх уваги на предметі вивчення. Важливим моментом у цьому процесі є навчання усного іноземного мовлення, в тому числі його невід'ємної складової – іншомовної лексики. Оскільки, опановуючи нову лексику студент може розвинути навички висловлювання власної думки та спілкуватися як у діалогічному так і монологічному мовленні.

Щоб презентувати іншомовну лексику та сформувати навички монологічного мовлення на заняттях іноземної мови необхідні відповідні прийоми ті засоби навчання. Одним із доцільних засобів є використання Інтернет-ресурсів, оскільки Інтернет-ресурси служать засобом наочності, що поєднує у собі як відео так і аудіо-візуалізацію.

Відомо, що зорова наочність відіграє роль емоційного збудника словесної діяльності студентів іноземною мовою, допомагаючи їм шляхом створення конкретних образів усунути труднощі оформлення своєї думки цією мовою.

За допомогою використання Інтернет-ресурсів при вивченні іноземної мови реалізуються наступні цілі навчального процесу: оволодіння знаннями, вміннями та навичками. Тому використовуючи Інтернет-ресурси у процесі навчання, викладач забезпечує активізацію уваги студентів, розширює можливості уяви, розвиває пам'ять, підсилює бажання спілкуватись, сприяє оволодінню мовою. Працюючи на занятті з Інтернет-ресурсами, викладач використовує навчальні та інформаційні сайти, за допомогою яких можна ознайомити студентів із новою лексикою, практикувати навички аудіювання, розвивати навички монологічного та діалогічного мовлення.

Отже, можна стверджувати, що використання Інтернет-ресурсів на заняттях з іноземної мови є ефективним засобом навчання студентів. Таким чином можна розширити, удосконалити та урізноманітнити навчальний процес. Інтернет-ресурси з однієї сторони забезпечують активізацію уваги студентів, розвивають пам'ять, підсилюють бажання спілкування, а з іншої задовольняють природну зацікавленість студентів до пошуку нової інформації в мережі, а саме нового лексичного матеріалу. Тож можна стверджувати, що застосування такого засобу

навчання є ефективним, оскільки він забезпечує реалізацію багатьох цілей навчально-виховного процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Костенко І. Використання інтернет-ресурсів на уроках англійської мови/ І. Костенко // Таврійський вісник освіти. – 2013. – № 1 (41) – С. 170 – 176.

2. Тарнопольський О. Використання Інтернет-технологій у навчанні англійської мови для професійного спілкування студентів немовних спеціальностей / О. Тарнопольський // Вісник Житомирського держ. ун-ту ім. І. Франка. – 2010. – № 53.

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Клименко Т. І., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

Сучасний етап розвитку мовної освіти у вищій школі визначається домінуванням інформаційно-комунікаційних технологій, які дозволяють інтенсифікувати форми і методи традиційних підходів до навчання і, тим самим, здійснюють позитивний вплив на процес вивчення іноземної мови в цілому.

Комбінування традиційного навчання з навчанням за допомогою засобів Інтернету представляє собою змішане навчання. Змішане навчання передбачає елементи самостійного контролю студентом освітнього маршруту, часу, місця і темпу навчання, а також інтеграцію досвіду навчання з викладачем та онлайн.

Зарубіжні автори приділяють увагу елементам змішаного навчання та досвіду його реалізації у різних країнах. У дослідженнях вони відмічають, що змішане навчання бере своє походження від двох історично відокремлених освітніх систем: традиційної (face-to-face learning system) та розподіленої (distributed learning system), у центрі якої знаходиться технологія. У реалізації змішаного навчання має місце конвергенція систем: традиційної, яка характеризується синхронною взаємодією особистостей, і розподіленою, для якої характерні асинхронні дії – взаємодія особистостей, незалежно від часу та місця.

Згідно думки зарубіжних авторів, педагоги використовують термін «змішане навчання», оскільки він сприяє переосмисленню традиційної моделі, появі різноманітних курсів навчання, подоланню в освітньому процесі «бар'єрів» місця та часу. Дослідники вказують на переваги змішаного навчання перед традиційним: економія місця, застосування LMS (спеціальної електронної оболонки для навчання) для слідкування за виконанням завдань та оцінювання, використання інструментів ІКТ в аудиторії для проведення контрольних робіт, тестування, колективної роботи.

У дослідженні університету Британської Колумбії (Канада), яке має під собою досвід реалізації електронного навчання в країнах Європи, США, Канади, виділяють 6 моделей змішаного навчання:

1. Модель «Face-to-faceDriver». Електронне навчання використовується як додаткове до основної програми і забезпечує доступ до електронних матеріалів в комп'ютерному класі, лабораторії.

2. Модель «Rotation». Навчальний час розподілений між індивідуальним електронним навчанням і навчанням в аудиторії з викладачем.

3. Модель «Flex». Більша частина навчання здійснюється в електронному освітньому середовищі, але студентам забезпечується необхідна очна підтримка викладача.

4. Модель «OnlineLab». Навчання відбувається в онлайн-лабораторії. Підтримку студентів здійснює технічний персонал та викладач в режимі онлайн.

5. Модель «Self-blend». Студенти самостійно обирають додаткові до основного навчання курси. Модель є традиційною для вищих навчальних закладів Америки.

6. Модель «OnlineDriver». Студенти навчаються в електронному середовищі в режимі онлайн. Зустрічі з викладачем носять періодичний характер. Обов'язковими вважаються процедури очних консультацій, співбесід та екзаменів.

Розглянуті моделі рідко використовуються у чистому вигляді, як правило, це залежить від ситуації та умов навчання, від цільової групи, рівня знань та цілей. Тому кожна модель передбачає розробку прикладного сценарію розподілу ролей, дидактичних цілей та ресурсів.

Дослідники відмічають переваги змішаного навчання. Це наявність інтерактивного компонента, який доповнює очне навчання; наявність можливостей для сумісного навчання, так як студенти і викладачі можуть працювати разом над проектами в будь-який час і з будь-якого

місця; наявність можливостей для міжкультурного обміну, оскільки таке навчання дозволяє студентам, викладачам, дослідникам з різних країн взаємодіяти в межах одного проекту та пізнавати про культурні особливості своїх країн; більш того навчання стає доступним, оскільки відпадає необхідність виїжджати за межі свого міста щоб отримати високоякісну освіту; відповідність такого навчання потребам сучасного студента, який обізнаний з інформаційними технологіями з дитинства; гнучкість, доступність, самостійність студентів.

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНСТРУМЕНТАРІЮ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ

Косарєв Т. В., аспірант кафедри економічної теорії та конкурентної політики

Київський національний торговельно-економічний університет

Система вищої освіти спрямована на збільшення частки самостійної роботи студентів над навчальним матеріалом: скорочуються аудиторні години на вивчення предметів; зростає об'єм навчального матеріалу, що виноситься на самостійне опрацювання тощо. Очевидно, що зростає потреба у використанні інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчання.

Електронне (онлайн) навчання розглядається як сучасний загальний тип навчання, який полегшений через мережеві технології (Інтернет). Дослідники описали зростання електронного навчання як вибухонебезпечні, безпрецедентні та дивовижні, що представляло собою нову еру навчання з можливістю змішувати час і простір для всіх цілей. е-навчання пропонує як учителям, так і учням насолоджуватися самостійним навчанням, а також гнучкість у термінах та місцях навчання або навчання. Це надає чудову можливість розширити зв'язок та співпрацю один з одним через онлайн-процеси [3]. Упродовж останніх років апаратне забезпечення електронного навчання може складатися від комп'ютерів до планшетів або смартфонів з тією ж навчальною метою, щоб підтримувати індивідуальні чи організаційні навчання та виконання завдань [2].

Онлайн та змішане навчання забезпечують велику гнучкість у графіках програми навчання, але установи повинні забезпечити баланс між відповідями на природні бажання студентів закінчити курси в

найкоротший термін і представляючи їх з важкими навчальними навантаженнями, особливо для тих, хто поєднує свої заняття з трудовими та сімейними обов'язками.

Навчальний графік повинен передбачати непередбачені обставини, але гнучке навчання, яке дозволяє студентам брати участь у вивченні кожного разу, коли вони це забажають, можуть призвести до швидкого завершення завдань або цілих курсів, що в свою чергу може викликати нереалістичні вимоги до викладачів у потребу створювати все нові і нові курси. Визначаючи це як проблему, варто передбачити в навчальних планах зі змішаного навчання чітку структуровані з особливими часами для перерв від онлайн-занять, які заздалегідь добре відомі як викладачеві, так і студентам.

На даний момент спостерігається підтримка студентів з посиленням використання передових технологій для полегшення навчання на великих відстанях. Існує також загально виражене занепокоєння, яке полягає в тому, що дистанція або навчальний курс у мережі не має або обмежений контакт з викладачем та іншими студентами, тому виникає більша потреба в забезпеченні того, щоб студенти відчували зв'язок до установи, викладачів та однолітків [1]. Сьогоднішні онлайн-інструменти можуть покращити сприйняття студентів як учасників навчальної спільноти. У цьому відношенні також можуть допомогти персоналізовані вітальні листи, оголошення та нагадування, а також підтвердження участі учнів. Не менш важливі програми орієнтації студентів, як онлайн, так і обличчям до обличчя з викладачем.

Платформи для онлайн-навчання повинні взяти на себе більшу відповідальність за навчання, сучасні канали розподілу освіти мають багато засобів онлайн-керівництва та підтримки при навчання що стосується як особистих, так і академічних питань.

Звісно, багато студентів вже широко використовують мережеві сайти, такі як Facebook, для своїх особистих цілей, і багато платформ е-навчання тепер включають програмне забезпечення, яке надає учням можливість взаємодіяти та співпрацювати з колегами навіть на великих відстанях. А студенти можуть також створювати вміст, використовуючи вікі, приєднуючись до віртуальних спільнот та використовуючи блоги, сайти для обміну фото/відео тощо. У багатьох випадках може бути виявлено, що вони фактично використовують цифрові медіа частіше і більш складними способами, ніж багато хто з тих, хто навчає їх.

Проте, завжди будуть деякі студенти, котрі, з міркувань звички, історії та культури, віддають перевагу особистому або сумісному вченню та навчанню. Але в усьому світі люди стають дедалі більше пристосованими до ідеї, що вони можуть навчитися всьому, що забажають, скрізь, коли вони хочуть і в будь-яких формах, які вони хочуть, завантажуючи короткі фрагменти неформального навчання, поради самостійно, курси, програми, OER і MOOC від Google, YouTube тощо на свої комп'ютери або портативні пристрої.

Тому досить важливо, щоб постачальники платформ для онлайн-навчання розвивали знання, навички та досвід, щоб задовольнити ці змінювані та відмінні потреби, очікування та обставини. Викладачі повинні бачити себе дизайнерами та керівниками навчально-орієнтованого навчання, а не інструкторами, і визнати, що студенти зараз очікують цих нових форм надання своїх курсів та програм. Досягнення найкращих результатів навчання для цих студентів все одно буде залежати від відданості і навичок викладачів, а також якості змісту, навчального дизайну, репетиторства, оцінки та відгуків, які вони надають.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Коротун, О. В. (2016) Pedagogical features of implementation and functioning of e-learning of higher education Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, 1. pp. 167-174.

2. Clark, RC, & Mayer, RC 2016, 'E-learning and the science of instruction: Proven guidelines for consumers and designers for multimedia learning', Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.

3. Tudor, SL, Stan, MM, & Paisi-Lazarescu, M 2015, 'Integration of the e-Learning in teaching/learning courses at preschool and primary pedagogical teacher', E-Learning & Software for Education, vol. 2, pp. 340-345

ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ ЕЛЕМЕНТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТЬОГО ПРОЦЕСУ

Латигіна А. Г., завідувач кафедри іноземної філології та перекладу, доцент,

Латигіна Н. А., завідувач кафедри філософських та соціальних наук, професор, доктор політичних наук

Київський національний торговельно-економічний університет

Впровадження сучасних педагогічних технологій в навчальний процес закладу вищої освіти створює нові можливості реалізації дидактичних принципів індивідуалізації та диференціації навчання, позитивно впливає на розвиток пізнавальної діяльності студентів, їхньої творчої активності, свідомості, реалізує умови переходу від навчання до самоосвіти. Нині проблема організації такого навчання у ЗВО набуває особливої актуальності та значимості: стрімко розвиваються ІТ-технології, засновані на ефективному використанні в навчальному процесі ЗВО сучасних засобів і методів передавання знань. Одним із перспективних напрямків розвитку освіти в сучасному світі вважається змішане навчання.

Вперше термін змішане навчання (blended learning) був використаний в інформаційному бюлетені 1999 року, коли освітня компанія, що займалась інтерактивним навчанням, оголосила про зміну своєї назви на EPIC та зазначила, що буде застосовувати методику змішаного навчання. Отже, цей термін почали вживати стосовно цілої низки методів аж до 2006 року, коли Бонк та Грехем (Bonk and Graham) опублікували працю «Handbook of Blended Learning», в якій дали визначення змішаного навчання як такого, що поєднує традиційне навчання (face-to-face instruction) з он-лайн навчанням (computer mediated instruction).

На думку вітчизняних авторів А. М. Стрюка, Ю. В. Триуса, В. М. Кухаренка, змішане навчання – це цілеспрямований процес здобування знань, умінь та навичок в умовах інтеграції аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності суб'єктів освітнього процесу на основі використання і взаємного доповнення технологій традиційного, електронного, дистанційного та мобільного навчання при наявності самоконтролю студента за часом, місцем, маршрутами та темпом навчання [1].

Таким чином, blended learning – це освітня концепція, в рамках якої студент отримує знання і самостійно (он-лайн), і очно (з викладачем). Цей підхід у навчанні дає можливість контролювати час, місце, темп і шлях вивчення матеріалу.

Механізм реалізації концепції змішаного навчання як процесу передбачає створення комфортного освітнього інформаційного середовища, системи комунікацій, що репрезентують всю необхідну

навчальну інформацію. У розглянутому контексті інформаційне середовище – це поєднання традиційних та інноваційних (електронних) форм навчання з постійним нарощуванням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та електронних ресурсів, а також безперервним вдосконаленням методів навчання, професійних знань самих викладачів.

У змішаному навчанні студент вдома переглядає відео та читає теоретичний матеріал, на занятті відбувається його обговорення та виконання практичних завдань. Вдома залишається тільки оформити роботи та залишити їх у дистанційному курсі. Обговорення проблемних питань починається у форумі та завершується на практичному занятті, або навпаки. Активність студентів у такому форматі підвищується. Традиційно змішане навчання проходить у три етапи [4]: самостійне вивчення матеріалу, аудиторне інтерактивне заняття, продовження інтерактивного навчання і підтримка на робочому місці. Змішане навчання можна розглядати як інтеграцію формального й неформального навчання на робочому місці.

Змішане навчання завжди використовувалося в освітньому процесі, однак, у минулому складові змішаного навчання були вельми обмежені. Сьогодні навчальні заклади мають безліч підходів до навчання на вибір, у тому числі синхронні й асинхронні формати в мережі. Можна виділити такі комбінації змішування [3]:

- змішування очного та дистанційного навчання. Ця форма змішаного навчання є найбільш поширеною. Навчальні матеріали та завдання можуть розміщуватися в LMS, соціальних мережах типу Edmodo і створювати умови для проведення змішаного навчання та використання, наприклад, «перевернутої» моделі в класі;

- змішування структурованого та неструктурованого навчання. Структуроване навчання добре налагоджене в університетській і корпоративній навчальній структурі, де студент забезпечується набором заздалегідь розроблених навчальних матеріалів і певної траєкторії навчання. Неструктуроване навчання відбувається через бесіди, зустрічі або навіть по електронній пошті у зручному для всіх форматі. Викладачі можуть відігравати роль модераторів, забезпечуючи необхідний напрям плідної бесіди;

- змішування контенту користувачів та зовнішніх матеріалів. Курси користувачів є кращими для формування технічних знань й умінь, які стосуються певної галузі, продукту чи процесу. Але створення курсів для багатьох різноманітних потреб у навчанні студентів у рамках

наявного навчального часу та бюджету часто є нездійсненим завданням. Готові курси можуть вирішити цю проблему. Адже вони носять більш загальний характер і можуть використовуватися широкою аудиторією;

- змішування самостійного й колаборативного навчання. Технології автоматизованого навчання створили можливості для самостійного навчання і проведення тренінгів, де все знаходиться під контролем студента, але не завжди надихає й мотивує його. Спільне навчання, з іншого боку, припускає динамічне спілкування між студентами, що призводить до обміну знаннями. Взаємодія з викладачами й однолітками підвищує мотивацію та дозволяє глибше розібратися в навчальному матеріалі;

- змішування роботи та навчання. Справжній успіх й ефективність навчання в організаціях, як вважають, пов'язані з парадигмою, що робота й навчання нерозривні. Робота стає джерелом змісту навчання, а зміст навчання стає доступним на вимогу і в контексті необхідності виконувати свої професійні обов'язки на робочому місці.

Дослідники відзначають цілу низку факторів, що впливають на ефективність використання змішаного навчання [2]. Перш за все, викладачі повинні мати чітке розуміння важливості змішаного навчання та шляхів його використання, отже, вони повинні пройти відповідну підготовку самі та мотивувати студентів. Такий підхід до навчання змушує змінити традиційні погляди на роль викладача. З'явився термін «фасилітатор», головним завданням якого є допомогти студентам отримати знання та уміння, достатні для самостійного опанування матеріалу он-лайн та керувати процесом подальшого отримання значущого навчального досвіду. Головними завданнями фасилітатора є розробка змісту курсу, забезпечення успішного спілкування у віртуальному класі у режимі студент-викладач, студент-студент, проведення аналізу результатів оцінювання.

Недоліком змішаного навчання є залежність від технічних засобів навчання – вони повинні бути надійними, легкими у користуванні, а також сучасними, інакше бажаного впливу не буде. Отже, питання технічної підтримки є дуже важливим. Також відмічається нерегулярність перегляду лекцій і, як наслідок, відставання студентів. Крім того, комп'ютерна неграмотність може стати на заваді тим, хто хоче отримати доступ до матеріалів курсу. З іншого боку, необхідність отримати кращу підготовку для роботи з комп'ютером може призвести

до підвищення мотивації, спонукаючи людину опановувати комп'ютерну науку.

Серед переваг змішаного навчання дослідники називають можливість аналізувати зібрану інформацію, пристосувати процес навчання та оцінювання відповідно до індивідуальних особливостей кожного. Відмічають також можливість отримання позитивного навчального досвіду як при індивідуальній роботі, так і під час спільного навчання у віртуальному класі, що призводить до відчуття успіху.

Отже, змішаний підхід до навчання є однією з найбільш актуальних освітніх технологій сьогодення, оскільки дозволяє скористатися гнучкістю і зручністю дистанційного курсу та перевагами традиційного класу.

Змішане навчання має переваги та недоліки, однак постійно розвивається і спрямоване на підтримку особистісно-орієнтованого навчання, що, безперечно, дозволяє розглядати його як нагальну технологію змін і трансформацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кухаренко В. М. Змішане навчання. Вебінар. [Електронний ресурс]/Володимир Миколайович Кухаренко/ – Режим доступу: <http://www.wiziq.com/online-class/2190095-intel-blended>

2. Чугай О. Ю. Змішане або гібридне навчання як трансформація традиційної освітньої моделі. Матеріали Науково-практична конференція «Новітні освітні технології». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://confesp.fl.kpi.ua/sites/default/files/chugay.pdf>.

3. Arunima Majumdar. Blended Learning: Different combinations that work. March, 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gcsolutions.net/blog/blended-learning-different-combinations-that-work/>

4. Blended Learning Systems: Definition, Current Trends, And Future Directions [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://oldwww.sd91.bc.ca/frenchj/My%20Pages/e-rticles/graham_intro.pdf

ВИКОРИСТАННЯ ВИКЛАДАЧЕМ СУЧАСНИХ МОДЕЛЕЙ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*Лещенко Л.П., старший викладач кафедри іноземних мов MeіM,
Шамхалова Н.А., старший викладач кафедри іноземних мов ФЕФ
Київський національний економічний університет імені Вадима
Гетьмана*

В останні роки вітчизняними науковцями активно здійснюються пошуки шляхів професійної підготовки майбутніх учителів, вихователів у вищих педагогічних навчальних закладах. Тому у контексті нашого дослідження певний інтерес становлять праці В. Андрущенка, Антонюка Н. Ю., Богуша М., Гончарука А., Зінченка О., Г. Крючкової, О. Котенка, С. Ніколаєнка, О. Околовича та ін.

Основними завданнями вищої освіти є забезпечення конституційних прав громадян на якісну вищу освіту та рівного доступу до якісної вищої освіти, реорганізація системи управління вищої освіти з метою забезпечення захисту національних, регіональних та місцевих інтересів, а також інтересів всіх суб'єктів національної системи вищої освіти України. Цей процес також передбачає трансформацію університетів у центри незалежної думки, забезпечення справедливої конкуренції між закладами вищої освіти як запоруки високої якості вищої освіти, створення належного зв'язку між ринком праці та системою вищої освіти, а також інтеграцію вищої освіти України у світовий і європейський освітньо-науковий простір.

Сьогодні існують різні причини, які змушують переглядати зміст та напрямки підготовки фахівців в галузі викладання іноземних мов. Зростає культура безперервної освіти, попит на досвідчених та успішних викладачів іноземних мов, які не просто досконало володіють знаннями з предмету викладання, а й готові до постійного пошуку, професійного самовдосконалення, діалогу культур, переосмислення та адаптації власного педагогічного стилю до нових умов, що їх диктує час.

Адже ключовою фігурою майбутньої цивілізованої світової спільноти є освітянин, який поважає культури інших країн, мобільний у своєму розвитку та професійній діяльності; це фахівець, озброєний фундаментальними соціально-гуманітарними й спеціальними знаннями, спроможний розв'язувати типові практичні завдання, проектувати своє професійне зростання за принципом навчання впродовж життя. Отже, компетенції, якими повинні оволодіти майбутні педагоги:

– передавати студентам предметні/культурні знання, критично їх осмислюючи;

- створювати навчальні ситуації та керувати освітнім процесом;
- адаптувати педагогічні технології до специфічних потреб студентів;
- співпрацювати з колегами у єдиній педагогічній команді;
- здійснювати самоосвіту та саморозвиток;
- виявляти етичну поведінку [2, 48–49].

Ефективно себе зарекомендувала комунікативно-компетентнісна модель навчання іноземних мов, вперше запропонована М. Кенелом і М. Свейном, дослідниками Торонтського університету. Складниками цієї моделі є лінгвістичний, соціолінгвістичний, дискурсивний та стратегічний компоненти [3, 6]. У контексті канадської мовної освіти основні акценти, відповідно, спрямовані на:

- вивчення другої офіційної мови та/або іншої мови;
- ранній старт у вивченні іноземних мов (другої офіційної);
- забезпечення програмної реалізації комунікативного підходу до вивчення мов (формування лінгвістичної, дискурсивної, соціолінгвістичної та в деяких програмах – культурної компетенцій) – формування «загальної компетентності особистості», яка має міжкультурну природу [1, 5]. Зміст навчання другої іноземної мови базується на тих самих принципах, описаних дещо в інших термінах.

Багатьма документами з мовної освіти, виданими останнім часом Радою Європи, чітко визначено пріоритети, які покладено в основу підготовки майбутніх викладачів іноземних мов, а серед них – пошук шляхів заохочення багатомовності, соціальної інтеграції, мобільності та розуміння культурної розмаїтості світу. Викладач іноземної мови нової формації – це посередник, який забезпечує реалізацію соціального замовлення в галузі мовних контактів відповідно до національних пріоритетів та потреб у сучасному глобалізованому світі. У Національній доктрині розвитку освіти (2002) іншомовний аспект найбільш повно представлений у розділі «Стратегія мовної освіти», в якому зазначається, що у державі створюється система безперервної мовної освіти, що забезпечує обов'язкове оволодіння громадянами України державною мовою, можливість опановувати рідну (національну) і практично володіти хоча б однією іноземною мовою.

На окремо увагу та вивчення заслуговує проблема підготовки не просто фахівця з іноземної мови, а педагога. Ця проблема загальнодержавного значення. Спробуємо хоча б схематично її окреслити в рамках цієї статті. Отже, в Україні професійно-педагогічну підготовку викладачів іноземних мов регламентує Закон України «Про

вищу освіту», Національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»), Цільова комплексна програма «Вчитель» [4, 1]. Основними вимогами до теоретичної підготовки, які сформульовані у Цільовій комплексній програмі «Вчитель» є наступні: вчитель іноземної мови повинен знати основні етапи розвитку навчання іноземних мов; вчитель іноземної мови повинен розуміти основні теорії формування комунікативної компетенції учнів, яка складається з мовленнєвої компетенції; соціокультурної компетенції; лінгвістичної компетенції; країнознавчої компетенції; навчальної компетенції; стратегічної компетенції тощо.

Основні вимоги до практичної підготовки вчителя іноземної мови включають уміння реалізувати: комунікативно-навчальну функцію, яка складається з інформаційного, мотиваційно-стимулюючого і контрольного-коригуючого компонентів, тобто кваліфіковано застосовувати сучасні принципи, методи, прийоми і засоби навчання іншомовного спілкування; виховну функцію, тобто вирішувати завдання морального, культурно-естетичного, трудового виховання учнів засобами іноземної мови з урахуванням особливостей ступеня навчання; розвиваючу функцію, тобто прогнозувати шляхи формування і розвитку інтелектуальної та емоційної сфер особистості учня, його пізнавальних і розумових здібностей у процесі оволодіння іншомовним мовленням; освітню функцію, тобто допомагати учням в оволодінні уміннями вчитися, розширювати свій світогляд. Для успішного виконання вищезазначених функцій учитель має насамперед оволодіти курсом методики навчання іноземних мов.

Методична підготовка вважається головним чинником професійної підготовки майбутнього вчителя. Водночас це відносно самостійна система з власним змістом, структурою, функціями. Вона забезпечується вивченням циклу навчальних дисциплін (методики викладання іноземної мови), спецкурсів і спецсемініарів; участю студентів у науково-дослідній і науково-методичній роботі та педагогічній практиці.

Головною метою навчальних курсів є формування й удосконалення методичної компетенції, підґрунтя якої складають знання методологічних і теоретичних основ методики навчання мови, концептуальних основ, структури і змісту засобів навчання (підручників, навчальних посібників тощо), уміння застосовувати знання мови в педагогічній діяльності, виконувати основні професійно-

методичні функції (комунікативно-навчальну, розвивальну, гностичну та ін.).

Отже, як бачимо акцентується увага на методичній підготовці і забуваються такі поняття як людиноцентризм, тобто сфокусуватися на вивченні аудиторії, її кліматі, здібностях учнів, студентів. Відоме твердження В. О. Сухомлинського про те, що «вільний час учителя - це коріння, яке живить гілки педагогічної творчості», має стати реальністю для кожної школи, а не лише прикрасою методичного кабінету[5, с. 79 – 80].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мукан Н. В. Неперервна педагогічна освіта вчителів загальноосвітніх шкіл: професійне становлення та розвиток (на матеріалах Великої Британії, Канади, США): [монографія] / Н. В. Мукан. – Л.: Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2010. – 284 с.

2. Attracting, Training and Retaining High-Quality Teachers in Quebec: Report by the Minister of Education of Quebec (Canada) to the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). – Quebec: Minister of Education, 2003. – 136 p.

3. Working with the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) in the Canadian context [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.cmec.ca/docs/assessment/CEFR-canadian-context.pdf>.

4. Цільова комплексна програма «Вчитель». – К., 1997. – 14 с. 4 Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття). – К.: Райдуга, 1994. – 61 с.

5. Професійна підготовка майбутнього вчителя іноземних мов у ВНЗ. Педагогічна практика: Навч. посіб. / Авторський колектив: Калініна Л. В. (науковий керівник), Махінов В. М. (науковий керівник), Самойлюкевич І. В., Березенська Л. І., Сіваєва Н. П., Темченко Л. В., Петранговська Н. Р., Попова Л. М., Федько Л. Я., Кравченко А. О. – К., 2007.

ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ПРИСТРОЇВ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Мойсієнко О. Б., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Світ змінюється, разом із ним змінюються і освіта, і методика викладання, у тому числі й іноземних мов. Технології розвиваються і стають все більш популярні і прикладні, і освітяни, крокуючи у ногу з часом, використовуючи їх, можуть підвищити мотивацію учнів чи студентів до навчання, і, як результат, значно покращити ефективність.

Доцільним є використання додатків на мобільних пристроях завдяки Інтернету у самостійній роботі студентів, у тому числі для виконання домашніх завдань, молодь все більше часу проводить з мобільними пристроями і все менше часу присвячує виконанню домашніх завдань, особливо на паперових носіях.

Мобільні додатки легко завантажити і встановити на мобільні телефони, планшети чи комп'ютери і користуватися. Вони включають структуровані завдання і уроки, аудіо матеріали, словник, граматику, останні новини з світу бізнесу, пропонують цікавий і інтерактивний матеріал. Додатками на мобільних пристроях можна користуватися у будь-який зручний час і у будь-якому місці, вони бувають як онлайн, так і офлайн.

Опрацювавши різні додатки, на Ваш розсуд пропонуємо наступні для вивчення англійської мови економіки, ділової англійської мови, а також для підготовки до міжнародного екзамєну IELTS.

Business English words. Включає наступні теми: Business deals, Businesspeople, Running a business, Banking, Economy, Trends, Manufacturing, Marketing. До кожної теми додається перелік слів з поясненнями і прикладами, які також можна прослухати, і користувач самостійно відмічає слова, які будуть включені у завдання на перевірку. Завдання: тести множинного вибору, прослухати слова і написати почуте слово, записати свою вимову і порівняти із зразком, написати визначення до пояснення та інші.

BusinessEnglish. Містить такі розділи: Listening, Reading, Grammar, Vocabulary. Vocabulary пропонує вправи за наступною тематикою: Business vocabulary test, Money vocabulary, Work vocabulary, Travel vocabulary. До кожної теми додається перелік слів з поясненнями і прикладами, а потім практичний тест. Завдання: тести множинного вибору на перевірку словникового запасу і граматики, написати визначення до пояснення, заповнити пропуски у діалогах. Reading Topics: Banking letter, Business articles, Business premises, Company reports, Disclaimer, Economic report,

Holiday leave, Invitation, Job offer. Завдання: поєднати осіб з текстами, які їх цікавлять у різних професійних ситуаціях, заповнити пропуски та інші.

CompleteIELTSBands 7.5 IELTS Vocabulary, IELTS Tips, IELTS Writing (завдання з письма із планами відповіді і зразками виконання), IELTS Reading (приклади різних форматів завдань і відповіді), IELTS Speaking (питання, зразки відповідей, корисний вокабуляр до теми), IELTS Listening (приклади всіх частин аудіювання, студенти слухають і виконують завдання), IELTSVIDEOS Lessons (потрібно встановлювати додатково). IELTS Vocabulary містить завдання до наступних тем: Music, Town and City, Physical Appearance, Business, Personality, Clothes and Fashion, Accommodation, Books and Films, Health, Work, Education, Food, Sport, Technology, Relationships, Holidays, Expressions with time, Idioms, Environment, Arts, Phrase verb, Fitness and Diet, Crime, Advertising, Culture, Personality, Camping, Newspaper, Employment, Science, Family, Travel, Globalization, People and Relationships, Academic Vocabulary з тестами.

Сучасна молодь не уявляє своє життя без мобільних пристроїв, це невід’ємна складова частина життя, тому залучення мобільних пристроїв у навчальний простір має великий потенціал і сприяє набуттю компетенцій використання медіатехнологій в подальшій професійній діяльності. Тобто ми показуємо студентам, як можна доцільно і ефективно використовувати мобільні пристрої для навчання, в тому числі й іноземних мов.

Автор вважає подальше дослідження використання мобільних додатків цікавим і перспективним і планує приділити цьому увагу в наступних роботах.

При цьому хотілося б наголосити, що мобільні телефони, планшети та інші пристрої ні в якому випадку не можуть замінити присутності студента на занятті, живого спілкування з викладачем, його допомогу та контроль, і не зменшують важливість ролі викладача. Вони є лише високоефективними допоміжними засобами організації навчання студентів. Нові технології мають бути сучасним дидактичним засобом «агітації» стимулювання навчання і відвідування занять.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. FREMDSPRACHEDEUTSCH. Zeitschrift für die Praxis des Deutschunterrichts. Unterrichtenmit Digitalen Medien. Nr. 53 2015, Erich Schmidt Verlag, Goethe Institut.

2. <https://www.fluentu.com/blog/business-english/learn-business-english-app/>

ГЕЙМІФІКАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Нікіфорова В. Г., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

Сучасний розвиток міжнародних відносин, вільний діалог з європейськими країнами зобов'язує викладачів іноземної мови підвищувати мотивацію студентів до рівня опанування іншомовною компетенцією [1]. Тому виникає питання як змінити традиційну модель побудови заняття та встигнути опрацювати необхідний матеріал, коректно оцінити здобуті студентами знання й набуті вміння? Ми вважаємо що, застосування елементів гейміфікації може вирішити цю проблему, сприяти покращенню організації заняття та підвищенню інтересу до нього.

Сучасні завдання освіти повинні складатися не тільки з безпосередньо передачі освітнього контенту, але і з процесу залучення студентів, стимуляції їх інтересів, збереження уваги і підтримування постійного зворотного зв'язку. Сучасні освітні системи мають на меті не тільки зберегти і зробити більш гнучкою систему зворотного зв'язку між студентом і викладачем, а й створити групову активність і взаємодію між самими студентами.

Останні дослідження доводять, що використання ігрових технік впливає на усвідомлення сенсу діяльності, забезпечує виявлення рівня майстерності, сприяє автономії, а також створює взаємодію. Засновник і генеральний директор компанії Геймефектів (GamEffective) Гел Рімон виділив низку переваг використання гейміфікації у професійному середовищі, які можна застосувати і в освітньому просторі також [2]:

1. Об'єктивність.

Постійний й автоматичний збір даних дозволяє знизити вірогідність суб'єктивності оцінювання студента.

2. Зворотній зв'язок.

Постійний зворотній зв'язок дозволяє розуміти, якість та доцільність власної діяльності.

3. Визнання.

Гейміфікація може демонструвати хто, як і наскільки якісно виконує те чи інше завдання.

4. Майстерність.

Гра дозволяє покращити рівень будь-яких умінь. Гейміфікація крок за кроком дозволяє спрощувати важкі речі і спостерігати як із часом все нове стає легким.

5. Мотивація.

Гейміфікація дозволяє покращувати свої результати не лише лідерам рейтингу, але й кожному учаснику гри.

6. Перспектива.

Ще однією із переваг гейміфікації є те, що це ефективний спосіб донесення до студентів подальших цілей їхньої професійної діяльності.

Процес вивчення іноземної мови можна ефективно гейміфікувати за допомогою наступних ресурсів.

Hello Talk. У базі є понад 100 мов, а навчання побудовано таким чином, що, задаючи певні параметри й критерії, ви самостійно обираєте собі вчителя-співрозмовника і абсолютно безкоштовно навчаєтесь розмовній мові. Також у застосунку є бот, який озвучує вхідні та вихідні повідомлення з ідеальною вимовою.

Busuu. Надає можливість вивчати 11 мов. Усі курси розділені за складністю, а також окремо є бізнес-курси і курси для мандрівників. До складу кожного входять завдання на читання, аудіювання. Також після завершення кожного курсу необхідно написати міні-твори за обраною тематикою, які перевірятимуть носії мови.

Rosetta stone. Розробили спеціально для запам'ятовування великої кількості слів. Процес навчання побудований на асоціаціях і вивченні нових слів на інтуїтивному рівні. Програмою передбачена оцінка вашої вимови. Після прослуховування додаток вказує на ваші помилки, і в подальшому акцентує на них увагу, правильно вимовляє слова з помилками

Anki. Передбачає лише один спосіб вивчення слів – флеш-картки. Процес побудований таким чином: перед вами з'являється картка, ви перегортаєте її, натискаючи на неї, і бачите переклад. Питання одне: як швидко ви згадали переклад? Залежно від ваших відповідей додаток генеруватиме подальші картки та відкриватиме нові. Також ви маєте можливість самостійно додавати картки або шукати їх за тематикою, синонімами тощо.

LinguaLeo. Платформа має багато переваг, що й обумовлюють її популярність. Серед них можливість користуватися словником у режимі

офлайн, наявність великої кількості медіаресурсів, англomовне озвучування текстів, можливість створювати свій власний словник. Також у додатку наявна гейміфікація: необхідно заробляти їжу для лева-провідника, який переводить вас на наступний рівень завдань. У застосунку є можливість купити преміум-пакет функцій, аби розширити коло своїх дій, але навіть у безкоштовній версії є безліч корисних речей, таких як удосконалення правопису, вивчення нових слів, переклад текстів пісень.

Words. Вивчення англійської мови неможливе без поповнення словникового запасу. З цим ідеально допоможе відомий застосунок Words. Він підходить як для новачків, так і для досвідчених знавців мови. У базі програми міститься понад 8000 слів та 330 уроків. Серед переваг застосунка можна виділити: можливість працювати офлайн, індивідуальний підбір слів для запам'ятовування, повторення матеріалу.

Memrise. Заснований на науковій методиці щодо запам'ятовування 44 слів на годину. Інтервальний метод повторення, що використовується, полягає у нагадуванні слів у той момент, коли ви, ймовірно, за все, почнете їх забувати. Велика кількість тестів показала, що це найкращий спосіб запам'ятовувати слова. Як відомо, у людини найкраще розвинута зорова пам'ять – тому використання «мемів» для вивчення нових слів сприяє кращому засвоєнню матеріалу. У додатку доступні тисячі відео- та аудіозаписів, які можна завантажити та займатися самоосвітою офлайн.

Easy Ten. Розроблений спеціально для вивчення нових слів. Усі вони розбиті на групи та підгрупи по 10 слів, що є оптимальною кількістю для запам'ятовування. За день ви маєте можливість вивчити 10 слів, за тиждень – 70, за місяць – близько 300, а за рік – понад 3500. Зауважте, що носій мови у повсякденному житті використовує лише 3000. Також однією з переваг є те, що вивчати мову можна у будь-який зручний момент, і займає увесь процес лише 20 хвилин. Завдання найрізноманітніші – від підбору картинки до перекладу слова рідною мовою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ткаченко О. Гейміфікація освіти : формальний і неформальний простір [Електронний ресурс] / О. Ткаченко // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2015. – Вип. 11. – Режим доступу : http://drohobych.net/youngsc/AQGS/2015_11/Pedagogy/303-309.pdf.

2. Rimon G. (2016) 10 Surprising Benefits Of Gamification. – Date: July 20, 2016 [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://elearningindustry.com/10-surprising-benefits-of-gamification>

ПОЄДНАННЯ АУДИТОРНОЇ ТА ПОЗААУДИТОРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Образ О. Г., кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземної філології та перекладу,

Циб К. В., студентка 2 курсу 4 групи факультету міжнародної торгівлі та права

Київський національний торговельно-економічний університет

Постановка проблеми. В сучасних умовах приєднання України до Болонського процесу простежується значне зменшення кількості аудиторних годин та зростання частки самостійної роботи студентів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Освітня реформа в Україні має на меті принципову зміну змісту, цілей та завдань освіти. Кінцевою та головною метою навчання стає підготовка високоосвіченої, професійно орієнтованої, інтелігентної особистості, яка здатна адаптуватись до динамічно розвиваючого суспільства і знайти своє місце в умовах життєвих реалій.

У контексті нашого дослідження вагомим є визначення сутності позааудиторної виховної роботи та її компонентів. Так, аналіз психолого-педагогічної літератури засвідчив, що поняття «виховна робота» вчені трактують як:

- організацію різних видів діяльності (пізнавальної, трудової, естетичної, спортивної тощо); процес організації масових і групових форм роботи; систему виховних заходів (Л. Белова);

- систему виховних заходів, яка є невід’ємним складником навчально-виховного процесу і здійснюється з метою створення умов для інтелектуального та духовного розвитку студентів та їх самореалізації (Р. Абдулов);

- систему заходів (організаційних, соціально-психологічних, інформаційних, педагогічних, правових, культурно-просвітницьких та соціальних), спрямованих на формування і розвиток у студентів професійно необхідних психологічних якостей, планетарного мислення, моральної самосвідомості, що забезпечує високу готовність майбутніх фахівців до професійної діяльності (О. Дурманенко);

— цілеспрямовану діяльність, орієнтовану на створення позитивно-виховного середовища та організацію спільної життєдіяльності вихователів і вихованців, спрямовану на формування ціннісних орієнтацій, творчий розвиток особистості (Н. Якса).

Види самостійної роботи:

- аудиторна самостійна робота;
- позааудиторна робота при вивченні тем, розділів дисципліни згідно з навчальною програмою;
- позааудиторна самостійна робота при підготовці до занять.

Позааудиторну виховну роботу ми розуміємо як систему виховних заходів, спрямованих на виховання високорозвиненої особистості, майбутнього фахівця зі сформованою особистісною культурою, творчим мисленням, відповідальністю, різнобічними інтересами і настійними прагненнями їх задоволення (особистісний аспект) та дієвою конкурентоспроможністю (професійний аспект).

Позааудиторна виховна робота передбачає:

- формування в студентів національного світогляду, засвоєння ними системи цінностей (загальнолюдських, національних, громадянських, родинних, особистого життя);
- розв'язання завдань професійного виховання;
- професійно-орієнтаційну, інформаційно-просвітницьку, культурно-виховну допомогу студентам;
- розвиток їхніх творчих та інтелектуальних здібностей;
- залучення до різноманітної позааудиторної діяльності за інтересами, участь у культурноосвітній, спортивно-оздоровчій та інших видах діяльності;
- участь у громадських, культурно-освітніх, культурно-виховних заходах на рівні студентських академічних груп, факультетів, інститутів;
- роботу з активом курсу, факультету, університету: виховання навичок організаторської роботи з колективами академічних груп; сприяння роботі рад студентського самоврядування в гуртожитках, на факультетах.

Мета самостійної роботи: розвиток самостійного творчого пізнання, як основи майбутньої професії. Активізація творчої, пізнавальної, самостійної навчальної роботи студента.

Позааудиторна самостійна робота буває:

- 1) обов'язкова;
- 2) додаткова.

Позааудиторна обов'язкова самостійна робота студентів є логічним продовженням аудиторних занять, передбачається навчальним планом і програмою. Цей вид роботи включає в себе: опрацювання лекційного матеріалу, підготовку до практичних і лабораторних занять.

Незважаючи на тісний зв'язок з аудиторною роботою, позааудиторна робота має свої відмінності, а саме: участь студентів у позааудиторній роботі добровільна, на навчальному занятті – обов'язкова; позааудиторні заходи мають невимушений характер; різноманітні виховні заходи виключають контроль у вигляді оцінювання умінь, навичок, знань та єдиної програми; позааудиторна робота порівняно з аудиторною надає більші можливості для прояву самостійності студентів, їхньої ініціативності та творчості.

У процесі наукового пошуку ми відзначили, що основними принципами позааудиторної роботи є добровільна участь у ній студентів; суспільна спрямованість; ініціатива й самодіяльність студентів; розвиток винахідливості, студентської технічної та художньої творчості; всебічна фізична підготовка; взаємодія різних форм і видів.

Позааудиторна робота при підготовці до занять:

- теоретичних має на меті наявність орієнтована карта;
- практичних повинна бути підкріплена методичними вказівками до практичних занять.

Роль викладача та студента при виконанні обов'язкової самостійної роботи.

Організація самостійної роботи відбувається під керівництвом викладача, який дає завдання, консультує, встановлює терміни її виконання, здійснює контроль виконання самостійної роботи.

При цьому студенти свідомо намагаються досягти поставленої мети залежно від своїх здібностей, зусиль, власного режиму і часу виконання цієї роботи, яка контролюється викладачем на аудиторних заняттях.

Для проведення поза аудиторної самостійної роботи передбачається робота в читальних залах бібліотек, робота в комп'ютерних класах з електронними підручниками, науково-дослідна робота студентів, участь у студентських науково-практичних конференціях.

Для того щоб студенти зрозуміли важливість поза аудиторної роботи, має бути сильна мотивація зі сторони викладача, оскільки виникають питання: «І навіщо це мені?».

Позааудиторна виховна робота у вищому навчальному закладі передбачає реалізацію системи заходів, спрямованих на виховання високорозвиненої особистості майбутнього фахівця зі сформованою особистісною моральною культурою, творчим мисленням, відповідальністю, різнобічними інтересами і настійними прагненнями їх задоволення, а саме особистісного аспекту та дієвою конкурентоспроможністю, тобто професійного аспекту. Позааудиторна виховна робота буде ефективною, якщо чітко окреслено мету та її завдання, визначено зміст, оптимально підібрано методи, засоби, форми реалізації цього змісту та здійснюється з дотриманням принципів виховання. З огляду на це, об'єктивною потребою вищої освіти є необхідність створення сприятливих умов для самореалізації і розвитку кожного студента, урахування індивідуальних запитів та інтересів, стимулювання внутрішньої потреби до формування успішної особистості, здатної самореалізуватися в соціумі як професіонал, громадянин, сім'янин, носій культури.

Для контролю та перевірки виконання поза аудиторної роботи пропонується створення *індивідуальної картки студента* (приклад додається).

№	Прізвище, ім'я студента	Відповіді на контрольні питання		Складання таблиць		Написання рефератів		Елементи дослідницької роботи		Загальна кількість балів
		Відповідь вірна, обгрунтована	Відповідь не обгрунтована	Є малюнки або фото	Відсутні малюнки або фото	Виконані всі вимоги до написання реферату	Існують незначні помилки	Обгрунтовані	Недостатньо обгрунтовані	
	Іванов І.І.	5б		4б	5б	4б		5б	4б	
Шкала оцінювання										
20б		5 «відмінно»								
18-20б		4 «добре»								
13-17б		3 «задовільно»								
Менше 10б		2 «незадовільно»								

Результат позааудиторної роботи залежить від правильної її організації, яка має вирішальне значення для розвитку самостійності, креативності, конкурентоздатності та компетентності спеціаліста з вищою освітою.

Таким чином, можна констатувати той факт, що тільки свідомо самостійна робота, скерована викладачем, дає позитивні наслідки і можливість більш ефективного використання студентами інформації із зарубіжних джерел в їх науково-дослідній роботі, при підготовці

курсів та дипломних проектів, наукових оглядів літератури, в діяльності спеціалістів в післявузівських умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дичек Н. П. Герменевтика и диалогизм как принципы обновления методологической базы историко-педагогических исследований // Гуманитарные науки -2006.

2. Лазарєв М. О. Культура педагогічного спілкування як важливий чинник гуманітарного перетворення сучасної освіти / М.О. Лазарєв // Нові технології навчання: наук.-метод. зб. – К. : ІЗМН, 1997. – Вип. 19. – 296 с.

3. Заскалета С. Г. Самостійна робота студентів при вивченні іноземної мови як засіб активізації пізнавальної діяльності [Електронний ресурс] / С. Г. Заскалета // матеріали наук. - практ. конф. [«Психолого-педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання мовознавчих дисциплін»]. – Режим

доступу : <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/zbirnuku/13/11.pdf>

4. Коваль В. Ю. Система позааудиторної діяльності студентів вищих навчальних закладів [Електронний ресурс] / В. Ю. Коваль. – Режим

доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Npdntu_pps/2009_6/koval.pdf.

5. Виховна робота в закладах освіти України // Збірник нормативних документів та методичних рекомендацій з питань організації виховної роботи. ІСД. – К.: 1995. – 135 с.

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ІНФОРМАТИКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ПІДГОТОВЧОГО ВІДДІЛЕННЯ

Олійник Н. Ю., доцент кафедри прикладної математики та інформатики

Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Питання використання технології змішаного навчання сьогодні набуває все більшої актуальності. Зрозуміло, що в умовах перерозподілу навчального часу на користь самостійної роботи студентів необхідність впровадження такої технології буде зростати. І питання вже не в тому ефективніше вона за традиційне навчання чи ні, а в тому, яким має бути оптимальне співвідношення електронного, дистанційного і аудиторного навчання.

Безумовно, модель змішаного навчання залежить від цілей дисципліни, її змісту, готовності викладацького складу до використання таких технологій, зрештою технічних можливостей. Є певні особливості використання технології змішаного навчання і для студентів-іноземців, які навчаються на підготовчому відділенні. Вони зумовлені, перш за все, такими проблемами: нерівномірний заїзд студентів (пізній приїзд або ранній виїзд), перерва в заняттях у зв'язку з хворобою або необхідністю поїздки на батьківщину, практична відсутність мовленнєвої підготовки, слабка пристосованість до навчання у незнайомих умовах, стислі терміни навчання тощо. Як один із шляхів вирішення цих проблем ми розглядаємо впровадження змішаного навчання, в якому традиційне навчання поєднується з роботою іноземних студентів в інтерактивних електронних курсах. При цьому інтерактивні електронні курси з природних, математичних дисциплін, зокрема з інформатики, дозволяють одночасно як вирішувати основне дидактичне завдання, так і розвивати комунікативні і мовленнєві компетенції.

Зважаючи на практичну відсутність мовленнєвої підготовки студентів підготовчого відділення, бажано було б проводити бінарні заняття, але ми не завжди маємо спеціалістів, обізнаних в двох предметних галузях (наприклад англійська і інформатика). Але, якщо врахувати особливі дидактичні можливості змішаного навчання, то можна побудувати таку технологію, яка забезпечувала би як досягнення основної дидактичної мети конкретної дисципліни, так і часткову дидактичну мету щодо оволодіння мовленнєвою компетенцією. Інша справа, що викладач-предметник (викладач інформатики) має володіти англійською мовою, принаймні на базовому рівні.

При впровадженні змішаного навчання інформатики іноземних студентів підготовчого відділення нами було спроектовано і впроваджено в навчальний процес інтерактивний електронний курс «Основи інформатики» як додатковий навчальний комплекс, який дозволяє студентам пройти самостійно певну частину навчального матеріалу у випадку відсутності на заняттях або з метою повторення і

закріплення навчального матеріалу, а також надає додаткову інформацію і інструментарій для оволодіння необхідною лексикою. Методичне наповнення такого курсу спрямоване на розвиток основних компонентів мовленнєвої підготовки іноземних студентів: читання, письмо, говоріння, аудіювання. Тому при проектуванні даного курсу, перш за все, було чітко встановлено міжпредметну координацію (лексико-граматичний та понятійний зв'язок між мовою викладання, рідною мовою іноземних студентів та інформатикою); сформовано перелік основних термінів та сталих виразів з інформатики мовою навчання та рідною мовою студентів; створено умови для формування у студентів базових знань термінології для оволодіння основами інформатики

При проектуванні курсу «Основи інформатики» ми дотримувалися такої технології: на початку кожної теми наводиться мета та стисла інструкція рідною мовою студентів щодо послідовності виконання завдань (мета і інструкція мають бути написані просто і доступно); кожна тема розбивається на три підтеми, які завершуються обов'язковими контрольними заходами, студент має можливість працювати з кожною підтемою окремо і повертатись до неї неодноразово. Структурно підтема складається з блоку мовленнєвої підготовки, блоку теоретичного матеріалу, блоку тренувальних та контрольних інтерактивних вправ, блоку контролю. В блоці мовленнєвої підготовки студентів пропонується нова лексика і термінологія (відповідно до теми дисципліни «Основи інформатики»). Студенти можуть попрацювати з переліком термінів, які необхідно вивчити, розібрати значення цих слів та закріпити нові знання виконавши спеціальні тренувальні вправи. Далі студентам пропонується невелика порція теоретичного матеріалу за новою темою на основі нової лексики і граматичних конструкцій на мові навчання і набір тренувальних вправ для відпрацювання теоретичних знань з дисципліни «Основи інформатики», також на мові навчання. Завершується робота над підтемою виконанням контрольного інтерактивного завдання або тестів з отриманням відповідної оцінки, яка автоматично фіксується у зведеній відомості.

Результати вивчення досвіду роботи з іноземними студентами вказують на те, що інтерактивні електронні курси сприяють підвищенню активності студентів за рахунок використання елементів змагання, ігрових елементів; можливості вибору оптимального темпу засвоєння навчального матеріалу, вибору зручного часу роботи з навчальним

матеріалом, неодноразового повернення до певного навчального матеріалу; оперативного зворотного зв'язку, постійної віртуальної присутності викладача в курсі. І як висновок, можемо відмітити, будь-яке навчання тільки в тому випадку ефективно, коли воно забезпечує досягнення поставлених цілей, які визначають зміст навчання, форми та способи представлення навчального матеріалу в інтерактивному електронному курсі, способи організації інтерактивної діяльності студентів, елементи контролю та зворотного зв'язку.

МЕТОДОЛОГІЯ ВПРОВАДЖЕННЯ МОДЕЛЕЙ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

*Пасик Н. О., викладач кафедри іноземної філології та перекладу
Київський національний торговельно-економічний університет*

Широкомасштабний розвиток педагогіки співпраці, активізація та індивідуалізація навчання, використання креативних технологій навчання змінили роль і місце викладача в навчальному процесі.

Зміни, які відбулися в суспільстві наприкінці ХХ сторіччя, призвели до необхідності заміни авторитарної системи синхронного управління навчальною аудиторією асинхронним навчанням.

Розвиток комп'ютерних технологій став однією з перспективних платформ для розвитку сучасної системи дистанційної освіти, електронного навчання (e-learning), мобільного навчання (m-learning), які ефективно використовуються для різноманітних форм навчання.

У зв'язку з розвитком e-learning визначився новий напрям – змішане навчання (ЗН) (blended learning). Відповідно до цього в усьому світі відбувається стрімкий розвиток індустрії зі створення програмних комплексів e-learning різної спрямованості, у тому числі систем доставки контенту, організації та управління навчанням – LMS (Learning Management Systems), які об'єднують у собі інструменти адміністрування, комунікацій, оцінки знань, розробки навчальних курсів.

При проведенні змішаного навчання використовуються різні навчальні платформи, найбільш поширеними серед яких є Blackboard та Moodle. Студенти отримують доступ до відеолекцій, завдань для самостійного опрацювання та тестових матеріалів, спілкуються з

викладачами та іншими студентами, мають змогу опрацювати додатковий матеріал з певної тематики. Навіть за умови використання тієї самої платформи, викладачі мають різні алгоритми роботи зі студентами.

Дослідники визначають чотири моделі змішаного навчання [1].

Перша модель (**Rotation model**) ґрунтується на принципі ротації, коли студенти навчаються у групах згідно з певним графіком, переміщуючись від однієї станції до іншої, однією з яких обов'язково є он-лайн навчання, а іншими можуть бути навчання у групах, проектна робота, індивідуальні заняття з викладачем, письмові завдання. Вона включає чотири різновиди: ротація станцій (студенти навчаються у групах згідно з певним графіком ротації, що є спільним для всіх); лабораторій (курс або предмет, коли студенти працюють в лабораторії, оснащений комп'ютерами, перевернутий клас (*flipped classroom*), відмінність якого у тому, що студенти отримують основний навчальний матеріал та інструкції он-лайн; індивідуальна ротація (кожен студент займається за своїм індивідуальним графіком).

Відмінністю другої моделі (**Flex model**) є те, що он-лайн навчання є основним. Практично весь час студенти проводять в аудиторіях з офіційно закріпленим за ними викладачем та іншими консультантами. У кожного студента є свій власний навчальний план, застосовується навчання у групах, проектна робота, індивідуальні консультації.

Третя модель (**A La Carte model**) визначає навчання студентів тільки он-лайн в якості доповнення до тих курсів, що відбуваються в аудиторіях. Викладач працює тільки в режимі он-лайн. При здійсненні такої моделі студенти можуть знаходитись в аудиторії чи вдома.

Четверта модель (**Enriched Virtual model**) пропонує спочатку традиційне навчання у вигляді аудиторних занять, решту курсу студенти опановують на відстані в режимі он-лайн. Отже, той же викладач здійснює як традиційне, так і он-лайн навчання. Деякі програми були спочатку повністю дистанційними, але потім було вирішено додати елементи традиційного навчання з метою отримання досвіду аудиторних занять.

У вітчизняній практиці основними елементами моделі змішаного навчання є лекційні та практичні уроки, семінари, практичні завдання (самостійні та контрольні роботи, реферати, доклади та ін.), навчальні матеріали (підручники, методичні посібники), он-лайн спілкування (чат, форум, e-mail), індивідуальні та групові он-лайн проекти, віртуальна класна кімната, аудіо- та відеолекції, анімації та симуляції.

При розробці середовища он-лайн курсу взаємодія має бути на першому місці. Необхідно дати студентам можливість викласти свої власні очікування щодо курсу.

У ході розробки курсу, завдання викладача полягає у визначенні найкращого способу для досягнення цілей навчання для студентів. Багато студентів хочуть проявити себе, але не кожен налаштований це робити. Студентам необхідно вибирати значущі завдання, визначати очікування, наводити приклади хорошої роботи. Необхідно написати чіткі інструкції, у тому числі дати інформацію про академічну чесність та плагіат. Це не просто створити завдання, яке дає студентам можливість висловити свою думку. Для цього, щоб бути частиною процесу навчання, ми повинні враховувати точку зору студента і забезпечувати зворотний зв'язок.

Аналіз розвитку змішаного навчання в Португалії [2] показав, що перші рішення були реалізовані в 1995 році, але середній час підготовки рішення, як виявилося, зайняв 6 років. Для взаємодії слухачів використовувалися інтернет-форуми (91, 2%) і чати (73, 5%), інші канали комунікації, такі як відеоконференцзв'язок (23, 5%) і аудіоконференцзв'язок (23, 5%), рідше використовувався Wiki простір, а блоги – ще рідше (15, 8%). Значна частина організації була спрямована на сприяння процесу навчання, спільній роботі (76, 5 %) й окремим видам діяльності (97%). Для організації змішаного навчання використовувалися LMS Moodle, Blackboard та інші (58, 8% організацій використовували LCMSs), доступні на ринку (75, 8%), решта 24, 2% організацій розробили ексклюзивну LMS. Основна педагогічна підтримка здійснювалася через формати PDFдокументів (97, 1%), інтерактивних модулів (85, 3%), документи Word (79, 4%), відео (82, 4%).

У слухачів змішаних курсів спостерігаються три види відносин і поведінки [3]: відкриті для нового досвіду (активні – 67, 6%), обережні, що ще не впевнені в ефективності навчання (еволюційні - 20, 6%) і такі, які відчують дискомфорт при змішаному навчанні й віддають перевагу традиційним методам навчання (реактивні – 11, 8%). Бар'єри змішаного навчання бувають особисті, навчальні, ситуаційні, організаційні, пов'язані зі стилем навчання, тематичні та технологічні.

Очевидно, що модель змішаного навчання цілком вписується в концепцію модернізації сучасної освіти, засновану на введення нових освітніх стандартів і входження в Болонський процес та інші міжнародні угоди.

Звичайно, впровадження змішаної форми навчання потребує чималих зусиль. Це і необхідність внесення змін у нормативну базу, і інвестиції в розробку необхідного навчального контенту і перепідготовка кадрів. Але без сумніву, в тій складній ситуації, в якій сьогодні знаходиться освіта, необхідно розробити глобальний план модернізації всієї освітньої сфери. Розвиток змішаної форми навчання може стати одним з ключових напрямків даного плану модернізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Blendedlearning. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://en.wikipedia.org/wiki/Blended_learning
2. Júlia Marçal, António Caetano, Corporate blended learning in Portugal: Current status and future directions. The European Journal of Open, Distance and ELearning (EURODL) 2010 vol I [Електронний ресурс].
Режим доступу: <http://www.eurodl.org/?p=archives&year=2010&halfyear=1&article=405>
3. Patricia Mc Gee, Abby Reis. Blended Course Design: A Synthesis Of Best Practices. Journal of Asynchronous Learning Networks, Volume 16: Issue 4, p.7–22.

МОДЕЛЬ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ – «ЗА» І «ПРОТИ»

*Прима В. В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземної філології та перекладу
Київський національний торговельно-економічний університет*

«Змішане навчання» (англ. – *blended learning*) не є універсальним інструментом, який в один прекрасний момент переверне усе навчання з ніг на голову, але це той інструмент, який допоможе нам подивитись на процес отримання знань трохи іншими очима, змінить наше ставлення до технологій, і найголовніше – дасть можливість спробувати себе у новій ролі.

Змішане навчання – це методика формальної освіти, згідно з якою студент засвоює одну частину матеріалу онлайн, частково самостійно керуючи своїм часом, місцем, шляхом і темпом навчання, а іншу частину матеріалу вивчає в аудиторії. Водночас, усі активності впродовж вивчення того чи іншого предмету логічно пов'язані між собою і, як результат, студент отримує цілісний навчальний досвід.

Сучасна освіта України активно впроваджує змішане навчання в освітній процес. Але варто зазначити, що далеко не кожен розуміє призначення і потребу у змішаному навчанні. Розглянемо основні характеристики змішаного навчання. Перш за все, воно персоналізоване. Що це означає? Цей метод враховує індивідуальні потреби кожного учня, а не цілого класу загалом. Таким чином досягається максимальний ефект від уроку. По-друге, метод передбачає майстерність (що рівна якості) вивчення того чи іншого матеріалу, тобто студент продовжує вивчати наступну тему чи отримує оцінку лише тоді, коли він/вона засвоїли основний концепт. Тобто, коли студент відчуває, що він/вона готовий(-а) продемонструвати свою обізнаність в темі, тоді він/вона проходить тест/здає фінальне завдання. Студентам не потрібно чекати, поки викладач скаже “Прийшов час скласти тест”. По-третє, високі очікування до студента означають, що кожен має чітко прописані стандарти, які готують його/її до успіху в навчанні й в подальшій кар’єрі, та старанно дотримується їх. Нарешті, право на автономність/самостійність студента, тобто кожна людина має навички, інформацію, та інструменти, які допоможуть йому/їй в управлінні власним процесом навчання.

Розглянемо критичні погляди на даний метод навчання. Виникає питання щодо твердження «online навчання з елементами часткового контролю студентів». В програмі змішаного навчання передбачається, що студент виконуватиме частину свого завдання використовуючи Інтернет. Це зовсім не означає, що мають використовуватися такі допоміжні засоби, як онлайн обчислення, графіка та Google Docs. Он-лайн навчання передбачає більшу кількість завдань від вчителя, виконаних на основі доступу до мережі та особистого кабінету. У даному випадку вчитель має виконувати роль контролера і наставника. Перевірку здійснює сама система, згідно з критеріями. Наступним каменем протиріч є не постійне (обов’язкове) відвідування студентом навчального закладу. Мається на увазі, що пропущене заняття відпрацьовується до вказаного викладачем терміну, в зручний час та зручному місці, де є доступ до мережі. Це змушує сумніватися у самостійності виконання завдань. Інтегрований досвід навчання теж викликає протиріччя. Під час змішаного навчання передбачається використання відео-, аудіо- та текстових джерел інформації для отримання необхідних знань. Протилежним методом традиційного навчання є індивідуальна підготовка реферату чи доповіді та її представлення перед аудиторією.

Для впровадження змішаного навчання використовуються шість основних моделей навчання:

1. Face-to-Face Driver Model.

За допомогою цього підходу впровадження он-лайн інструкції надаються окремо кожному студенту з аудиторії на виконання певного завдання. Це дозволяє студентам додатково попрактикуватися з певного виду роботи на занятті та отримати додаткові знання з окремої теми.

2. Rotation Model.

Ця модель змішаного навчання передбачає або роботу он-лайн, або під час заняття з викладачем. Дана модель частіше використовується для студентів з нижчим рівнем мови, так як контроль викладача у даному випадку є вагомим.

3. Flex Model.

З використанням даної моделі матеріал першочергово розсилається через Інтернет. Крім того, викладачі повинні бути забезпечені он-лайн підтримкою. Навчання – самокероване, так як студенти самостійно незалежно навчаються та практикуються.

4. Online Lab Model.

Модель он-лайн лабораторії надає змогу отримати доступ саме до матеріалів, підготовлених викладачем. Передбачається, що студент навчається самостійно, але здійснює доступ до лабораторії з одного комп'ютера. Перевірка самої роботи в такому випадку здійснюється системою без стороннього втручання в навчальне середовище студентів.

5. Self-Blend Model.

Популярна у вищих навчальних закладах, дає змогу студентам займатися за межами свого навчального закладу. Тобто студент свідомо здійснює пошук інформації для поглиблення власних знань.

6. Online Driver Model.

Протилежною до аудиторно-керованої моделі є он-лайн керована. Навчальний матеріал подається через Інтернет, встановлюються термін виконання та кількість спроб. Вона надзвичайно підходить для студентів, що потребують гнучкого графіку навчання.

Таким чином, крокуючи в ногу з часом, в освітній процес постійно входять нові методи навчання. Зважаючи на швидкий темп розвитку технологій, просто життєво необхідно підкріплювати сучасну освіту провідними технологіями, забезпечуючи, таким чином, ефективніше навчання та подальше використання студентів тих чи інших технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. <http://www.dreambox.com/blog/6-models-blended-learning>

ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНОМУ ВУЗІ

*Сошко О. Г., кандидат філологічних наук, доцент кафедри
іноземної філології та перекладу*

Київський національний торговельно-економічний університет

Орієнтація на реалізацію високого потенціалу комп'ютерних і телекомунікаційних технологій є однією з основних тенденцій сучасної освітньої системи. Масове впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в сфері освіти і науки, використання нових освітніх технологій, в тому числі дистанційних, веде до зміни самої парадигми освіти, передбачає вироблення нових стандартів і вимог, методик викладання, перегляд критеріїв оцінювання і формату контролю, що в свою чергу вимагає зміни самої стратегії розвитку освіти. Світова практика розвитку та використання інформаційно-комунікаційних технологій демонструє в першу чергу тенденцію до зміни традиційних форм організації освітнього процесу в умовах інформаційного суспільства та, як наслідок, сприяє появі нових педагогічних моделей. Однією з таких моделей є змішане навчання. На сучасному етапі розвитку вітчизняної освіти відсутнє єдине тлумачення сутності і змісту поняття «змішаного навчання», яке також називають інтегрованим, комбінованим або гібридним. Існує досить багато підходів до визначення поняття змішаного навчання, більшість з яких носять описовий характер. Коротко змішане навчання можна охарактеризувати як комбінацію очного навчання і дистанційного, при тому, що одне з них є базовим в залежності від обраної моделі.

При традиційному очному навчанні здійснення навчального процесу відбувається у відповідності до сталої навчальної програми, де викладач є джерелом знань і основною ланкою в передачі їх студентам, які протягом періоду навчання переходять, згідно запропонованої освітньої траєкторії, від одного етапу до іншого. Загальновизнаною перевагою даної форми навчання є те, що учасники педагогічного процесу при «аудиторній» формі навчання знаходяться в постійному

контакті, що дозволяє їм обговорювати складні питання, отримувати роз'яснення викладача та брати участь в різних видах навчальної діяльності для більш ефективного засвоєння знань. Традиційно вважається, що при даній формі навчання обсяг реально отриманих знань, якість і ефективність навчального процесу здебільшого залежать від викладача, разом з тим все більш очевидними стають деякі обмеження цієї форми навчання з точки зору її ефективності. Навчальні матеріали створюються відповідно до строго фіксованої навчальної програми, в якій практично неможливо враховувати індивідуальність кожного студента, його психофізичні особливості, здібності і можливості в плані засвоєння навчального матеріалу та програми, що зумовлює «зрівнювання» всіх при орієнтації на «середнього студента» та гальмує індивідуальний розвиток студентів і знижує їх мотивацію до навчання. Крім того, в зв'язку з лавиноподібним накопиченням інформації, інтенсивністю інформаційних потоків виникають труднощі в переробці і освоєнні великих її обсягів, як студентами під час навчальної діяльності, так і викладачами при підготовці навчальних і методичних матеріалів. Одночасно простежується виражена тенденція до швидкого «старіння» технологічних знань. При збереженні колишніх освітніх технологій до кінця навчання у вузі знання випускника вже не будуть відповідати соціально-економічному стану суспільства на той момент. Наслідком цього буде втрата конкурентоспроможності на ринку праці.

Сучасні інформаційно-комунікаційні технології відкривають нові перспективи для підвищення ефективності освіти в цілому. При правильно організованому дистанційному навчанні відносини викладача і студентів стають більш індивідуалізованими, суб'єктно-суб'єктними, викладач виступає в ролі консультанта-радника, «менеджера» навчального процесу, а не просто «транслятора» навчальної інформації, тобто дії «педагога-технолога» пов'язані з організацією і підтримкою самостійної когнітивної діяльності студентів. Концепція змішаного навчання передбачає, що в сучасних умовах трансформації системи освіти можна оптимально поєднувати сильні сторони традиційного навчання з перевагами дистанційних технологій. Коли значна частина матеріалу засвоюється студентами самостійно в «дистанційному компоненті» програми або курсу, очні заняття можуть бути більш насиченими і ефективно організованими. Система змішаного навчання пропонує також реальні підходи до вирішення одного з основних завдань сучасної традиційної освіти: реалізації і розвитку в повній мірі

потенційних здібностей кожного студента. Виходячи з концепції змішаного навчання, можна виділити наступні його переваги:

- гнучкість моделі навчання, тобто поєднання самостійного навчання за допомогою дистанційних технологій з навчанням в аудиторії (передбачається самостійне вивчення теоретичного матеріалу в індивідуальному темпі, яке вивільняє час для активного практичного опрацювання конкретних умінь на очних заняттях);
- розвиток критичного мислення та здатності до самостійної роботи (вміння працювати з інформацією, відбирати необхідний для роботи, навчання і розвитку матеріал);
- інтерактивність (поняття, що допускає по-перше, здатність людини активно впливати на зміст, зовнішній вигляд і тематичну спрямованість комп'ютерної програми або електронних ресурсів, по-друге, можливість спілкуватися, висловлюючи свою думку і дізнаючись думку партнера по спілкуванню);
- інформаційна доступність і множинність застосування навчальних матеріалів (розміщення інформації в доступних форматах на Інтернет-серверах та її доставка стандартними механізмами, наприклад, електронною поштою, дозволяє здійснювати багаторазове використання інформаційних ресурсів як викладачами, так і студентами);
- збільшення обсягу засвоюваного матеріалу (гнучкість моделі навчання дозволяє вирішити проблему традиційного навчання, пов'язану з неможливістю засвоїти великий обсяг матеріалу в короткі терміни. При змішаному навчанні студент отримує можливість освоювати його в індивідуальному темпі);
- врахування темпераменту і репрезентативної системи студента (змішане навчання дозволяє студентам з різними темпераментами і репрезентативними системами однаково успішно засвоювати навчальний матеріал, оскільки надає більше можливостей проявити себе враховуючи різноманітність форм роботи, а також дозволяє варіювати темп навчання).

Таким чином, у рамках змішаного навчання можливе створення такого освітнього середовища, в якому студент відчуває себе комфортніше, перетворюючись на активного учасника (суб'єкта) освітнього процесу, коли стимулюється звичка до самостійного навчання, самостійного планування власної освітньої траєкторії, пошуку та обробки великих обсягів інформації за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, можливості безперервної

освіти. Викладачі виступають в ролі радників-консультантів, «фасилітаторів» (від англ. *facilitate* – «полегшувати») навчального процесу, заохочуючи студентів до самостійного вирішення навчальних завдань, до самостійного набуття знань. У цих умовах набагато збільшуються можливості формування особистості випускника вузу як сучасного компетентного фахівця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Годованець Н. І. Особливості змішаного методу навчання іноземної мови. / Н. І. Годованець. – Житомир: Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Випуск 5 (77), 2015. – С. 66-70.
2. Лабінська Б. І. Особливості реалізації змішаного методу навчання іноземних мов у західній Україні (1918–1939 рр.) / Лабінська Богдана Ігорівна. – Ужгород: Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2014. – С. 86-88.
3. Фандей В. А. Теоретико-прагматические основы использования формы смешанного обучения иностранному (английскому) языку в языковом вузе: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Фандей Виктория Александровна. – М.: 2012. – 214 с.
4. Arbaugh, J. B. A review of research on online and blended learning in the management disciplines: 1994–2009 / J. B. Arbaugh, A. Desai, B. Rau, B. S. Sridhar // Organization Management Journal. – 2010. – № 7.

ЧИТАННЯ ЯК ВИД МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У КОНЦЕПЦІЇ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Строкань Н. О., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічного університет

Читання – це індивідуальний процес, який у кожної людини відбувається на основі різних стратегій і технік, і базується на двох джерелах: візуальних даних і власному досвіді. Ідеться про поєднання інформації, яка міститься в тексті, наявних базових знань по темі та

загальних уявлень про світ, що разом і являє собою «активну (ре)конструкцію змісту тексту».

Читання рідною мовою, як правило, є автоматизованим процесом і, у зв'язку зі зростаючою популярністю Інтернету і представленою там дуже часто в письмовій формі інформацією, набуває все більшого значення в останні роки. Воно служить задоволенню різних потреб, таких як перегляд заголовків в ЗМІ для загальної орієнтації, читання статей, розуміння інструкцій з використання приладів або читання художньої літератури на дозвіллі. Залежно від потреб використовуються різні способи читання. Якщо потрібно отримати загальне уявлення, текст переглядають і шукають лише загальну інформацію (глобальне читання), якщо потрібна конкретна інформація, шукають у тексті ключові слова (вибіркове читання), якщо ж потрібна точна інформація, тексти читають детально (інтенсивне читання).

Для опанування іноземної мови, особливо в умовах поза іншомовним середовищем, читання є чи не найголовнішим умінням і базою для розвитку інших видів мовленнєвої діяльності, а тексти для читання – важливим джерелом вивчення мови (їх легко знайти, у друкованому вигляді чи в електронному, і до того ж легко адаптувати до цілей навчання). Процес читання іноземною мовою відбувається одночасно на декількох рівнях: 1) графо-фонемному (візуальне декодування тексту); 2) впізнання слів; 3) синтаксичному; 4) семантичному (текст співвідноситься з наявним у читача досвідом по даній темі). І якщо в останньому пункті складність може виникнути лише внаслідок недостатнього соціально-культурного фонового знання, то процеси декодування на інших рівнях значно уповільнюють процес розуміння. Не можна не погодитися з думкою дослідника Lutjeharms, який вважає кожен діяльність, пов'язану з читанням, свого роду вправою для повторення і закріплення мовленнєвого матеріалу і розглядає читання як найважливіший вид вправ для вдосконалення іншомовного декодування. Вправи для розвитку іншомовного читання повинні відбуватися як на рівні форми, так і на рівні змісту. Формуванню навичок декодування у процесі читання сприяє виконання вправ на рівні форми: пошук елементів (таких як слова, частини слів, морфем або власних назв), а також заповнення пропусків у текстах (лексичних чи граматичних) тощо. Тренувальні вправи на рівні змісту (висловлення припущень щодо змісту тексту чи його продовження, пошук ключових слів, визначення структури тексту, знаходження фактів чи думок тощо) важливі для поступового наближення процесу читання

іноземною мовою до читання рідною мовою. При цьому глобальне та вибіркове читання повинне передувати детальному.

Процес формування читацької компетентності, коли завдяки різноманітним завданням відбувається багаторазове повторення тексту, його обробка на різних рівнях, потребує багато часу. В моделі змішаного навчання можна вдало комбінувати фази самостійної роботи над текстом (студенти опрацьовують текст на рівні форми у власному темпі, зі своїми індивідуальними фоновими знаннями і потребами. В нагоді також стануть мультимедійні навчальні програми з самокоригуючими лексичними та граматичними вправами, спливаючими підказками та поясненнями) з фазами аудиторної роботи (опрацювання тексту на рівні змісту, оскільки висловлення гіпотез, обговорення проблем, думок, фактів породжує природню потребу висловитися вголос).

У світлі комунікативного методу навчання іноземним мовам на передній план виходить вимога використання автентичних текстів та розвиток на їх основі міжкультурного знання. Дослідники розглядають застосування сучасних медій для розвитку читацької компетентності як чудову нагоду використати непідробний інтерес та мотивацію молоді до читання текстів у Інтернеті. Можливості спілкування через чати, блоги, електронну пошту, форуми може не тільки стимулювати читацькі інтереси молоді, але й бажання взяти в них участь (писати коментарі тощо). Інформація у медіях часто доповнюється зображенням, звуком чи фільмом, що дає можливість читачеві сприймати інформацію усіма органами чуття (багатоканальне навчання).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1) Krumm, H.-J., Fandrych Ch., Hufeisen, B., & Riemer, C. Deutsch als Fremd- und Zweitsprache. Ein internationales Handbuch. – 2010, Berlin/New York: Walter de Gruyter.

2) Launer R. Blended Learning im Fremdsprachenunterricht. – 2008, Würzburg

3) Lutjeharms, M., & Schmidt, C.. Lesekompetenz: in Erst-, Zweit- und Fremdsprache. – 2010, Tübingen: Gunter Narr.

ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕО-ЛЕКЦІЙ ЯК КОМПОНЕНТУ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Унтіла М. П., асистент кафедри права та сучасних європейських мов

Харківський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету

Викладання іноземних мов у вузі найчастіше здійснюється за традиційною, «класичної» схемою, відпрацьованою багатьма поколіннями викладачів. Студенти приходять на заняття, де основними джерелами інформації для них є підручники і лекції. На практичних заняттях вони відпрацьовують навички читання, перекладу, усного мовлення, для чого може використовуватися і відео, і аудіо техніка. Контроль може здійснюватися і самим викладачем, і за допомогою комп'ютерного тестування.

Однак, повертаючись до цілей і завдань курсу «Іноземна мова», можна говорити про перехід на «прагматичну» модель навчання, де акцент зміщується з лідируючої ролі викладача на самостійну роботу студента в процесі пізнавальної діяльності. Такий комунікативно-прагматичний підхід, який обумовлений не тільки зміною парадигми, а й цілком реальними обставинами – зменшенням обсягу годин, що виділяється для кожної дисципліни, вимагає оновлення методик навчання у вузі. Так, наприклад, в зв'язку з визнанням лідируючої ролі іноземної мови в процесі інтернаціонального спілкування, широке поширення на заході отримало поняття «модель змішаного навчання» (blended learning) як одного з ефективних способів навчання. І хоча ще кілька років тому мало хто давав досить чітке визначення, що це таке – змішана модель навчання – в даний час можна хоча б виділити три основних компоненти, на яких вона базується:

- очне навчання (face-to-face) – являє собою традиційний формат аудиторних занять викладач-студент;
- самостійне навчання (self-study learning) – передбачає самостійну роботу студентів: пошук матеріалів в мережі і т. д .;
- онлайн навчання (online collaborative learning) – робота студентів і викладачів в режимі онлайн, наприклад, за допомогою Інтернет-конференцій та інших.

В цілому, змішане навчання поєднує в собі сучасні способи подачі навчального матеріалу в режимі онлайн з найбільш ефективними методами роботи в аудиторних умовах, забезпечуючи індивідуальний підхід до студентів. Це дозволяє ретельно планувати і диференціювати навчання в залежності від рівня студента навіть в різнорівневій групі. Модель змішаного навчання не відкидає того корисного, що є в традиційній моделі, а удосконалює її можливості. Тому розглянемо навчання за допомогою відео-лекцій, яке може відбуватися як дистанційно, так і безпосередньо під час аудиторних занять.

Матеріали відео-лекцій вкрай корисні для формування і розвитку лексичних навичок, навичок аудіювання. Вони добре мотивують і активізують роботу студентів на заняттях, спонукаючи їх формувати власну точку зору, шукати додаткову інформацію для її підкріплення, представляти її в групі, підкріпивши правильною аргументацією, не погоджуватися і дискутувати з іншими учасниками обговорення. Варто відмітити лексичне різноманіття і багатство акцентів і особливостей вимови виступаючих самих різних вікових груп, що корисно з точки зору розвитку навичок аудіювання та підготовки студентів до спілкування з представниками різних країн і культур.

Відео добре підходять для занять-дискусій, на етапі практичного застосування вивченої лексики. Вони служать прекрасною основою для дискусії, обміну думками, створюючи на занятті ситуацію реального спілкування іноземною мовою. Використання відео може допомогти викладачам принести корисні ідеї і вибудувати на їх основі ситуації реального, «живого» спілкування, обміну думками і навіть викликати жваві суперечки. Ці матеріали створюють потребу висловитися, виразити свою думку, вступити в розмову.

На основі матеріалів відео-лекцій можна створювати різнорівневі завдання, індивідуально підбираючи для кожного окремого студента варіант завдання, відповідний його інтересам і можливостям на даному етапі роботи. Самі відео матеріали спочатку дають нам таку можливість завдяки широким вибором пропонованих тем, включаючи найпростіші, що не припускають використання великого обсягу невідомої лексики. Також багато з обговорюваних ідей можуть бути обрані студентами за основу для їх самостійних проектів або досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Десятова Л. В. Использование модели смешанного обучения (blended learning) для создания и апробирования курса ИКТ для поддержки обучения по базовой программе // English. М.: Издательский дом Первое сентября, 2010. – №13. – С.13-17.

2. Gilmore A. Authentic materials and authenticity in foreign language learning. Language teaching. vol. 40, no. 02, 2007.

ПРО ВИКОРИСТАННЯ ВЕБ-САЙТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ

*Циганок О. М., доктор філологічних наук, доцент, професор
кафедри іноземної філології та перекладу*

Київський національний торговельно-економічний університет,

Винничук С. Я., асистент кафедри прикладної лінгвістики

Національний університет «Львівська політехніка»

Веб-сайт – один із ефективних технічних засобів, які використовуються при змішаному навчанні онлайн (разом із чатом, відеоконференцією, електронною поштою, новинами групи та перенесення змісту екрану одного комп'ютера на інший) [12, с. 69].

Використання веб-сайтів при вивченні латинської мови в рамках моделі змішаного навчання важливе, бо викладання цієї навчальної дисципліни в Україні потребує оновлення. Підручники значною мірою базуються на напрацюваннях минулих років. Немає електронних латинсько-українських словників, дидактичних матеріалів. У такій ситуації веб-сайти можуть і мають стати важливим додатком до традиційного та самостійного навчання студентів. До того ж формат змішаного навчання має залишити викладачу більше часу на індивідуальну роботу зі студентами та дослідження.

Широкі можливості для студентів-істориків та усіх, кого цікавить історія, пропонує безкоштовний курс для початківців «Beginners' Latin» Національного Архіву у графстві Суррей, Велика Британія [9]. Дванадцять уроків від найлегшого до найважчого мають на меті навчити читати офіційні документи, писані в Англії у 1086–1733 рр. Кожний розділ уроку присвячений одному аспекту граматики. Латинські

документи підкреслюють її актуальність. Пропонуються також різноманітні вправи та ігри, щоб латина вивчалася із задоволенням.

Філологів, орієнтованих на неформальне вивчення латини, може зацікавити безкоштовний короткий курс практичної латини «Latin For Mountain Men» [6]. Особливістю цього ресурсу є те, граматику кожного уроку пояснюється на прикладі конкретного автора чи твору: числівники – на фрагментах із Гая Юлія Цезаря, дієслова – Квінта Горація Флакка тощо.

Деякі безкоштовні ресурси орієнтовані на вивчення певних тем. Неприклад, курс латини The Open University розрахований на 10 годин [5]. Студент має зрозуміти зв'язок між англійською та латинською мовами, навчитися вимовляти латинські слова, краще розуміти англійську граматику і як працюють мови загалом, вивчити деякі латинські крилаті вислови. Очевидно, цей ресурс може зацікавити насамперед англійських філологів та усіх, хто хоче глибше розуміти англійську мову.

Існують також веб-сайти, присвячені виключно граматиці. В основі одного із них лежить класичний підручник New Latin Grammar Чарльза Е. Беннетта [7]. Цей курс може зацікавити бажаючих поглиблено вивчати мовознавство.

Платформа Udemy, послугами якої скористалися вже близько 50 мільйонів студентів, станом на березень 2018 р. пропонує шість навчальних курсів із латини для початкового рівня – п'ять англійською та один італійською мовами [10]. Їх авторами є як досвідчені, так і молоді викладачі. Лідер продажів – курс «An Introduction to Classical Latin, by Benedict Atchley», 21 урок, розрахований на 8, 5 год. Для тих, хто вивчає латину за граматику Фредеріка М. Вілока (Frederic M. Wheelock), сьоме видання якої нещодавно перекладене китайською мовою, а продаж перевищив мільйон екземплярів [11], стане у пригоді «Wheelock's Latin, by Ben Lugosch» [10]. Цей ресурс складається з 30 уроків і розрахований на 28, 5 год. Інші онлайн курси присвячені певним темам латинської граматики і розраховані на короткий час.

Популярні в Україні Інтернет-ресурси, які мають на меті інтеграцію сучасних освітніх рішень у традиційний навчальний процес, нехтують латиною. Наприклад, вітчизняний сервіс Prometheus, що позиціонує себе як громадський проект масових відкритих онлайн-курсів університетського рівня з критично важливих для нашої країни галузей [8], далекий від цієї класичної навчальної дисципліни. Це саме можна сказати про ВУМ (Відкритий Університет Майдану) –

дистанційну платформу громадянської освіти [1]. Студія онлайн-освіти EdEra, яка спеціалізується між іншим також на освітніх спецпроектах та моделях інтеграції сучасних освітніх рішень у традиційний навчальний процес, про латину не згадує [2]. І навіть найбільш популярний у світі ресурс для вивчення іноземних мов із нуля Duolingo [4] не дає можливості вивчати латину, зрештою, як і відома платформа Coursera [3]. Однак йдеться про навчальну дисципліну, яку в Україні вивчають десятки тисяч студентів, тож і латинська мова заслуговує на прочитання крізь призму сучасності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ВУМ online. Курси [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://vumononline.ua/courses/>
2. Онлайн-курси [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.ed-era.com/courses/>
3. Coursera. Hundreds of Specializations and courses in business, computer science, data science, and more [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.coursera.org/browse/language-learning/other-languages>
4. Duolingo [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.duolingo.com>
5. Getting started on classical Latin [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.open.edu/openlearn/history-the-arts/getting-started-on-classical-latin/content-section-0>
6. Latin For Mountain Men: A short course in practical Latin [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://mysite.du.edu/~etuttle/classics/latin/learnlat.htm>
7. New Latin Grammar by Charles E. Bennett [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.gutenberg.org/files/15665/15665-h/15665-h.htm>
8. Prometheus. Найкраща освіта для кожного. Безкоштовні онлайн-курси від викладачів КНУ, КПП та Києво-Могилянської академії [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://prometheus.org.ua/courses/>
9. The National Archives [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nationalarchives.gov.uk/latin/beginners/activities>
10. Udemy [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.udemy.com/courses/language/latin/all-courses/>
11. Wheelock's Latin [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.wheelockslatin.com/>

12. Wiepcke Claudia. Computergestützte Lernkonzepte und deren Evaluation in der Weiterbildung. Blended Learning zur Förderung von Gender Mainstreaming. Kovač, Hamburg 2006

ВИКОРИСТАННЯ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «АНГЛІЙСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»

Цимбал С. В., доцент кафедри англійської мови для технічних та агробіологічних спеціальностей

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Безперечно, знати англійську мову сьогодні необхідно абсолютно кожній освіченій людині, кожному кваліфікованому фахівцю. Англійська мова – це офіційна мова міжнародного бізнесу та торгівлі, Інтернету і техніки, науки і мистецтв. 80% ділового мовного простору займає саме вона. Кожен з нас все частіше стикається з нею у спілкуванні під час подорожей, у професійному середовищі, під час роботи з комп'ютером. Англійська мова використовується при заповненні анкет, складання резюме, у діловому та приватному листуванні. Володіння англійською мовою – вже не дивовижна навичка, а необхідність. На цьому зацентровують увагу студентів гуманітарно-педагогічного та інших факультетів Національного університету біоресурсів і природокористування України, викладачі кафедри англійської мови для технічних та агробіологічних спеціальностей, на важливості і необхідності вивчення англійської мови.

Ми використовуємо інформаційні системи для забезпечення ефективного управління освітнім процесом.

Електронне освітнє середовище НУБіП України – це системно організована сукупність інформаційного, технічного, навчально-методичного забезпечення у вигляді технічних і програмних засобів накопичення, зберігання, обробки та передачі інформації, що забезпечує оперативний доступ до навчальних ресурсів і здійснює освітні чи наукові комунікації між адміністрацією університету, науково-педагогічними працівниками, студентами та слухачами. Метою формування електронного освітнього середовища університету є: сприяння реалізації місії університету щодо широкої, доступності до одержання якісної освіти; залучення нового контингенту студентів та

користувачів освітніх послуг; організація навчального процесу за денною, заочною, дистанційною формами навчання для студентів і слухачів системи підвищення кваліфікації за сучасними інформаційними технологіями; доступ споживача до відкритих навчальних матеріалів та відповідної документації з будь якого місця в зручний час для забезпечення гнучкості процесу навчання; забезпечення умов для самостійної роботи і самонавчання; підтримка широкого впровадження принципів академічної мобільності студентів; підвищення конкурентоспроможності університету в українському та міжнародному науково-освітньому просторі, що дозволить забезпечити позитивну динаміку рейтингу університету в світі та підвищить його вебметричні показники.

Відомо, що змішане навчання (англ. blended learning) — це різновид гібридної методики, коли відбувається поєднання он-лайн навчання, традиційного та самостійного навчання. Мається на увазі не просто використання сучасних інтерактивних технологій на додаток до традиційних, а якісно новий підхід до навчання, що трансформує, а іноді і «перевертає» клас (англ. flipped classroom) [1].

Технології дистанційного навчання в Університеті використовуються як в очній так і в заочній формі навчання, що сприяє покращенню якості та доступності освіти.

Історія упровадження дистанційного освіти в НУБіП України розпочалася у 2006 році зі створення Центру дистанційних технологій навчання, яким було розроблено та апробовано напрацьовані різноманітні моделі використання елементів дистанційних технологій.

При проведенні змішаного навчання дисципліни «Англійська мова за професійним спрямуванням» ми використовуємо навчальну платформу Moodle, яка забезпечує програмно-технологічні засоби для розроблення й використання повного навчального електронного курсу даної дисципліни.

Електронні курси розкривають пасивну складову дисципліни: повні матеріали лекцій, презентації лекційних занять та активну складову: практичні (лексичний та граматичний матеріал, матеріали для закріплення граматичного матеріалу), лабораторні і самостійні. Електронний курс передбачає обов'язковий контроль засвоєння знань (тематичний, модульний, атестаційний).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Змішане навчання [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>

МОДЕЛЬ ОБЕРТАННЯ (РОТАЦІЙНА МОДЕЛЬ) ЯК НАЙЕФЕКТИВНІША ФОРМА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

*Цимбалиста О. А., кандидат філологічних наук, доцент кафедри
іноземної філології та перекладу,*

*Кривенко О. В., викладач кафедри іноземної філології та перекладу
Київський національний торговельно-економічний університет*

Інформаційні технології за останні кілька років змінили освіту і стали невід'ємною частиною освітнього процесу. Вхідження України в Болонський процес, привело до формування, розробок та введення нових освітніх сучасних методів в передачі знань. З'явилися нові педагогічні підходи, де поєднуються традиційні та інноваційні (електронні) форми навчання з постійним збагаченням електронних ресурсів.

Метод змішаного навчання (ЗН), який набуває популярності в вищих навчальних закладах (ВНЗ), має на меті поєднати форми аудиторної і поза аудиторної діяльності за рахунок використання сучасних електронних освітніх ресурсів. Під змішаним навчанням розуміють «поєднання очно – заочного режимів взаємодії, здійснюваних або за допомогою особистого спілкування, або з використанням комп'ютера» [9, с. 11], це модель використання розподілених інформаційно – освітніх ресурсів в очному навчанні із застосуванням елементів асинхронного та синхронного дистанційного навчання [8].

Найбільш ефективною для навчання іноземних мов є модель обертання або ротаційна модель [2]. Модель обертання («rotation» – «ротаційне») використовується для розподілу навчального часу між аудиторним та індивідуальним електронним навчанням. Під час вивчення певної теми згідно навчальної програми відбувається чергування трьох компонентів ротаційної моделі, а саме – аудиторна робота, яка визначає спілкування із викладачем в певний встановлений графік роботи, самостійне опрацювання додаткового матеріалу по темі;

онлайн навчання, що забезпечує доступ до інтернет – ресурсів за допомогою різних пристроїв (ПК, ноутбук, планшет, смартфон) [3].

Таким чином відбувається підвищення ефективності навчання за рахунок перерозподілу часу на освоєння навчального матеріалу і враховуються індивідуальні особливості та освітні потреби студентів [1]. Можливі такі ротаційні моделі заняття, як: зі всією групою, групові проекти, робота в малих групах, індивідуальна робота під керівництвом викладача.

Виділяють такі види ротаційної моделі: модель з чергуванням робочих зон (StationRotation), перевернутий клас (FlippedClassroom), модель з чергуванням лабораторій та модель з індивідуальним чергуванням видів навчальної діяльності (IndividualRotation) [4].

У моделі з чергуванням робочих зон (StationRotation) навчальна група поділяється на підгрупи, кожна з яких працює у визначеній робочій зоні, займаючись певним видом навчальної діяльності. Через встановлений проміжок часу всі підгрупи змінюють робочу зону, переходячи до іншого виду навчальної діяльності. Передбачається обов'язкове проходження кожним студентом всіх робочих зон. Модель з чергуванням робочих зон дозволяє інтенсифікувати навчальний процес, зробити його більш цікавим для всіх його учасників, що сприятиме підвищенню мотивації до навчання та позитивно вплине на якість освоєння навчального матеріалу [5].

У моделі «Перевернутий клас» (Flipped Classroom) студенти попередньо самостійно ознайомлюються та вивчають новий матеріал, що постачається в електронному вигляді, а на заняттях під керівництвом викладача відбувається закріплення отриманих знань. Останні роки з'явилося ряд робіт вітчизняних науковців (Вольневича О. І., Зінонос Н. О., Приходькіної Н. О. та ін.), в яких аналізуються теоретичні та практичні аспекти впровадження в навчально-виховний процес моделі «перевернутий клас». Це пояснюється насамперед тим, що дана модель органічно поєднується з традиційними формами навчання та здатна істотно підвищити ефективність навчального процесу. Адже, студенти, вивчаючи теоретичний матеріал самостійно, можуть обирати власну швидкість його засвоєння, за необхідності повторно звертатися до найскладніших фрагментів. При цьому вони самостійно та творче формують конспект, обмірковуючи, наданий викладачем, матеріал та користуючись додатковими джерелами [2]. При такій організації навчального процесу робота в аудиторії направлена на закріплення

отриманих знань: виконання вправ, завдань, обговорення проблемних питань тощо.

У моделі з чергуванням лабораторій (LabRotation) процес виконання певного завдання, наприклад лабораторної роботи, поділяється на етапи, кожен з яких проходить в іншій навчальній аудиторії. Модель з чергуванням лабораторій потребує для проведення занять наявності декількох вільних навчальних аудиторій, що не завжди є зручним [6]. Така організація навчального процесу є підходящою лише при вивченні окремих дисциплін, зокрема тих, які передбачають проведення реальних експериментів, в інших випадках не є доцільною.

У моделі з індивідуальним чергуванням видів навчальної діяльності (IndividualRotation) кожен студент самостійно визначає траєкторію та графік навчання. Дана модель передбачає чергування на власний розсуд робочих зон з різними видами навчальної діяльності [7].

Впровадження ЗН є одним з шляхів модернізації вищої освіти, ефективним поєднання інновацій та, вже існуючого, педагогічного досвіду. Змішані навчальні курси є більш дієвими, ніж традиційні, сприяють не тільки кращому освоєнню необхідних знань, виробленню вмінь та навичок відповідно до цілей навчання, а й розвивають у студентів творчі здібності, комунікативні навички, самостійність, ініціативність, цілеспрямованість тощо [9].

Враховуючи особливості навчання при викладанні іноземних мов, варто виділити ротаційні моделі з чергуванням робочих зон та перевернутий клас, як найбільш доцільні моделі змішаного навчання.

Застосовуючи технологію змішаного навчання у навчально-виховний процес, викладач повинен бути готовий до формування нового образу мислення; переосмислення своєї ролі в процесі навчання; вироблення якостей, необхідних для успішного впровадження інновацій в навчальний процес; розвитку технічних навичок для результативного використання інформаційно – комунікативних технік в процесі навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Sharples, M., Adams, A., Ferguson, R., Gaved, M., McAndrew, P., Rienties, B., Weller, M., &Whitelock, D. InnovatingPedagogy 2014:

OpenUniversityInnovationReport 3 [Електронний ресурс] MiltonKeynes: TheOpenUniversity. – Режим доступу: <http://goo.gl/cuKaIV>.

2. Змішане навчання: монографія / С. М. Березенська, К. Л. Бугайчук, В. М. Кухаренко, Н. Ю. Олійник, Т. О. Олійник, О. В. Рибалко, Н. Г. Сиротенко, А. Л. Столяревська; за ред. В. М. Кухаренка – ХПІ, Харків, 2016. – 275 с.

3. Данькевич Л. Р. Ефективність застосування системи змішаного навчання у викладанні ділової англійської мови / Л. Р. Данькевич // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – 2009. – Вип. 137. – С. 236-239.

4. Кухаренко В. М. Системний підхід до змішаного навчання [Текст] / В. М. Кухаренко // Інформаційні технології в освіті. – 2015. – № 24. – С. 53–67.

5. Рашевська Н. В. Змішане навчання як психолого-педагогічна проблема[Текст] / Н. В. Рашевська // Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки», Черкаси: ЧНУ. – 2010. – Вип. 191. – С. 89–96.

6. Кондакова М. Л. Смешанное обучение: ведущие образовательные технологии современности [Текст] / М. Л. Кондакова, Е. В. Латыпова // Вестник образования. – 2013. – № 9 (2759). – С. 54–64.

7. Innovations in learning technologies for English language teaching / Ed. G. Motteram. – British Council, 2013. – 197 p.

8. Majumdar A. Blended Learning: Different combinations that work / Majumdar A. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.gcsolutions.net/blog/blended-learning-different-combinations-that-work/>.

9. A Better Blend. A Vision for Boosting Student Outcomes with Digital Learning. / [J. Ableidinger, J.G. Han, B.C. Hassel, eds] – Chapel Hill, NC: Public Impact, 2013. – 22 p. – Mode of acces: http://opportunityculture.org/wpcontent/uploads/2013/04/A_Better_Blend_A_Vision_for_Boosting_Student_Outcomes_with_Digital_Learning-Public_Impact.pdf

MODEL OF FOREIGN LANGUAGES BLENDED LEARNING: ADVANTAGES AND DISADVANTAGES

Чуркіна О. В., старший викладач кафедри іноземних мов

The concept of blended learning already existed in the 1960s of the twentieth century. But the term «blended learning» itself was first suggested in 1999 in a press release of the American Interactive Learning Centre.

A student attends «live» classes at the university, but all modern information and communication technologies such as computers, online modes, mobile devices and special training programmes, platforms and resources are widely used.

Thus the concept of blended learning is a combination of three factors: Distance Learning, Face-to-Face Learning and Online Learning. Students attend their classes in the classroom, get homework in a special programme or on an online platform. Remote work on the topic can be conducted both individually and with a group of students. At the same time the teacher performs partial control of the activities of his students and, if necessary, fulfills the function of a consultant [2, 23].

The main task of the teacher is to compose a course and distribute the educational material. It is necessary for him to decide what must be done in class, what can be mastered and studied at home, what tasks are good for individual classes and for group work [1, 585].

It is supposed that the basic course is taught at full-time studies, and advanced course is mastered in the process of distance and online learning. It is important that face-to-face sessions take place in the formats of project protection, presentation or discussion. The remote unit should contain projects for teamwork, creative, laboratory and practical assignments, reference materials and references to additional materials in the Internet, checking tests, as well as tasks of increased complexity for gifted students. Knowledge testing should be carried out both online on a special training platform and during classroom activities [5, 16].

There are 6 models of blended learning with different goals, needs and costs. It is necessary to choose the optimal one.

1. Face-to-Face Driver (a model aimed at reinforcing traditional full-time education). The teacher personally gives the educational plan, if necessary including online training as an auxiliary one. This model often includes classroom and laboratory work on computers.

2. Rotation Model (rotational model). There is an alternation of traditional full-time classroom instruction and independent online learning in an individual mode (for example, via the Internet according to the plan of references drawn up by the teacher, on a special site).

3. Flex Model. For most part, an online platform is used, the teacher assists students in case of necessity, from time to time works with small groups or with one student individually.

4. Online Lab (online laboratory). The online platform is used to conduct the entire course of study in the classroom. Such training takes place under the guidance and supervision of the teacher. This programme can be combined with the traditional one in the frames of usual time-table.

5. Self-Blend Model (model «Blend yourself»). The student decides all by himself which of the traditional (Brick and Mortar) courses must be supplemented with remote online classes.

6. Online Driver Model (mostly online distance learning). Basically this model involves online learning – through the platform and remote contact with the instructor. However, check-in sessions and meetings with the teacher may be added [4].

Advantages of blended learning

Speaking about the main educational advantages of this approach, it should be mentioned the possibility of implementing an individual approach in the process of teaching a foreign language.

Another advantage of blended learning is that one teacher can train a large number of people at one and the same time. Blended learning allows teachers to redistribute resources and improve academic achievements.

Among the advantages of this approach, the following is particularly emphasized: embedding the technology of asynchronous Internet communication into «live» educational courses contributes to the simultaneous and independent learning experience. It is noted that the use of information and communication technologies improves the attitude towards obtaining knowledge, as well as the quality of communication between students and teachers. In addition, a number of investigations show that it is easier for students to assess their understanding of the material using computer-based assessment modules.

It is believed that blended learning is especially effective in teaching foreign languages, as it implies both the need of live communication and the need of interactive types of online learning activities, viewing video clips, and visually «memorizing» words. The introduction of the game moment and interactivity, contribute to a more successful and lasting memorization of the educational material and, of course, raises the students' motivation and interest in learning a foreign language.

Blended learning develops the ability to organize and plan work independently, receive and analyze knowledge, search and select information,

make decisions, and self-educate. In addition, it allows to form skills of projects presentation, which is especially important for future professional activity of trainees.

Also, as a result of the application of this training model, the following skills and abilities are formed:

- the ability to plan activities;
- the ability to organize activities effectively, focusing on the final result;
- the ability to make decisions, make a choice and be responsible for it;
- the ability to work in the information space: to select information in accordance with the topic;
- the skill of independent search activity;
- the skill of analytical activity;
- the ability to structure the information received and use it in accordance with the received task set;
- the skill of presenting the results of activities using various information technologies;
- the skill of reflection, contributing to the successful functioning of the subject in any activity.

Disadvantages of blended learning

Among the main shortcomings of blended learning is uneven computer literacy of students: often a barrier to the implementation of this approach is a low level of knowledge of information and communication technologies, so in this case a preliminary basic technical course is required for teachers and students. Other disadvantages of this approach include a significant degree of dependence of the learning process on technology, Internet, the stability of online mode and unlimited tariffs.

Blended training involves working in the mode of conferencing and conducting webinars or viewing ready-made webinars. However, material costs can be significantly reduced, using free content competently.

Blended training requires constant technical support and certain costs for the creation of video materials, training programmes and testing modules [3].

Summarizing the above said, it should be noted that blended learning is a system of learning and teaching that combines the best aspects and advantages of teaching in the classroom and interactive or distance learning and creates affordable and motivating courses for students. At the same time, the learning process is a certain system consisting of different parts that function in a constant relationship with each other, forming a single whole.

Provided that this interaction is correctly organized from the point of methods of foreign languages teaching, its result is a high level of knowledge and skills of students. Thus, the model of blended learning is not just the use of information and communication technologies in the independent work of students. The model of blended learning is a single, integral educational process that assumes that part of the students' cognitive activity takes place under the direct supervision of the teacher, and some of the activities are carried out in a remote form, with the predominance of independent types of individual work or co-operation with partners in small groups.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bonk C. J. & Graham C. R. Handbook of blended learning: Global perspectives, local designs. San Francisco, CA: Pfeiffer Publishing, 2006. – p. 585.
2. Clarc D. Blended Learning // CEO Epic Group plc, 52 Old Stein, Brighton BN1 1NH, 2003. – p. 23.
3. Oxford R. L. Teaching and Researching: Language Learning Strategies. Pearson Longman. 2011, 360 p.
4. Valiathan P. Blended Learning Models // American Society for Training & Development, 2002: http://old.astd.org/LC/2002/0802_valiathan.htm.
5. Watson J. Blended learning: The convergence of online and face-to-face education. North American Council for Online Learning. 2008, 16 p.

IMPORTANCE OF BLENDED LEARNING FOR UKRAINIAN STUDENTS

*Шапаренко О. В., кандидат філософських наук, доцент кафедри соціо-гуманітарних дисциплін
Харківський інститут фінансів КНТЕУ*

The new paradigm of human existence suggests living in constantly changing world which encourages learning during the life time. This leads to increase of the number of adult learners. For example, by 2020, 45% of college students in the US will be adult learners – working professionals, recent immigrants, parents [6]. They have mortgages, bills to pay, children to support, and incredibly busy schedules. Traditional on-campus learning

models simply do not work for the vast majority of this growing demographic [5]. It can be assumed that Ukrainians who chose the western way of development will also follow this tendency.

Another reason for viewing the implementation of blended learning is the fact that current world is characterized by the non-stop development of digital computing technology. The Internet, and the World Wide Web have had an all-encompassing influence on education. The introduction of numerous educational software systems dramatically changed the whole educational process for both distance and on-campus modes of instruction. This trend is likely to continue into the future. According to a recent report (Allen & Seaman, 2011) published by the Sloan Consortium, 6.1 million students took at least one online course in the fall 2010 term. Besides, the recent development of Massive Open Online Courses (MOOCs) has further stressed the need for lifelong, personalized, flexible education [4].

The need for alternative instructional models has caused the emerging of many online programmes. However, the pure on-line education appears quite frequently inefficient as these programs «simply are not personalized enough to mitigate high drop-out rates. Left to learn in a vacuum, students tend to drift and do not finish their courses» [5].

Blended programs help solve this problem by integrating face-to-face instruction into the online curriculum. The combination of meetings with teachers, «robust virtual tutoring, and meaningful online group work create a stronger sense of community, accountability, and much needed support for busy participants. And the resultant improvements in student performance are well documented» [4]. Embraced as the best of both kinds of instruction, blended learning has surged in popularity over the last several years. According to the 2015 Horizon Report (Higher Ed Edition), 13.3% of US students are already enrolled in blended learning programs [6].

It seems evident that in order to understand how we should design and develop learning for the future, we need to first take a look at what we already know. To build a strong future of digital learning in such scientific enterprise as academy, or university in Ukraine, we must first examine what we know and what has been well researched. «Blended learning» is typically described as the thoughtful combination of online and face-to-face instruction [1]. It should be noted that mixed-mode learning and hybrid learning are two other terms typically used interchangeably with blended learning [3].

Because of the mandatory integration with traditional classroom instruction, blended learning cannot be considered just another form of

distance education. Although it is universally accepted that both types of instruction should be present for learning to be considered blended, there is no clear consensus on their relative percentages. Allen, Seaman, and Garrett (2007), for example, argued that even courses with 30–79% of online instruction should be considered blended. Bernard, Borokhovski, Schmid, Tamim, and Abrami (2014) debated that traditional instruction should represent at least 50% of the course in order to be considered blended. Another view argues that all mixes of online and traditional instruction should be considered blended, even traditional courses that only use LMS for course communication (Bliuc, Goodyear, & Ellis, 2007) [4].

In any case, based on this mandatory inclusion of traditional classroom instruction, we agree with George Siemens, Dragan Gašević, Shane Dawson, who consider blended learning as a special form of learning on its own, that draws from both distance and traditional instruction and provides for their pedagogically sound integration.

James Van Rhee, director of the Physician Associate program at Yale University says the blended version was designed to expand the medical school's reach, particularly into rural areas. They already involved rural students with 50-50 Blended Medical Program. Yale hopes the blended learning approach will increase student enrollment from 40 (the size of the current cohort) to 300 [5]. The fact that blended learning enables to move instruction out of the lecture hall into virtual space where there are far fewer barriers to enrollment, creates the biggest advantage of this approach for Ukrainians, making the education accessible for all, even for those who live far from educational centres.

However, there are some concerns about spreading the blended learning. Some researchers argue that because of a lingering bias toward virtual instruction, the online-blended program might devalue the degree, and negatively impact the reputation of instructors within the students community. Others mention that it may be challenging to provide rigorous education and oversight at places located outside of the students community (in rural areas).

In conclusion, it should be noted that our review of the research works in the field of blended learning indicates that blended education, when properly planned, designed, and supported by the appropriate mix of technology and pedagogy, is equivalent to, or in certain cases more effective than, traditional face-to-face classroom instruction. This highlights the importance of instructional design and the active role of institutions in providing support structures for instructors and learners.

REFERENCES

1. Bonk C. J., Graham C. R., Cross J., & Moore, M. G. The handbook of blended learning: Global perspectives, local designs. – C. Bonk, C. Graham, J. Cross & M. Moore / (1st edition). – San Francisco, 2005. – 624 p.
2. Gašević D., Kovanović V., Joksimović S., & Siemens G. Where is research on massive open online courses headed? A data analysis of the MOOC research initiative. The International Review of Research in Open and Distance Learning, – 2014. – 15(5), p.134–176. Retrieved from <http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/view/1954>
3. Means B., Toyama Y., Murphy R. O. B. E. R. T. & Baki M. The effectiveness of online and blended learning: A meta-analysis of the empirical literature. Teachers College Record, 2013. – 115(3), P. 1–47. Retrieved from <https://www.tcrecord.org/library/Abstract.asp?ContentId=16882>.
4. Siemens G., Gašević D., Dawson S. Preparing for the digital university: a review of the history and current state of distance, blended, and online learning. – G. Siemens, D. Gašević, S. Dawson / Athabasca University, University of Edinburgh, University of Texas Arlington, University of South Australia // – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://linkresearchlab.org/PreparingDigitalUniversity.pdf>
5. Tips for promotong blended learning to recruit the «unreachable» student – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.higher-education-marketing.com/blog/blended-learning>
6. 2015 Survey of Online Learning – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.onlinelearningsurvey.com/highered.htm>

СТУДЕНТ ЯК НЕВІД’ЄМНА СКЛАДОВА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Ювковецька Ю. О., кандидат філософських наук, доцент кафедри іноземної філології та перекладу,

Тонконог І. В., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічного університет

Сучасна система вищої освіти в Україні, в умовах розвитку ринкової економіки, інтеграції в Європейську спільноту вимагає від сьогоденного викладача застосування нових методів, прийомів та засобів в процесі викладання іноземної мови в закладах вищої освіти.

Опитування студентів показало, що 80% з них прагнуть змін у навчанні і нагально потребують застосування інноваційних та інтерактивних підходів до навчання.

Так як використання нових методів вимагає досконалої та всебічної підготовки з боку викладача та навчального закладу, повного управління та якісного керування навчальною діяльністю студентів в процесі ґрунтовного опанування нової інформації, особливо на початкових стадіях.

Для досягнення вищевказаного, викладач повинен надати студентам розгорнутий план, який включав би в себе короткий огляд графіку курсу, початку та кінця дат перевірок, чітко вказані строки одиничних поточних тестів і підсумково-фінального тесту.

Цей план також повинен включати в себе оцінку щотижневого робочого навантаження. Все це робиться для того, щоб студент був обізнаний, вмів вдало та ефективно керувати власним процесом навчання.

Студенти починають навчатися самостійно. Інтернет-компонент змішаного навчання дозволяє студентам приділяти увагу навчанню, де і коли вони хочуть! Це дає студентам бажану повноту гнучкості у виборі часу для виконання домашніх завдань та засвоєнні нового матеріалу. Однак, це означає, що студентам доведеться працювати самостійно, приймати власні рішення та нести відповідальність за своє навчання.

На ранніх стадіях курсу деякі студенти потребують допомоги та керівництва щодо того, коли і як приймати рішення. Важливо, щоб студенти зрозуміли, що ця гнучкість не означає, що вони можуть залишати всю свою онлайн роботу на останню хвилину (наприклад, на останній тиждень перед іспитом).

Новітні онлайн системи надають змогу викладачу-наставнику стежити за успіхами студентів у будь-який час, що є необхідним для своєчасного керування та координування процесом навчання. Найчастіше підтримка студентів через цей підхід має вирішальне значення.

Як показує практика, в процесі використання змішаного навчання є певні проблеми та недоліки. По-перше, на сьогоднішній день не всі заклади вищої освіти обладнані необхідним та повним інтерактивно-

комп'ютерним устаткуванням, що чинить неабиякі перешкоди викладачу і студентам для застосування змішаного навчання в класах. По-друге, не всі учасники навчального процесу мають змогу бути постійно онлайн. По-третє, не всі студенти мають за місцем проживання наявність комп'ютерної техніки та гаджетів, які б підтримували необхідні програми.

Майбутнє якісного оволодіння іноземною мовою нарешті стає доступнішим і цікавішим для сучасних вимогливих студентів. З нашої точки зору, поєднання традиційних компонентів та змішаного навчання є ідеальним варіантом. Роль викладача-наставника є невід'ємною у процесі навчання задля досягнення повного, систематичного та якісного засвоєння навчального матеріалу, новітніх навчальних планів та програм, метою яких є розвинені комунікативні здібності і можливість застосування їх на практиці у сучасному бізнес середовищі. Обізнаність та таймменеджмент студента є невід'ємною частиною цього комплексного процесу для досягнення студентом успіхів.